

SOTAVETERAANI KRIIGSVETERANEN

N:o 1/2016 ■ Tarkastettu levikki 46 239 ■ Helmikuun 24. päivänä 2016

Sotaveteraaniyhdistyksistä saavuttaa 50 vuoden iän tänä vuonna 150 yhdistystä ja sotaveteraanipiireistä 13. Alahärmän Sotaveteraanit juhlivat 24. tammikuuta. Juhlissa esiintyi 14 vuotta toiminut sotaveteraanikuoro, jonka vahvuuteen kuuluu viisi sotaveteraania. Kuva: Heino Rämäkkö

**Liitolla kaksi
puheenjohtajaehdokasta** sivu 2

Some-nurkka aloittaa sivu 11

**Sotaveteraani Heikki Hasu -
yhdistetyn kultamitalisti** sivu 13

**Metsäkaartilaisten kirje
Generalissimus Stalinille** sivu 23

**Jukka Rangell – sota-aikainen
pääministeri** sivu 24

**Unkarin heimokansan tuki Suomelle
Talvisodan aikana** sivut 26-27

Säätytalo tuomioistuimena sivut 22–23

AJANKOHTAISTA

Pääkirjoitus I

Helsingissä 24. helmikuuta 2016

On muutosten aika

Tämä vuosi 2016 ja sen jälkeiset vuodet ovat sotaveteraanien kannalta monien uudistusten ja muutosten aikaa. Nuorimmat veteraanit, jotka kutsuttiin palvelukseen sota-aikana, täyttävät nyt 90 vuotta. Heistä monet ehtivät rintamallekin tosi toimiin. Veteraanien korkeasta iästä johtuen heidän lukumääränsä tulee lähivuosina vähenevän voimakkaasti.

On helpottavaa todeta, että veteraanien arvostus on tällä hetkellä huippuluokkaa. Yhteinen tahto yhteiskunnassa ja myös eduskunnassa edellyttää, että kuntoutukseen ja veteraanipalveluihin tarvittavat määrärahat pysytetään tulevinakin vuosina palvelutarvetta vastaavalla tasolla. Tämä tuo veteraaneille uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen. Veteraanit ovat tämän kyllä ansainneet.

Sotaveteraaniliitolla on lähivuosina edessään suuria muutoksia. Liiton organisaatiota on kevennettävä ja yksinkertaistettava niin, että se paremmin vastaa pienenevän jäsenkunnan tarpeita. Perinnetyön tarkeys tulee uudistus suunnitelmissa ottaa huomioon ja on yritettävä luoda sille oma, toimiva ohjausjärjestelmänsä. Näiden tehtävien suunnittelu on jo täydessä käynnissä.

Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja vaihtuu kesän liittokokouksessa. Puheenjohtaja Finn-Göran Wennström ilmoitti yllättäen, ettei hän ole käytettävissä puheenjohtajaa valittaessa Joensuussa pidettävässä liittokokouksessa. Hän on nauttinut jäsenkunnassa laajaa arvontoa ja kunnioitusta. Hän on osoittanut tehtävässään ahkeruutta ja taitavuutta. Haluamme kiittää häntä pitkäaikaisesta ja monipuolisesta työstä veteraanien ja liiton hyväksi.

Uudella puheenjohtajalla on edessään vaativat, monipuoliset haas-

teet. Liitto ja myös koko yhteiskunta elää tällä hetkellä vaikeassa murrosvaiheessa. Uuden puheenjohtajan on luonnollisesti tunnettava perusteellisesti liiton toimintatavat ja tavoitteet sekä sitouduttava pitkäaikaisesti toimimaan tässä tärkeässä tehtävässä. Aivan keskeistä on työskennellä veteraanien aseman ja etujen puolustajana ja kehittäjänä. Olisi eduksi, jos hän omaisi innovatiivista viisautta ja käytännön asioissa tiettyä joustavuutta. Hänen on ymmärrettävä, että veteraaneja on kohdeltava tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti asuivatpa he missä osassa maata hyvänsä ja olkoonpa heidän sosiaaliekonominen asemansa millainen tahansa. Erityisesti hänen ja myös liiton on kiinnitettävä huomiota sukupuolien tasa-arvoiseen kohteluun, varsinkin kun naisveteraaneja tulee lähivuosina olemaan yhtä paljon ja enemmänkin kuin miesveteraaneja. Luonnollisesti on myös tärkeää pitää edelleen hyviä neuvotteluyhteyksiä eri vaikuttajatahoihin päin.

On syytä toivoa ja uskoa, että liittokokous valitsee puheenjohtajaksi taitavan ja sympaattisen henkilön. Toivotamme hänelle hyvää ja tuloksellista yhteistä matkaa veteraanien ja koko jäsenkunnan kanssa.

Toivokaamme myös, että rakas Isänmaamme selviytyy tämän hetkistä vaikeuksistaan pian ja jo ennen kuin alamme juhlia Suomen 100-vuotista itsenäisyyttä, jota veteraanit suurin uhrauksin menestyksellisesti puolustivat ja sitten muiden kanssa rakensivat ja kehittivät tästä maasta kukoistavan ja yhtenäisen kansakunnan.

Sakari Sippola
Valtuuston puheenjohtaja

Förändringarnas tid

Detta år, 2016, och efterföljande år innebär för krigsveteranernas del en tid med många nyheter och förändringar. De yngsta veteranerna, som mobiliserades under kriget, fyller nu 90 år. Många av dessa hann också till fronten för aktiv tjänst. Som en följd av veteranernas höga ålder kommer deras antal under de närmaste åren att kraftigt minska.

Man kan med lättnad konstatera, att uppskattningen av veteranerna för tillfället är av toppklass. En gemensam vilja i samhället lika väl som i riksdagen förutsätter, att de anslag, som behövs för veteranernas rehabilitering och övrig service de kommande åren, bibehålls på en nivå som motsvarar behovet. Detta ger veteranerna hopp och förtroende inför framtiden. Veteranerna har sannerligen förtjänat detta.

Krigsveteranförbundet står de närmaste åren inför stora förändringar. Förbundets organisation bör göras lättare och förenklas så, att den bättre motsvarar en minskande medlemskårs behov. Traditionsarbetets viktighet bör beaktas i förnyelseplanerna och man bör försöka skapa ett eget funktionsdugligt styrsystem därtill. Planeringen av dessa uppgifter pågår som bäst.

Krigsveteranförbundet kommer att få en ny ordförande i samband med sommarens förbundskongress. Nuvarande ordförande Finn-Göran Wennström meddelade överraskande, att han inte står till förfogande vid valet av ordförande under förbundskongressen i Joensuu. Han har varit högt uppskattad och åtnjutit stort förtroende bland medlemskåren. Han har visavi sitt uppdrag ådagalagt stor flit och skicklighet. Vi vill tacka honom för ett långvarigt och mångsidigt arbete veteranerna och förbundet till fromma.

Den nya ordföranden har framför sig både krävande och månsidiga utmaning-

ar. Förbundet liksom hela samhället genomlever för tillfället ett svårt brytningskede. Den nya ordföranden bör naturligtvis genomgående vara förtrogen med förbundets verksamhetssätt och målsättningar och likväl förbinda sig att långsiktigt arbeta för denna viktiga uppgift. Helt centralt är att arbeta som förkämpe för och utveckla av veteranernas ställning och förmåner. Det vore en fördel, om denne innehade en innovativ vishet och en viss smidighet i praktiska saker. Han bör inse, att veteranerna bör bemötas likvärdigt och rättvist oberoende av i vilken del av landet de bor och oberoende av vilken deras socialekonomiska ställning är.

Speciellt bör han och även förbundet fästa uppmärksamhet vid att könen behandlas likvärdigt, speciellt när det inom de närmaste åren kommer att finnas lika många och till och med fler kvinnliga veteraner än manliga. Naturligtvis är det också viktigt att fortsättningsvis upprätthålla goda förhandlingskontakter visavi olika agerande med påverkningssamverkan. Det är orsak att hoppas och tro, att förbundsmötet väljer en skicklig och sympatisk person till ordförande. Vi tillönskar honom en god och framgångsrik resa tillsammans med veteranerna och hela medlemskåren.

Låt oss också hoppas, att vårt kära Fädernesland snart övervinns nuvarande svårigheter och det redan innan vi börjar fira Finlands 100-åriga självständighet, som veteranerna under stora umbäranden framgångsrikt försvarade och sedermera tillsammans med alla andra återuppbyggde och utvecklade detsamma till en blomstrande och enhetlig nation.

Sakari Sippola
Fullmäktigeordförande
Svensk översättning Anders Knip

Hakutyöryhmä haastattelee puheenjohtajaehdokkaita

Sotaveteraanipiirien hallitukset lähettivät kaksi ehdotusta liiton puheenjohtajaksi. Helsingin Seudun

Pekka Paatero käyttämässä puheenvuoroa Sotaveteraaniliiton neuvottelupäivillä syyskuussa 2015.

Sotaveteraanipiiri esittää puheenjohtajaksi **Erkki Heikkistä** Espoosta ja Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri **Pekka Paateroa** Turusta. Molemmat ehdokkaat ovat työskennelleet mm. liiton hallituksessa.

Puheenjohtajan hakutyöryhmä haastattelee puheenjohtajaehdokkaita 11. maaliskuuta. Työryhmän puheenjohtaja **Arto Mikkonen** sanoi valtuuston tahdon olleen löytää yksi ehdokas, jonka taakse liittokokousedustajat voisivat asettua.

Lehdistöneuvos, filosofian maisteri Erkki Heikkinen (66) on toiminut johtotehtävissä Keskossa 23 vuotta mm. aluejohtajana Kainuussa, Hämees-

sä ja Etelä-Suomessa sekä viestintäjohtajana ja konsernijohtoryhmän jäsenenä vastuualueena konsernin viestintä, yhteiskuntasuhteet ja yritysvastuu. Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtajana hän oli 2007-2014. Sotaveteraaniliiton luottamustehtävissä Erkki Heikkinen on ollut vuodesta 2004 toimien liiton neuvottelukunnan jäsenenä 2005-2008, hallituksen jäsenenä 2009-2015 ja liiton varapuheenjohtajana 2012-2015. Hän on vuonna 2009 aloittaneen viestintätoimikunnan puheenjohtaja.

Länsin sosiaali- ja terveystieteiden erikoishammaslääkäri Pekka Paatero (72) on mm.

toiminut 20 vuotta Turun ja Porin ja sittemmin Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystieteiden osastopäällikkönä. Hän on toiminut myös alueellisen rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnan varapuheenjohtajana 19 vuotta. Sotaveteraaniliiton luottamustehtävissä hän on ollut vuodesta 2003 neuvottelukunnan jäsenenä ja liiton hallituksen jäsenenä 2012-2014. Hän on vuonna 2014 aloittaneen liiton sosiaali- ja terveyspalvelutoimikunnan puheenjohtaja. Hän on myös Turun Sotaveteraanijyhdytyksen puheenjohtaja sekä Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin perinneyhteyshenkilö.

Valtuuston puheenjohtaja **Sakari Sippola** ilmoitti olevansa käytettävissä valittaessa valtuuston puheenjohtajaa Joensuun liittokokouksessa.

Erkki Heikkinen alusti viestinnästä Sotaveteraaniliiton neuvottelupäivillä syyskuussa 2015.

Kolumnit

Monenlaisia sutureita

Kohu Odinin sutureista näyttää julkisuudessa hiukan laantuneen, mutta muinaisten germaanien jumalan nimeä käyttävät miesjoukot eivät ole mihinkään kadonneet. He partioivat yhä monien paikkakuntien kaduilla ja ovat valmiina iskemään kiinni jokaiseen epäilyttävän näköiseen mieheen. Epäilyttävän näköisinä he ilmeisesti pitävät jokaista ulkomaalaistaustaista ja ulkomaalaiselta näyttävää miestä, mieluummin nuorta.

Ei ole täysin selvillä, mitä reittejä germaanien mytologian jumalolennot kuten Odin eli Wotan kulkeutuivat aikoinaan natsi-Saksaan ja sotkettiin hämääriin rotuoppeihin arjalaisen rodun paremmuudesta. Jos joku on jaksanut lukea Adolf Hitlerin *Mein Kampf*-teoksen, muistaa varmaan, että Hitlerin op-

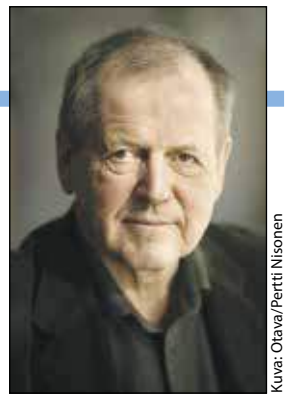
pien teoreettinen pohja oli huterana hänen ajattelunsa sekavaa. Se poiki kuitenkin Saksan kaduille natsitaistelijoita, ja katujen väkivalta oli siellä 30-luvulla valtion suojeluksessa.

Jo ennen Hitlerin aikaa, 1800-luvulla, arjalaisen rodun paremmuudesta olivat kirjoittaneet jotkut saksalaiset ajattelijat, joiden keskeisenä ajatuksena oli oppi puhtaan valkoisen rodun paremmuudesta muihin rotuihin verrattuna.

Meillä Odinin nimissä katuja partioivat käyttivät itsestään englanninkielistä nimeä *Soldiers of Odin*. Järjestön perustajat kertovat valinneensa nimen, koska se tuntui paremmalta kuin *Soldiers of Ukko*, joka oli heillä myös vaihtoehtona. Toiminta alkoi viime vuoden lokakuussa Kemissä, ja Odinin soturit väittävät toimivansa jo yli kahdellakymmenellä

paikkakunnalla. He ovat kertoneet, että järjestö on perustettu katupartiointia varten. Tarkoituksena on puuttua järjestyshäiriöihin, ottaa häiritsijöitä kiinni ja ilmoittaa heistä poliisille. Monilla Odinin sutureilla itsellään näyttää olevan rikollistaustaa. Ruotsissa Odinin sutureita vastaavat joukkio esiintyvät jo naamioituina ja hakkaavat ulkomaalaisilta näyttäviä alaikäisiä.

Mitä sitten olivat oikeat Odinin soturit? Odin oli germaanien ylijumala, hän kokosi taisteluissa kaatuneet soturit Valhallaan, joka oli yksi jumalten kartanon Asgardin juhlasaleista. Kaatuneet soturit odottivat siellä aikaa, jolloin voisivat asettua Odinin rinnalle maailmanlopun eli Ragnarökin lähetessä ja Odinin alkaessa taistelun jättiläisiä vastaan. Sen taistelun Odin on kuitenkin tuomittu häviä-

Kuva: Olava/Pertti Nisonen

Kirjailija Antti Tuuri toimii Sotaveteraani-lehden kolumnistina.

mään. Sitten on edessä maailmanloppu. Näin kerrotaan islantilaisten muinaistaruissa.

Kaduilla partioivat miehet eivät ole ymmärtäneet, että maailmanloppu ei vielä ole käsillä eivätkä Suomeen tulleet ulkomaalaiset ole jättiläisiä, joita vastaan tarvitaan Odinin sutureita; meillä järjestyksestä huolehtii poliisi.

Antti Tuuri

Kannibalismin kuvat veteraanien albumeissa – suomalaisen sotahistorian pieni arvoitus

Viime aikoina lehdistössäkin huomiota herättäneen oheisen kuvan väitetään esittävän kahden venäläisen partiomiehen ampuman, nylkemän ja syömän haavoittuneen venäläissotilaan jäljelle jäänyttä, puuhun ripustettua nahkaa.

Kuva kuuluu useamman kuvan sarjaan, jonka muut kuvat esittävät nyljetyn miehen päätä ja poistettuja sisäelimiä. Kuvatekstin mukaan surma oli tapahtunut Seesjärven rannalla kahden partion jäsenen sovittua toverinsa murhamisesta. Toinen miehistä oli suomalais-syntyinen kommunisti, joka kehui lihan maistuneen erikoisen hyvältä. Kuva on kuvatekstin mukaan otettu Seesjärven

rannalla joulukuun puolivälin tietämillä 1942.

Toimittaja Reino Ikävalko on haastatellut suomalaista veteraania kuvasarjan ja siihen liittyvien tapahtumien tiimoilta. Veteraani tutustui toverinsa ampuneeseen, suomalaissyntyiseen puna-armeijan aliluutnantti Anttilaan kuulustelujen aikana. Tämä kertoi partion tehtävänä olleen valvoa liikennettä Paatene–Porajärvi ja Karhumäki–Porajärvi -maanteillä. Suomalaiset havaitsivat kaukopartion nopeasti, ja taistelussa alkuperäisestä kuuden hengen ryhmästä kaatui kaksi. Ryhmä menetti radionsa ja piileskeli suomalaisten selustassa kaksi

kuukautta. Silloin partioon kuului kaksi ukrainalaista sotamiestä sekä Anttila ja radistina toiminut, Kanadasta Neuvostoliittoon muuttanut sotamies Savander. Toisen ukrainalaisen murettua jalkansa Anttila ampui tämän ja jäljelle jääneet jäsenet söivät hänet. Ruokavarojen taas loputtua jäljelle he yrittivät päästä omien puolelle Seesjärven yli. Järvi ei kuitenkaan ollut jäässä, ja matka pysähtyi rantaan, jossa Anttila ampui toisen ukrainalaisen. Suomalaiset yllättivät Savanderin ja Anttilan näiden keittäessä surmaamansa ja nylkemänsä miehen maksaa. Väitetään, että kannibalismiin sortuneet puna-armeijalaiset tuomittiin suomalaispartion sisäisellä päätöksellä kuolemaan ja tuomio pantiin välittömästi täytäntöön, eikä siitä tehty merkintää sotapäiväkirjaan. Toiset lähteet taas kertovat, että miehet vietiin II AK:n kenttäoikeuden eteen, ja he saivat kuolemantuomion vakoilusta.

Veteraanin mukaan kuvat on ottanut turkulainen alikersantti, joka oli kahden sotamiehen kanssa komennettu hautaamaan ruumiin kappaleet. Ennen hautaamista nahka oli venytetty kuvausta varten ja jäännökset oli asetettu kenttäpaareille kuvausta varten. Alikersantin kerrotaan valmistuttaneen kuvista kopioita, joita hän kaupitteli Turussa, Helsingissä, Äänislinnassa ja Karhumäessä viinaa, tupakkaa ja rahaa vastaan. Alikers-

Olli Kleemola toimii Sotaveteraani-lehden kolumnistina.

santti ei kuitenkaan ole ainoa ehdokas kuvan ottajaksi. Eräiden lähteiden mukaan kuvat olisi ottanut paikalle komennettu yksikön lääkäri, joka dokumentoi kannibalismia.

Ottipa kannibalismia jälkiä esittävät kuvat sitten kuka tahansa, sarjan kuvat ovat levinneet erittäin laajalle: kuvasarjan eri kuvien vedoksia löytyy useiden kymmenien veteraanien albumeista. Kuva on myös julkaistu monissa eri yhteyksissä monin erilaisin tiedoin varustettuna. Arvoisat Sotaveteraani-lehden lukijat, osaatteko kertoa mitä Seesjärven lä todella tapahtui? Kuka kuvasi kannibalismia uhrin, ja miten kuvia levitettiin?

Olli Kleemola

VTM Olli Kleemola (s. 1987) on sotahistorian tutkija ja tietokirjailija. Hän valmistelee väitöskirjaansa Turun yliopiston poliittisen historian oppiaineessa.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja facebook.

www.sotaveteraaniliitto.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

AJANKOHTAISTA

Pääkirjoitus II

Helsingissä 24. helmikuuta 2016

Perinnetyössä selkeä suunta

Sotaveteraaniliiton uudistaessa sääntöjään liittokokouksessa 1994 lisättiin sääntöjen toiseen pykälään veteraaniperinteen keruu, tallentaminen ja ylläpitäminen. Perinnetyö ei siihenkään asti ollut sotaveteraaniihteisöissä vierasta. Veteraanikirjoja ja -matrikkeleita oli julkaistu, korsuja ja perinnehuoneita oli rakennettu, oli käyty kouluissa puhumassa ja vuosikymmeniä hoidettu kunniakäynnit sankarihaudoilla ja muilla muistomerkeillä. Sääntömuutoksella haluttiin virallistaa perinnetyö osaksi liiton ja sen jäsenyhdistysten toimintaa.

Tammenlehvän Perinneliiton syntysanoja lausuttiin 1990-luvulla. Monille veteraanijärjestöille syntyi uskomus perinneasian tulevan hoidetuksi, kun veteraanijärjestöjen kattojärjestöksi perustetaan Tammenlehvän Perinneliitto.

Perinneliitto käynnisti toimintansa 2005 veteraanijärjestöjen luovutettua veteraaniperinteen vaalimisen sen hoidettavaksi. Liitto aloitti työn kartoittamisella. Kartoitusten tuloksina syntyi myös linjaus, jonka mukaan Perinneliitto ei perusta lisää jäsenyhdistyksiä, vaan toimii jäsenyhdistystensä kautta. Sen valtioneuvoston kansliaalta saama vuosittainen avustus helpotti merkittävästi käytännön työn aloittamista. Perinneliitto toimii samalaisessa ympäristössä, jossa Sotaveteraaniliitto oli silloin toiminut lähes 50 vuotta painottaen omatoimisuutta sekä luottaen kansan ja yhteisöjen karttuksaan käteen.

Tultaessa 2010-luvulle löysivät Tammenlehvän Perinneliitto ja Suomen Sotaveteraaniliitto paikalliseen perinnetyöhön yhteisen toimintamallin. Sotaveteraaniliiton maan kattavasta verkostosta muodostetaan alueellisesti verkosto, joka koordinoi Tammenlehvän Perinneliiton jäsenten 2700 paikallisen jäsenyhdistyksen sekä muiden yhteisöjen perinnetyöhön sitoutuneet jäsenet toimimaan veteraaniperinteen hyväksi.

Sotaveteraaniliitossa aloitettiin tulevien perinneasioiden hahmotteleminen vuoden 2008 liittokokouksen jälkeen. Sotaveteraanipiirien nimeäminen perinneyhteyshenkilöiden kanssa liiton johto kävi runsaasti keskustelua. Vuoden 2014 liittokokoukseen mennessä sotaveteraanipiirit yhdessä perinneyhteyshenkilöiden ja jäsenyhdistysten kanssa olivat hahmotelleet perinneyhdistysalueet. Viime vuodesta lähtien noin 60 perinneyhdistyksen rungon edustajat ovat koontuneet suunnittelemaan oman alueensa perinneasian organisointia ja sisältöä.

Perinneasia on kasvuvaiheessa. Perinnetyötä tehdään nuorempien sukupolvien keskuudessa myös uusien tavoin ja välinein. Uusien aktiivisten ja motivoituneiden nuorempien henkilöiden löytyminen antaa uskoa veteraaniperinteen hoitamiseen tulevaisuudessa.

Markku Seppä

Riktningen klar i traditionsarbetet

När Krigsveteranförbundet förnyade sina stadgar under förbundsdagen 1994 utvidgades stadgarnas andra paragraf angående insamlandet, dokumentationen och underhållet av veteranernas traditioner. Traditionsarbetet var ej heller dessförinnan främmande inom krigsveteransamfundet. Man hade publicerat böcker och matriklar angående veteranerna, man hade byggt korsur och traditionsrum, man hade besökt skolor och berättat om veteranerna och under årtionden hade man gjort uppvaktningar vid hjältegravarna och övriga minnesmärken. Genom en stadgeändring önskade man stadfästa traditionsarbetet som en del av förbundets och dess medlemsföreningars verksamhet.

De grundläggande orden för Eklövets Traditionsförbunds uttalades första gången på 1990-talet. Inom mången veteranorganisation föddes en tro att traditionsarbetet skulle skötas genom att man som veteranorganisationernas takorganisation skulle skapa Eklövets Traditionsförbund.

Traditionsförbundets verksamhet inleddes 2005, när veteranorganisationerna överlät skötseln av sina traditioner därtill. Förbundet inledde arbetet genom en kartläggning. Som ett resultat av kartläggningarna föddes även grundtanken, att Traditionsförbundet inte skulle skapa ytterligare medlemsföreningar, utan skulle verka genom sina existerande medlemsföreningar. Det årliga bidraget från stadsrådets kansli underlättade väsentligt påbörjandet av det praktiska arbetet. Traditionsförbundet verkar i en liknande omgivning, vari Krigsveteranförbundet då hade verkat i närmare 50 år betonande den egna verksamheten och litande på

folkets och sammanslutningarnas givmilda hand.

Vid ingången av 2010-talet fann Eklövets Traditionsförbund och Finlands Krigsveteranförbund en gemensam verksamhetsmodell för det lokala traditionsarbetet. Med utgångspunkt från Krigsveteranförbundets hela landet omfattande nätverk skapas ett lokalt nätverk, som ko-ordinerar Eklövets Traditionsförbunds medlemmar i 2700 lokala medlemsföreningar samt aktiva medlemmar i övriga samfund att verka till förmån för veterantraditionen.

Inom Krigsveteranförbundet började man skissera de framtida traditionsärendena efter förbundsåret 2008. Förbundets ledning genomförde en mängd samtal med de personer, som inom varje krigsveterdistrikt utnämns till kontaktpersoner för traditionsärenden.

Inför förbundsåret 2014 hade veteran-distrikten i samarbete med kontaktpersonerna och medlemsföreningarna uppgjort planerna för de kommande områdena för traditionsarbetet. Från och med senaste år har representanter för ca. 60 kommande traditionsföreningar sammanträtt för att planera, hur man skulle organisera det egna områdets traditionsarbete och dess innehåll.

Traditionsarbetet befinner sig i ett tillväxtskede. Traditionsarbetet genomförs av yngre släktled på nya sätt och med nya hjälpmedel. Att det finns nya aktiva och motiverade yngre personer ger hopp om att veteranernas traditioner skall omhändertas också i framtiden.

Markku Seppä

Svensk översättning: Anders Knip

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhla Oulussa

Kansallista veteraanipäivää vietetään 30. kerran keskiviikkona 27.4.2016. Veteraanipäivää vietetään tuolloin toiseksi viimeistä kertaa nykyisessä muodossaan. Pääjuhla järjestetään Ouluhallissa.

Ohjelma:

10.00–10.30 Juhlallinen lipunnosto ja hartaustilaisuus,

Ouluhalli (Ouluhallintie 20)

10.45–12.30 Lounas, Ouluhalli

13.00–14.30 Pääjuhla, Ouluhalli

Pääjuhlapaikalla myös:

- Asepukunäyttely ja kunniamerkinäyttely Ouluhallissa, järjestäjä: Museo- ja tiedekeskus Luuppi
 - Vapaaehtoinen maanpuolustus esittyy Ouluhallissa
 - Puolustusvoimien kalustonäyttely Ouluhallin edustalla
- Veteraanipäivän v. 2016 tunnukseksi on valittu oululaisen runoilijan Juhani Siljon runosta Vastavirtaan (1910) lainattu sitaatti:

**”Vastavirtaan nousee lohen suku –
Motströms stiger laxarnas släkte”.**

Tunnus muistuttaa sotiemme veteraanien meille jättämää perinnöstä, itsenäisyydestä, vapaudesta ja rauhasta, jotka he ovat meille lunastaneet sekä heidän työstään maamme jälleenrakentamisessa.

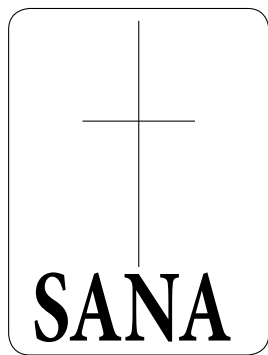
50. Sotaveteraaniviikko 5.-13. maaliskuuta

Avausjuhla Kouvolassa

50. Sotaveteraaniviikon avausjuhla järjestetään lauantaina 5. maaliskuuta Kouvolassa. Juhla on samalla Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin ja Kouvolan Sotaveteraanien 50-vuotisjuhla. Juhlailaisuus pidetään Kouvolan kaupungintalolla klo 13.00. Juhlapuheen pitää perhe- ja peruspalveluministeri **Juha Rehula**. Puolustusvoimien tervehdyksen esittää prikaatikenraali **Jari Kallio**. Sotaveteraaniviikon avauspuhe esittää Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** ja tilaisuuden päättää sotaveteraani.

Viikon päätösjuhla Nivalassa

Sotaveteraaniviikon päätösjuhlaa vietetään sunnuntaina 13. maaliskuuta Nivalassa. Tilaisuus on samalla Nivalan Sotaveteraanien 50-vuotisjuhla. Juhlailaisuudet järjestetään Kyösti Kallion koululla, jumalanpalvelus klo 11.30 ja päiväjuhla klo 13.00. Juhlapuheen pitää Tammenlehvän Perinneliiton puheenjohtaja **Eino Siuruainen**. Valtiovallan tervehdyksen esittää eduskunnan puhemies **Maria Lohela**. Sotaveteraaniviikon ja juhlan päätöspanat esittää Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Finn-Göran Wennström.

Eläneen näköinen

Edesmennyt ystävä, pappi, käytti seurapuheissaan toisinaan sanontaa ”työn pilaamat ihmiset”. Ilmeisenä tarkoituksena oli kertoa ankan työn, raskaan elämänosan jäljistä, Kumara selkä, kuluneet nivelet, harmaantuneet hiukset ja hiipivänmatala askel muistuttivat, että eletty on. Taakanlisänä olivat vielä rintamasotilaan kauhut ja painajaiset tai kotirintaman unettomat yöt ja loputon työrästi. Ei ihme, että eläneen näköisiä oltiin. Sekä sota että rauhan arki olivat jälkensä jättäneet. Aika siis rientää, tosiaankin rientää. Taitaa olla Paa-vo Haavikon viisautta seuraava miete: ”Kun vanha mies katsoo kelloa, on se aina paljon.” Tosi on. Elämä on suora lähetys. Tässä ei ole mahdollisuutta uusintoihin. Elämä on lyhyt, yllättävän lyhyt. Kirkko- ja kalenterivuodet seuraavat toisiinsa. Kalenterivuodet lisääntyvät. Kirkkovuodet toistavat itseään. Joka vuosi samaan aikaan, samassa juhlassa. Ovat siis armollisempia.

Kirkkoväen keskuudessa toivotetaan uudenvuoden taitteessa alkaneen vuoden varrelle Jumalan siunausta. Herran siunauksin lopetellaan kirkonmenot ja kirkolliset toimituksetkin. Puhuttelevalla tavalla siinä kahdesti puhutaan Jumalan kasvoista. ”Herra kirkastakoon kasvonsa”, ”Herra kääntököön kasvonsa”. Jumalan selän takana ollaan syrjässä, pimenossa, poissa kaitsennasta. Nyt pyydetään Jumalan silmälläpitoa, varjelusta, terveyttä, elämän eheyttä, kaikkea sitä hyvää, mitä ihmisen osaksi tässä ajassa ylipäätään saatetaan ajatella. Jumala vaalii rakkaudella, armolla ja siunauksin pienintäkin elämän sykkettä. Jumalan huolenpidon ja varjeluksen alaisina saamme elämämme joka Jumalan päivä aloittaa ja päätää.

Esko Laine
Rovasti, Turku

Kuolleita

Leino Hassinen 1924-2015

Inkerin kirkon piispa, teologian tohtori (hc) Leino Hassinen kuoli Tuusulassa 16.11.2015. Hän oli syntynyt Sortavalassa 30.6.1924. Jatkosota vei nuoren miehen panssarijääkäriksi. Sodan jälkeen alkoi opiskelu Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa ja teologinen erotutkinto valmistui 1948. Opiskeluvuodet saivat jatkoa Ruotsissa ja Saksassa. Teologian lisensiaattitutkinnon hän suoritti 1954. Työvuosiin kuuluivat vuodet seurakuntapapina Vihdissä ja Juvassa sekä kirkkoherrana Värtsilässä ja tämän jälkeen Teknillisen Korkeakoulun ja Kauppakorkeakoulun pastorina 1959-1966. Kotimaa-lehden päätoimittajan tehtävät 1967-1977 avasivat laajan näköalan Suomen kirkkoon ja yhteiskuntaan. Vihdin kirkkoherrana Leino Hassinen toimi 1977-1987. Inkerin kirkko tarvitsi Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen monenlaista tukea ja toiminnan organisointia. Jo eläkkeelle siirryttyään Leino Hassinen kutsuttiin Inkerin kirkossa kouluttajaksi ja lääninrovastiksi 1989-1992 ja sen jälkeen piispaksi 1993-1995. Leino Hassiselle on myönnetty mm. Suomen kirkon korkein kunniamerkki Pyhän Henrikin Risti.

Uskon ja elämän perusarvot muovautuivat Leino Hassisen veteraanisukupolvelle ankarana aikana. Tätä veteraanien joukkoa Leino ei unohtanut. Juuret olivat Karjalassa, Sortavalassa. Lapsuuden ja nuoruuden kodin vaiheilla ja perinnöllä oli kauaskantoinen ja ohjaava merkityksensä. Sotaveteraaniliiton hengellisen työn vastuunkantajat ovat kokoon tuneet vuosittain virikepäiville ajankohtaisten aiheiden äärelle. Virikepäivillä Lappeenrannassa 1997, itsenäisyysellemme juhluvuonna, oli mm. esillä ”Elämisen voimavarat”. Alustuksessaan Leino Hassinen lausui: ”Kun nykyinen ihmispolvi on kokenut suuremman muutoksen kuin koko ihmiskunta historiansa aikana sitä ennen, on aihetta kysyä, miten ihminen kestää. Tätä kehystää se, että veteraanisukupolvela ei ollut onnellista nuoruutta, oli sota, valvontakomissio ja miehityshuone. Näissä vaiheissa ihmiskunnalle on tarjottu erilaisia ideologioita, joista muodostui sen historian ankarimpia oppitunteja. Tarjolla on myös kristilliset arvot. Kristil-

linen elämännäkemyks voidaan kiteyttää sanaan luottamus, luottamus Jumalan läsnäoloon ja työhön maailmassa. Hänen työtovereinaan meitä kaikkia kutsutaan mukaan rakennustyöhön, muuttamassa maailmaa inhimillisemmäksi”.

Suomen Sotaveteraaniliiton hengellinen toimikunta pyysi ”Veteraanit kirkkotiellä”-teokseensa (2008) eräitä hengellisessä työssä sodan ja rauhan aikana olleita veteraaneja ja heitä nuorempia kirjoittamaan muistiin kokemuksiaan ja arvioitaan kristillisen uskon asemasta ja merkityksestä rintamaoloissa ja sotien jälkeen. Yksi kirjoittajista oli Leino Hassinen aiheenaan ”Koti-uskonto-isänmaa”; mikä merkitys näillä kolmella asialla ollut kansamme vaiheissa ja on tänään.

Leino Hassinen oli usein puhujana tai saarnaajana veteraanien kirkkotilaisuuksissa. Lähimenneisyydestä on mainittava Läntisen Suomen kirkkopäivä Salossa 2006 ja kirkkopäivä Espoossa, Suomen itsenäisyyden juhluvuonna 2007, jonka aiheena juuri tämä ”Kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta”. Näissä molemmissa kirkkopäivissä oli saarnaajana Leino Hassinen. Inkerin kirkon piispalla oli sanottavaa.

Inkeri merkitsi Leino Hassiselle paljon. Siihen liittyi myös Inkeriläisten ja itäkarjalaisen heimoveteraanien muistomerkkihankke. Jatkosodan aikana oli muodostettu vapaaehtoisista Suomen puolustusvoimiin liittyneistä inkeriläisistä ja itäkarjalaisista heimoveteraaniryksiköt. Muistomerkki valmistui 2007 ja sijaitsee Helsingissä, Töölössä.

Leino Hassinen, väkevä sananjulistaja, kaihtamatta ja kumartamatta ketään, katsoessaan oikeaksi sen, minkä oli nähnyt ja havainnut tarkastellessaan yhteiskuntaa, kirkkoa, elämää ja maailman kulkua tässä lähellä ja kansamme keskellä. Hän kirjoitti Kotimaa-lehden päätoimittajana: ”Sen, joka tahtoo olla ajankohtainen ja kulkea tietään nykyhetken mylläkössä, pitää olla selvillä menneisyyden tieviitoista”. Näitä tienviittoja veteraani Leino Hassinen osoitti meille. Leino Hassinen siunattiin haudan lepoon Tammelan kirkossa. Tammela oli hänen kotipaikkansa viimeiset 25 vuotta.

Seppo Väättäinen

Seutukunnalliset kirkkopäivät

Etelä-Pohjanmaa

12.5.2016 klo 11.00

Seinänaapurien yhdistysten kirkkopäivä

Ilmajoen kirkossa ja seurakuntakeskuksessa

Viikkomessu ja päiväjuhla

15.6.2016 klo 11.00

Suupohjan yhdistysten kirkkopäivä

Jurvan kirkossa ja koulukeskuksessa

Viikkomessu ja päiväjuhla

1.9.2016 klo 11.00

Härmänmaan seudun kirkkopäivä

Alahärmän kirkossa ja seurakuntakeskuksessa

Viikkomessu ja päiväjuhla

Kymenlaakso

Sippolan kirkko 20.5.2016

Klo 10.00 Messu, saarna kenttärovasti Kari Heikkinen

Ruokailu

Päiväjuhla, puhe kenttäpiispa Pekka Särkiö

Ilmoittautumiset viimeistään 30.4.2016 mennessä:

kymenlaakson.svp@sotaveteraaniliitto.fi tai

puh. 0400 655 283

Satakunta

Luvia 16.6.2016

Klo 12.00–13.30 Messu, Luvian kirkko, Kirkkotie 14

Seppelpartion lähettäminen

Sankarihaudalle

Lounas ja kahvit messun jälkeen,

Seurakuntakeskus ja Seurojentalo Tasala

Klo 15.00–16.00 Päiväjuhla, Luvian kirkko

Ilmoittautumiset 31.5. mennessä yhdistyksittäin omaan veteraanipiiriin.

Veteraanin teräsmuisto-lautanen upseerikokelas Jesse Rajamäelle

Suomen veteraaniliittojen Svaltuuskunta palkitsee upseerikokelaan, joka RUK:n kurssilla on osoittanut harrastusta sotiemme veteraanien perinnettä kohtaan. Palkintona luovutetaan Veteraanin teräsmuisto-lautanen. Kurssin 247 päätösjuhlassa Haminassa 21.1. lautanen kunniakirjoineen luovutettiin vain hetkeä aikaisemmin upseerikokelaaksi ylenne-

tylle Jesse Rajamäelle Porista. RUK:n henkilökunta valitsee oppilaista lautasen saajan. Lautanen on arvostettu palkitseminen RUK:ssa. Päätösjuhlassa jaetaan vain kunniamiekka kurssin priimukselle, Mannerheim-ristin ritareiden Ritari-kivi ja Veteraanin teräsmuisto-lautanen. Muut palkitsemiset ja palkintojen jaot ovat jo edellisessä päivänä.

Siviilissä Rajamäki opiskelee valtiotieteitä Turun yliopistossa. Rajamäki kertoi isoisänsä isän olleen sotaveteraani, kapteeni Väinö Sinisalo. Palkitseminen tuli kokelaalle yllätyksenä edellisessä päivänä, kun koulu harjoitteli päätöstilaisuuden ohjelmaa. Kiitollinen kokelas kertoi historian ja sotatapahtumien kiinnostaneen aina ja siinä lieene syy palkitsemiseen.

Lautasen luovutti Rintamaveteraanien edustaja Jorma Kajasranta.

Upseerikokelas Jesse Rajamäki saamansa Veteraanin teräsmuisto-lautasen kanssa.

Teksti ja kuva:
Pertti Nieminen

AJANKOHTAISTA

Onnittelemme

Arvo Laine 100 vuotta

Arvo Johannes Laine syntyi Toholammilla 30. lokakuuta 1915. Hän aloitti varusmiespalveluksen Kiviniemessä Venäjän rajan tuntumassa 20-vuotiaana. Laine oli sotilaspoliisijoukkueessa koko sotien ajan. Rintaman taustallakin näki sodasta paljon. Sotilaspoliisit ottivat kiinni ja kuljettivat vangeiksi Suomeen tulleita venäläisiä sotilaita. Ras-kasta oli myös saatella rintamalta paenneita suomalaissotilaita. Kun rauha tuli, sotilaspoliisit olivat Laineen muistojen mukaan viimeisten kotiin pääsijöiden joukossa. Laine palasi koti-talalleen Toholammin Määtälään. Elämäkumppaniksi tuli vaimo Esteri. Perheeseen syntyi yhdeksän lasta.

Arvo Laine on elänyt sadan vuoden ikään terveenä. Kesälä hän pyöräili päivittäin sähköavusteisella polkupyörällä,

talvella lenkkeilee potkukelkan kanssa. Laine on leski ja asuu omakotitalossaan, johon Laineet muuttivat maanviljelyksestä luovuttuaan 1980-luvulla. Hänellä on 22 lastenlasta ja 41 lastenlastenlasta.

Kaisa Suomala

Uuno Möttönen 100 vuotta

Suurperheeseen kyläkauppi-aan lapsena syntynyt Uuno Möttönen täytti 100 vuotta 23.2.2016 Perhon Möttönessä. Asepalveluksensa Uuno Möttönen suoritti Lappeenrannan ratsuväkieskadroonassa 1937-38. Mieluisaa oli, kun hän pääsi harvojen ja valittujen mukana vapaussodan päättymisen 20-vuotisjuhlaparaatiin Helsinkiin 6.5.1938.

Talvisodassa Uuno Möttösen yksikkö oli JR24. Hän on yksi kolmesta vielä elossa olevasta jatkosotaan perustetun JR29:n veteraanista. Lapin sodassa Uuno osallistui Oulu-Kemi etenemistaisteluihin sekä Kemin kaupungin valtaukseseen. Hänet kotiutettiin Rovaniemeltä marraskuussa 1944. Möttönen sai 2. luokan vapaudenmitalin heinäkuussa 1944. Ylennys aliker-

santiksi tuli itsenäisyyspäivänä 1968.

Sodan jälkeen solmittu avioliitto Salli Hietaniemen kanssa antoi neljä lasta. Ikäänsä nähden hyväkuntoisena ja toime-liaana hän asuu edelleen yksin talossaan.

**Teksti ja kuva:
Jorma Koivuniemi**

Heikki Kesti 100 vuotta

Heikki Kesti syntyi Rovaniemellä 10.1.1916. Varusmiespalveluksen hän suoritti 1938-39 JP 4:ssä Kiviniemessä. Hän suoritti reserviupseerikurssin Haminassa. Talvisodassa hän taisteli Kannaksella JP 4:n joukoissa joukkueenjohtajana. Jatkosodassa Kesti taisteli muun muassa JR 33:n, 12.Pr:n, TäydP 10:n ja TäydP 1:n joukoissa joukkueenjohtajana, komppanianpäällikkönä, koulutus- ja talousupseerina.

Reservissä hänet ylennettiin kapteeniksi. Kesti on palkittu

sotien ansioista VR 2:lla ja VR 4:lla tammenlehvien kera.

Heikki Kesti valittiin 1948 Rovaniemen seurakunnan talousjohtajaksi. Eläkkeelle hän jäi 1978. Hänelle ja vaimolleen Kertulle syntyi kaksi lasta. Kesti asuu vielä omassa kodissaan Ounasjoentiellä. Kertomansa mukaan hän on aina huolehtinut kunnostaan. Niinpä hän on mieleltään virkeä ja fyysisesti suhteellisen hyväkuntoinen.

Heikki Haapala

Johan Pastila 100 vuotta

Juho, joksi häntä kutsutaan, syntyi Padasjoella 2.2.1916.

Talvisodan Juho taisteli padasjokelaisten komppaniassa aluksi 11.D.JR 33:n ja loppuvaiheessa 2.D.JR 6:n riveissä Karjalan Kannaksella. Jatkosodassa komppania taisteli 5. D. JR44:n riveissä Laatokan ja Aunuksen Karjalassa. Elämäntyönsä Juho Pastila teki maanviljelijänä Annilan tilalla yhdessä perheensä kanssa. Pitäjällä Annilan Juho tunnettiin teurastajana, jolle ei sian tai kahden "pesemisessä" aikaa paljon kulunut.

Kirkko ja työ Padasjoen seu-

rakunnan monissa tehtävissä olivat hänelle tärkeitä ja rakkaita aina näihin päiviin asti. Lahjakkaana musiikkimiehenä hän oli perustamassa mm. seurakunnan kirkkokuoroa ja lauloi siinä 50 vuotta. Pastilan perheeseen siunaantui viisi lasta ja lapsenlapsiakin on jo kolmannessa polvessa. Leskeksi jäänyt Juho on elänyt tyyväisenä palvelutalossa puolitoista vuotta. Merkkipäivän kysymykseen, miltä nyt tuntuu, on vastaus: "Vähän on jo alkanut tuntumaan".

Heikki Hokka

Pentti Perttuli 100 vuotta

Lännen Tehtaat Oy:n toimitusjohtaja, maanviljelysneuvos Pentti Perttuli täyttää 100 vuotta 13.3.2016. Hän taisteli Talvisodassa joukkueenjohtajana Hämeen ratsuväkirykmentissä haavoittuen kahdesti. Jatkosodassa Perttuli toimi Rukajärvellä joukkueenjohtajana ja 3./RajajP 6:n päällikkönä.

Res.majuri Perttuli on eturivin veteraaniperinteen kerääjä. Rukajärven tie -elokuva perus-

tuu Perttulin kertomukseen hänen johtamastaan tiedustelurekettä Repolan Lieksajärven ympäri.

Perttuli valittiin 1986 Rukajärven suunnan historiikki-toimikuntaan, jonka työtä hän halusi jatkettavan. Hän kutsui koolle Rukajärven suunnan historyyhdistyksen perustavan kokouksen.

Aila Elo ja Antero Huttunen

Tauno Tikkanen 100 vuotta

Tauno Tikkanen täyttää 100 vuotta 10.3.2016. Talvisodassa Tauno Tikkanen taisteli Kannaksella JP 2:ssa lähettinä haavoittuen 29.2.1940. Tikkanen menetti kolme komppanianpäällikköään: Talvisodassa ltn. Esko Verhon ja Rukajärvellä Marskin ritari Niilo Korhosen sekä ltn. Seppo Hännisen.

Jatkosodassa hän taisteli Rukajärvellä Kevyt Osasto 2:n ja JR 10:n joukoissa osallistuen

mm. Majewskin partioetkeen Muurmannin radalle.

Tikkanen yleni Rukajärvellä kersantiksi toimittuaan ryhmän- ja sittemmin puolijoukkueenjohtajana.

Ylikersantti Tauno Tikkanen asuu varsin hyväkuntoisena kotonaan uunilämmitystalossa toimien 94-vuotiaan vaimonsa omaishoitajana.

Aila Elo ja Antero Huttunen

Kiitos muistamisesta!

*Topi
(Toivo Hartikainen)*

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja facebook.

www.sotaveteraaniliitto.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

Rauhanturvaajat eivät uhkaa sotiemme veteraanien asemaa

Tammikuussa uutisoitiin rauhanturvaajien kriisinhallintaveteraanistatuksesta. Uutisointi perustui kesäkuussa 2013 aloitettuun kriisinhallinnan veteraaniohjelmaan. Viime vuoden maaliskuussa puolustusministeri Carl Haglund hyväksyi ohjelmalle jatkoa vuosille 2016-2019. Ohjelma myös julkistettiin tuossa yhteydessä. Ohjelmassa korostuu erityisesti kriisinhallintatehtävissä toimivien psykososiaalisen tuen kehittäminen.

Ohjelmaan sisältyy myös mainittu kriisinhallintaveteraanistatus. Statuksen luomisen tarkoituksena on vakiinnuttaa kansainvälisen esimerkin mukaisesti kriisinhallintaveteraanikäsityksen, kehittää kansallista tunnustusta sekä tukea palveluksen jälkeistä sopeutumista normaaliin hyvään elämään kotimaassa. Konkreettisena tunnustuksena ja tunnuksena puolustusministeriö tulee jakamaan erityisen kriisinhallintaveteraanikortin. Kortin jakaminen aloitetaan tulevana syksynä. Puolustusvoimat yhdessä Rauhanturvaajaliiton kanssa aloittaa kuluvana vuonna neuvottelut korttiin sisältyvistä etuuksista.

Sotiemme veteraanit omassa luokassaan

Kriisinhallintaveteraaniohjelmaan sisältyvät tukitoimet toteutetaan erillisinä ja erillisin resurssein sotiemme veteraanien tukitoimista. Sotiemme veteraanisukupolvi pelasti aikanaan maamme vapauden ja rakensi sodissa runnellun maan uuteen kukoistukseen. He ovat uhrauksillaan ansainneet pysyvän kunniakansalaisen aseman. He ovat myös vaatimattomat etuutensa ansainneet.

Rauhanturvaajien tausta on toinen. He ovat palvelukseen lähtiessään halunneet antaa vapaa-

ehtoisen panoksensa isänmaalle, kun valtion ylin johto on päättänyt Suomen osallistumisesta kansainväliseen vastuuseen. Samalla he ovat ottaneet henkilökohtaisen riskin, joka koskettaa myös rauhanturvaajien läheisiä. Yksilön että yhteiskunnan etu on, että kotiutuva kriisinhallintaveteraani saa tarvittaessa asianmukaista tukea, joka auttaa sopeutumaan kotimaan elämään työkykyisenä veronmaksajana. Kriisinhallintaveteraanikäsitystä ei rinnasteta sotiemme veteraanien veteraaniasemaan.

Pääosa sopeutuu vaikeuksista kotimaan elämään

Entisiä suomalaisia rauhanturvaajia on noin 45 000. Lukumäärä ei nykyisillä osallistumisvahuuksilla kasva. Vanhimmat kriisinhallintaveteraanit ovat yli 90-vuotiaita. Palveluksen aikana menehtyneitä on 49 ja palveluksessa vakavammin fyysisesti vammautuneita noin 30. Psykkisistä oireista kärsivien lukumäärä ei ole tiedossa. Pääosa kotiutuneista sopeutuu kotimaan elämään ilman järeitä tukitoimia. Operaation aikaisista tapahtumista riippuen osa on myös ammattimaisten jälkihoitotoimien tarpeessa. Rauhanturvaajaliiton tehtävänä on kehittää ja ylläpitää hyvin toimivaa vertaistukijärjestelmää, jolla täydennetään viranomaisten lakisääteistä tukea.

Rauhanturvaajaliiton jäsenyhdistykset jatkavat edelleen sotiemme veteraanien tukemista muun muassa talkootoin, kuljetuksin ja tarjoiluun niin kauan kuin tarvetta on. Tähän toimintaan liitto saa säätiötukea.

Paavo Kiljunen

Suomen Rauhanturvaajaliiton
puheenjohtaja

Suomen Sotaveteraaniliiton
neuvottelukunnan jäsen

Veteraanien palvelutarpeet muuttuvat ja kasvavat

Päättyessään valtion talousarviosta vuodelle 2016 eduskunta hyväksyi kaksi lausumaa: **Veteraanien tarvittavat määrärahat saatetaan pysyvästi palvelutarvetta vastaavalle tasolle ja lievävammaisten sotainvalidien haitta-asteraja kotipalveluissa alennetaan 10 prosenttiin.**

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta (Veva) edellyttää, että palvelulupaus toteutuu Suomen itsenäisyyden juhluvuonna 2017. Veva jätti valtakunnalliselle rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnalle alla olevan kirjeen.

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta Veva

Delegationen för Finlands veteranförbundet

Helsinki 8.2.2016

Rintamaveteraaniasiain neuvottelukunta

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta esittää toteutettavaksi yhtäläiset avopalvelut kaikille itsenäisyyden puolesta taistelleille kunniakansalaisille itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuonna. Toimenpiteellä on laaja kansalaisten tuki.

Eduskunnan päättäessä valtion vuoden 2016 talousarviosta se hyväksyi kaksi lausumaa. Niissä eduskunta edellytti,

- että seuraavassa julkisen talouden suunnitelmassa ja vuoden 2017 talousarvioesityksessä rintamaveteraanien kuntoutukseen ja veteraanipalveluihin tarvittavat määrärahat saatetaan pysyvästi palvelutarvetta vastaavalle tasolle ja
- että lievävammaisten sotainvalidien kunnallisten avopalveluiden haitta-asteraja alennetaan 10 prosenttiin viimeistään vuonna 2017.

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta esittää, että

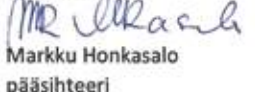
- sodissa haavoittumattomien keski-ikästään yli 90-vuotiaiden rintamaveteraanien kunnalliset avopalvelut (ateria-, kuljetus-, siivous-, vaatehuolto- ja muut kodinhoitopalvelut) turvataan kaikille rintamaveteraaneille kuten nyt on vähintään 15 prosentin haitta-asteen sotainvalideilla. Näihin palveluihin oikeutettuja veteraaneja on vuoden 2017 alussa noin 10 000.
- sotilasvammalain nojalla korvattavia kunnallisia avopalveluja koskeva haitta-asteraja alennetaan 10 prosenttiin 1.1.2017 lukien sotien johdosta vahingoittuneelle tai sairastuneelle. Noin 600 haitta-asteeltaan 10 prosentin sotainvalidia on jäänyt väliinpu-toajiksi, koska heidät on rajattu sotilasvammalain ja valtion veteraanikuntoutuksen määrärahoista korvattavien kotipalvelujen ulkopuolelle.

Suomen veteraaniliittojen valtuuskunta (Veva)

Sotainvalidien Veljesliitto Suomen Sotaveteraaniliitto Rintamaveteraaniliitto

Vevan puheenjohtajavuorossa 1.1.-30.4.2016 Sotainvalidien Veljesliitto

Puolesta: Juhani Saari
liiton puheenjohtaja

 Markku Honkasalo
pääsihteeri

 Sotainvalidien Veljesliitto ry Suomen Sotaveteraaniliitto ry Rintamaveteraaniliitto ry

Kirkkopäivillä vahva suosio

Vuoden 2015 kirkkopäivät olivat esillä Veteraanivastuu ry:n hengellisen toimikunnan kokouksessa 16.2. Kirkkopäiviä oli viime vuoden aikana yhteensä 40 ja niissä osallistujia 8 304. Veteraanivastuu tukee kirkkopäivien järjestelyjä kirkkohallituksen myöntämällä valtakunnallisten kolehtien tuotolla, joka on kohdistettu veteraanijärjestöjen hengelliseen työhön. Seutukunnallisia, maakunnallisia kirkkopäiviä on pidetty 2009 alkaen. Vähitellen seutukunnallisissa kirkkopäivissä on siirrytty kohti pienempiä alueellisia kokoontumisia.

Viime vuonna järjestettiin kahdeksalla seutukunnalla yhteensä 29 kirkkopäivätapahtumaa. Kirkkopäivien osanottajamäärät ovat vuosien aikana pysyneet lähes vakiona. Hengellinen toimikunta suosittelee kirkkopäivien järjestämistä 2016. Kirkkopäivä on kaikkien veteraanijärjestöjen yhteinen tapahtuma, jonka järjestelyistä vastaa alueen kaikkia veteraaneja edustava toimikunta. Tämän vuoden kirkkopäivät ovat jo monilla paikkakunnilla suunnitella. Tässä vaiheessa on tärkeää, että tieto tulevan kirkkopäivän ajankohdasta, suun-

nitelmista ja yhteyshenkilöstä saadaan Veteraanivastuu ry:lle, Riitta Suoanttila, PL 600/Ratamestarinkatu 9, 00521 Helsinki, p. (09) 678430, riitta.suoanttila@sotiemmeveteraanit.fi

**Toimikunnan puheenjohtaja
Seppo Väättäinen**

Toiminta järjestäytyi. Puheenjohtajaksi 2016 valittiin Seppo Väättäinen Sotaveteraaniliitosta, varapuheenjohtajaksi Hannu Savinainen Rintamaveteraaniliitosta ja sihteeriksi Martti Toivanen Sotainvalidien Veljesliitosta.

Lehtimuutosta pienin askelin

Sotaveteraani-lehti koki pienen muutoksen, kun lehden aineistoa sijoitettiin uudelleen ryhmitetyille lehden sivuille ja värien käyttöä sivuilla lisättiin. Nyt samaan asiakokonaisuuteen liittyvät artikkelit ja uutiset ovat samanvärisillä sivupohjilla.

Kesään tultaessa lehti kokee vielä uuden muutoksen, kun erilaisten otsikkotekstien määrää vähennetään ja niitä kevennetään.

Lehti on myös jonkin verran soukempi lukupaketti, aivan kuten lukijatutkimuksissa toivottiin. Me lehdentekijät toivomme, että lukijat kokisivat muutokset myönteisinä.

Lukijoiden palautteet ovat arvokkaita. Niitä voi lähettää sähköpostilla: toimitus@sotaveteraaniliitto.fi tai lähettämällä toimitukseen kirjeen tai kortin.

AJANKOHTAISTA

Liittujuhlat kesäkuussa Joensuussa

Areena on mahtava liittopäivien pitopaikka

Ensi kesänä Joensuussa järjestettävien Suomen Sotaveteraaniliiton liittopäivien päätapahtumat keskittyvät pitkälti kaupungin keskustan välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan Joensuun Areenaan. Areena on Suomen suurin puurakennus ja sinällään jo ainutkertainen nähtävyys. Areena tarjoaa erinomaiset puitteet liittojuhlien järjestelyille. Noin hehtaarin suuruinen juhlahalli muuntautuu lyhyessä ajassa palvelemaan seminaareja, juhla kokouksia, konsertteja, kirkollisia tapah-

tumia mukaan lukien suurten juhlien ruokahuollon.

Kesäkuun 8.-9. järjestettävät Sotaveteraaniliiton liittojuhlien pääohjelmat keskittyvät Areenan tiloihin, mikä on antanut Areenahallin käyttösuunnitelmalle mittavan haasteen. Nyt suunnitelmat ja muuntautumisverkko on kudottu valmiiksi ja tapahtuma on enää toteuttamista vaille valmis, toteaa liittojuhlien järjestelytoimikunnan Areenapäällikkö **Pertti Keränen**.

Liittopäivien järjestelyistä vastaa Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri yhteistyössä isäntäkaupunki Joensuun, puol-

ustusvoimien ja lukuisten eri järjestöjen ja vapaaehtoisväen myötävaikutuksella. Tapahtumien ohjelmat ovat jo harjoitteluvaiheessa ja aterihuollon suunnitelmat ”suolaa vaille” valmiina. Molempina juhlapäivinä noin 600-700 juhla vierasraalle tarjottavat ”karjalaiset herkut” valmistetaan Liperissä Ylämyllyn suurkeittiössä ja tarjoillaan varusmiesten tuella.

Varsinaisen liittokokouksen uskotaan innostavan mukaan runsaasti edustajia, päätetään siellä mm. liiton uudesta puheenjohtajasta ja tuodaan esiin eri piirien näkemyksiä jäljellä olevien toimintavuosien järjestelyistä ja perinnekautteen siirtymisestä. Tilaratkaisun myötä myös suurelle yleisölle tarjoutuu liittokokouksen seuranta mahdollisuus.

Maakunnan omaa osaamista nähdään liittopäivien asemiesillassa, jossa **Kai Hyttisen** juontaman illan pääesiintyjinä ovat mm. Karjalan Rakuunasoihtokunta solistinaan **Katri Helena**. Myös maakuntakirjailija **Heikki Turusen** rehevä teksti muhevoittaa ohjelmaa. Asemiesillan odotetaan koostuvan Areenan syliin noin 2500 henkeä.

Seurakunnallisissa ja muissa juhlatilaisuuksissa on kutsuvieraiden joukossa mm. kolme piispaa sekä runsaasti valtakunnan, veteraaniliittojen ja

Pinta-alaltaan noin hehtaarin suuruinen Joensuun Areena on ensi kesän liittojuhlien päätapahtumapaikka. Areenan sisäkatto muistuttaa piirteiltään Karjalan piirakkaa.

puolustusvoimain ylintä johtoa. Keskiviikon Kirkkoilta vieteään Joensuun evankelisluterilaisessa kirkossa ja perjantain ekumeeninen jumalanpalvelus, jossa saarnaa kenttäpiispa **Pekka Särkiö**, järjestetään Areenassa. Pääjuhlassa, jonne odotetaan yli tuhatta vierasta, juhlapuheen pitää puolustusministeri **Jussi Niinistö**. Oman maakunnan esiintyjiin lukeutuvat myös sisarukset **Linda** (12 v) ja **Eemil** (10 v) **Ullgren**, Ikaalisten hopeisen harmonikkakilpailun voittajat vuosilta 2012 ja 2014.

Torstain juhlapäivää vieteään samalla Sotiemme Veteraanien Pohjois-Karjalan vuoden 2016 Kirkkopäivänä, jonka uskotaan saavan myös järjestävän maakunnan väen runsaslukaisesti liikkeelle.

Liittopäivien järjestelytoimikunnan sihteeri **Seija Karttu-**

nen toteaa, että saapuville vieraille on tapahtumapaikan lähihotelleista varattu noin 700 majoituspaikkaa. Areena on lyhyen kävelymatkan päässä junalla ja linja-autoilla saapuville. Omilla autoilla tulijoille Areenan läheisyydessä on runsaasti parkkipaikkoja.

Liittopäivien ilmoittautuminen on parhaillaan käynnissä. Materiaali on jaettu kaikille veteraanipiireille ja sitä kautta kaikille jäsenyhdistyksille. Järjestäjätaho korostaa, että Suomen Sotaveteraaniliiton liittojuhlat on avoin valtakunnallinen tapahtuma ja sen kaikki tilaisuudet ovat kaikille avoimia. Eri tilaisuuksiin odotetaan yhteensä noin 5000 vierasta.

Teksti: Risto Alanko
Kuva: Joensuun kaupungin arkisto

TERVETULOA KESÄKUUSSA LIITTOPÄIVILLE JOENSUUHUN

Olemme tehneet parhaamme kesän liittojuhlien onnistumiseksi. Nyt kaikki alkaa olla täällä Joensuussa valmiina. Olette kaikki lämpimästi tervetulleita!

Liittopäivien järjestelytoimikunta

Sotaveteraaniliiton XXVII liittopäivät Joensuussa 8.-9. 6.2016.
Päivien päätapahtumat keskittyvät Joensuun Areenaan Mehtimäenaukio 2

Ohjelma keskiviikko 8.6.		Ohjelma torstai 9.6.	
09.00-13.00	Valtakirjojen tarkastus	Juhlapäivä on samalla Sotiemme Veteraanien	
10.00-11.30	Tulevaisuusfoorumi	Pohjois-Karjalan Kirkkopäivä 2016	
13.30	Liittokokous		
18.00	Asemiesilta	10.00	Ekumeeninen jumalanpalvelus
21.00	Kirkkoilta, ev.lut.kirkko	13.00	Liittujuhla

Areenan läheisyydessä runsaasti paikoitustilaa.

SUOMEN METSÄSÄÄTIÖ
www.metsasaatio.fi

DNA

Toiminnanjohtajat tapasivat tammikuussa Tallinnassa

Avattuaan Tallinnassa 14.-15.1. pidetty toiminnanjohtajien neuvottelupäivät liiton puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** esitteli liiton toimintasuunnitelman pääkohdat ja myöhemmin päivän aikana tulevan toiminnan suunnitteluun liittyvää sääntömuutosta, hallinnon rakenteen pohdintaa ja perinneyhdistyksiä. **Markku Seppä** kertoi viime syksynä tehdystä Sotaveteraani-lehden lukijatutkimuksesta. Isoja muutoksia ei lehteen lähitulevaisuudessa tehdä, mutta taitollisesti lehti jaetaan osioihin sisältöjen mukaan. Liiton verkkosivut uudistetaan yhteissivustoksi Veteraanivastuun ja Tammenlehvän Perinneliiton kanssa.

Varsinais-Suomessa 2015 tehty kuntakierros oli **Osmo Suomisen** aiheena. Kuntien edustajien tapaamisissa selvitettiin

veteraanien palvelujen ja avun tarvetta, toteutumista, ongelmakohtia ja toiveita. **Anni Grundström** esitteli yhdistyksille tehdyn kyselyn tuloksia naistoiminnan tulevaisuudesta. Joensuussa 8.-9.6. pidettävien liittopäivien käytännön järjestelyjä käytiin läpi **Seija Karttusen** osuudessa.

Liiton puheenjohtajan etsintätyöryhmän puheenjohtaja **Arto Mikkonen** kertoi esityksessään puheenjohtajan etsinnän etenemisestä. Tarkoitus on löytää liittokokoukseen ehdokas, jonka kokous voi yksimielisesti hyväksyä.

Toisen päivän aluksi toiminnanjohtajat kokoontuivat omaan osuuteensa.

Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhlat toimikunnan puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** kertoi työryhmässä käsitellyistä juhlatuoden suunnitelmista.

Juhlavuoteen liittyvän teeman nimeäminen, kirjahankeet, seppeleenlaskut kaikille sankarihautoille, perinneasoiden näkyvyys, viestintä ja paikallisaktiviteetit vuosipäivänä ovat mm. olleet esillä työryhmässä.

Anni Grundström kävi osuudessaan läpi veteraanipariskuntien kuntoutusviikkoja, puolisojen ja leskien lomaviikkoja ja taloudellisia avustuksia. **Markku Seppä** valotti edunvalvontavaikuttamisen toimia. Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton esitys samojen palvelujen turvaamiseksi kaikille rintamaveteraaneille 2017 on poliittisessa prosessissa. Sotaveteraaniliitto muuntautuu 2020-luvulla perinnetyöhön, jolloin on perustettu 50-60 alueellista perinneyhdistystä.

Marja Riukka

Kone-Vahto Oy Kalkkinen	Sun Chemical Oy Espoo	E. M. Pekkinen Oy Espoo
AutoDent Oy Espoo	Finflo Oy Espoo	Kiitos Sotaveteraaneille Espoosta! nro:179.
Eflow Oy Espoo	Esse Elektro Kraft Ab Esse	Auramaa-Yhtiöt Eura, Kauttua
Kiitos Sotaveteraaneille Summasta! nro:177. 	Harjavallan Sairaankuljetus Oy Harjavalta	Kuljetusliike Yrjö Erämies Oy Hartola
YK-Asennus Oy Hauho	Golder Associates Oy Helsinki, Turku, Tampere www.golder.fi	SPT-Sähkö Oy Helsinki
Suomen Polioliitto r.y. Helsinki	K-MARKET HERKKULAUTTA Lauttasaari, Helsinki	Rollen Tähtihuolto Oy Helsinki
www.kuntarahoitus.fi	Puidenhoitajien Oy Helsinki	
Brando Oy Helsinki	Pesu Oy Helsinki www.pesuoy.fi	Kiitos Sotaveteraaneille Helsingistä! nro:173.
Kiitos Sotaveteraaneille Agrologeilta! nro:175. 	Oy Helsinki Chartering Ab	S. Eklund-Consulting Oy Ab Helsinki
Modio Oy Helsinki	TPH-Saneeraus Oy Helsinki	Rail Partners Oy Helsinki
Arkkitehtitoimisto HKP Oy Helsinki	www.atplukkari.fi	Tilipym Oy Huittinen
Kiitos Sotaveteraaneille Hyvinkäältä! nro:178. 	LinnaSteel Oy Hämeenkoski	Immuno Diagnostic Oy Hämeenlinna
Hämeen Erikoispuusepät Oy Hämeenlinna	Joccis-Air Oy Renko	Kultakeskus Oy Hämeenlinna
Kiitos Sotaveteraaneille Hämeenlinnasta! nro:181. 	Hämeenlinnan Osuusmeijeri	Lammin Kiinteistökeskus Ky Lammi
Voltin Väri Ky 62300 Härmä www.voltinvari.fi	Kuljetus Timo Hartikainen Oy Iisalmi	Arkkitehtuuritoimisto Jyrki Kihlakaski Ky Ikaalinen

Sotaveteraaniaasiaa sosiaalisessa mediassa

Vuoden 2014 loppupuolella Suomen Sotaveteraaniliitto avasi oman sivun facebookissa. Sivua hoitaa valtiotieteiden maisteri, tohtorikoulutettava Olli Kleemola. Loppuvuodesta 2015 lähtien liitto tiedottaa myös mikroblogipalvelu Twitterissä. Olemalla aktiivisesti mukana erilaisissa sosiaalisen median palveluissa liitto vastaa muuttuneen viestintäkulttuurin haasteisiin. Mutta mikä oikeastaan on sosiaalinen media, ja mitä siellä voi tehdä?

Sosiaalinen media, lyhyesti some, on yleisnimitys kasvavalle joukolle erilaisia internetin yhteisöpalveluita, joissa jokaisella palvelun käyttäjällä on mahdollisuus tuottaa omaa viestiään ja välittää sitä vastaanottajille ja vastaanottaen samanaikaisesti muiden tuottamaa viestiä. Eri sosiaalisen median palvelut ovat erikoistuneet erityyppiseen viestintään: Youtubessa käyttäjillä on mahdollisuus ladata videoita kaikkien nähtävillä, Twitterin käyttö puolestaan perustuu lyhyisiin, laajuudeltaan 140 merkin twiitteihin, Instagramissa viestitään kuvia jakamalla ja Facebookissa voi jakaa kaikenlaisia viestejä. Eri sosiaalisen median palvelut ovat erikoistuneet erityyppiseen viestintään: Youtubessa käyttäjillä on mahdollisuus ladata videoita kaikkien nähtävillä, Twitterin käyttö puolestaan perustuu lyhyisiin, laajuudeltaan 140 merkin twiitteihin, Instagramissa viestitään kuvia jakamalla ja Facebookissa voi jakaa kaikenlaisia viestejä.

Sosiaalisen median keskeisin piirre on monenkeskisyys: toisin kuin esimerkiksi perinteisessä lehtiviestinnässä, rajaa sisällön tuottajan ja viestin vastaanottajan välille on mahdollonta vetää. Sosiaalisen median sisältö on käyttäjien itsensä tuottamaa. Muita sosiaaliselle medialle ominaisia piirteitä ovat matala julkaisukynnys ja sisällön nopea leviäminen sekä yhteisöllisyys.

Somen hyödyt

Verrattuna perinteiseen lehti-
viestintään, yksi somen eduista on juuri sisällön leviämisen nopeus ja laajuus. Esimerkkinä näistä voidaan käyttää Sotaveteraaniliiton omalla Facebook-sivulla julkaistua materiaalia. Sotaveteraaniliiton sivuilla 29. huhtikuuta 2015 julkaistu tiedote Oriveden veteraanituki-

järjestelmän ongelmista tavoit-
ti noin 5 tunnissa 15 000 ihmis-
tä. Some-julkisuus johti siihen,
että neuvotteluyhteys Tampe-
reen kaupungin hallinnon ja
Sotaveteraaniliiton välillä saa-
tiin auki ja solmut lähtivät au-
keamaan. Kaikkien aikojen
laajimmalle levinnyt julkai-
summe, vuoden 2015 itsenäi-
syyspäivän toivotus, tavoitti yh-
den päivän aikana noin 700 000
ihmistä. Keskimäärin julkaisut
Facebook-sivuillamme tavoit-
tavat päivittäin useita tuhansia
ihmisiä.

Kuten edellisistä esimerkeistä käy ilmi, sosiaalisessa mediassa julkaistu sisältö tavoittaa ison määrän ihmisiä nopeasti. Some tarjoaakin mitä sopivimman välineen nopeaan tiedottamiseen ja viestintään. Tämän lisäksi some tarjoaa perinteistä lehtiviestintää paremman mahdollisuuden dialogiin: Facebookin ja Twitterin käyttäjät voivat lähettää julkisia tai yksityisiä viestejä, kannanottoja, kysymyksiä tai kommentteja ja kehitysehdotuksia Sotaveteraaniliiton sometileille, ja liitto pystyy reagoimaan niihin nopeasti, mikä ei esimerkiksi harvaan tahtiin ilmestyvässä Sotaveteraani-lehdessä olisi mahdollista.

Lukuisista eduistaan huolimatta sosiaalinen media ei kykene korvaamaan lehteä tiedotusvälineenä, eikä sen toisaalta ole tarkoituksaan niin tehdä. Lehden valttikorttina ovat perusteelliset artikkelit, sillä nopeaan sisällönvälitykseen keskittyvässä somessa ei pitkiä, monipolvisia artikkeleita kannata jakaa.

Sotaveteraaniliiton somestrategia

Miten Sovatavetaraaniliitto sitten toimii somessa ja millaisia tavoitteita liitolla on? Jaamme Facebookissa ja Twitterissä tietoa liiton, piirien ja yhdistysten toiminnasta sekä yksittäisten ve-

teraanien kokemuksia ja haastatteluita. Julkaisemme myös perinnetyötä koskevaa materiaalia. Tavoitteenamme on saada sosiaalista mediaa erityisen innokkaasti käyttävät nuoremmat sukupolvet kiinnostumaan veteraaniasioista ja mukaan perinnetyöhön. Sosiaalisen median keskusteleva perusluonne tarjoaa myös mahdollisuuden yrittää korjata ihmisten väärää käsityksiä esimerkiksi veteraanijärjestöjen varallisuustilanteesta.

Koska sosiaalisen median päivitysten levinneisyys riippuu osaltaan myös sivuille kertyneen seuraajayhteisön koosta, on Sotaveteraaniliiton ensimmäinen Facebook-vuosi mennyt niin kutsuttujen tykkääjien kartuttamiseen. Tykkääjillä tarkoitetaan Facebookissa ihmisiä, jotka ovat merkinneet seuraavansa aktiivisesti päivityksiämme, ja joiden kautta päivitykset leviävät edelleen. Sotaveteraaniliiton tykkääjäyhteisö on hieman yli vuodessa kasvanut lähes 11 000 henkeen, mikä on hieno saavutus! Twitterissä voimme seuraavaksi tavoitella 200 seuraajan rajapyykkiä. Yhteisön nopea kasvu on onnistunut vain, koska useat piirit ja yhdistykset ovat toimittaneet meille tietoja toiminnastaan somessa julkaistavaksi. Yhteistyö on tässäkin voimaa, ja siksi rohkaisemme kaikkia toimittamaan materiaalia jatkossakin! Materiaalia voi lähettää osoitteella olli.kleemola@gmail.com

Näin voit seurata

Sotaveteraaniliiton FB-sivun seuraaminen ei vaadi rekisteröitymistä facebookiin, mikäli et halua osallistua sivulla näkyvien päivitysten kommentointiin. Facebook-sivumme löydät osoitteesta www.facebook.com/sotaveteraaniliitto

Kun saavut sivulle, edessäsi aukeaa kuvan 1 kaltainen näkymä, jossa yläreunassa näkyvät Sotaveteraaniliiton otsikko-kuva sekä liiton logo. Sivun oikealla puoliskolla näkyvät liiton julkaisemat päivitykset, uusin kulloinkin ylimpänä. Päivitysten vasemmalla puolella näet liiton sivujen senhetkisen tykkääjä määrän. Vierittämällä sivua alaspäin pääset näkemään

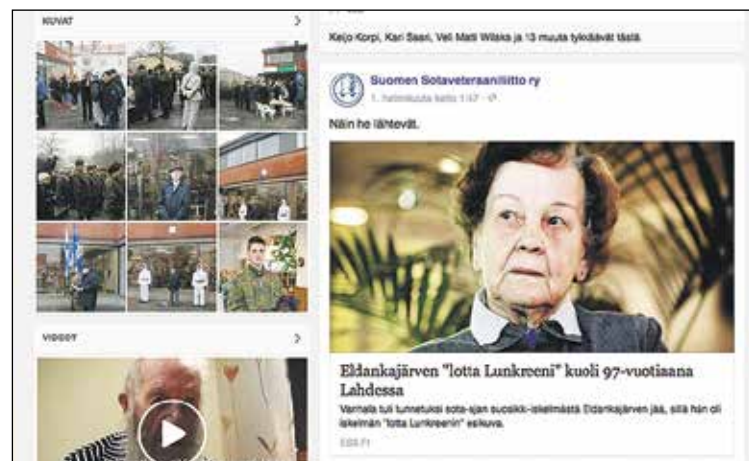
vanhempia päivityksiä sekä niiden kommentteja (kuva 2). Päivitysten vasemmalta puolelta, kuvat- ja videot-osioista puolestaan pääset tarkastelemaan liiton sivulla julkaistuja kuvia ja videoita. Videot-osion alapuolella (kuva 3) puolestaan näkyvät vierailijoiden julkaisut eli julkiset yhteydenotot, joita jo-

kainen sivustoillamme vierail-
leva rekisteröitynyt Facebookin
käyttäjää voi halutessaan jättää,
ja jotka näkyvät kaikille.

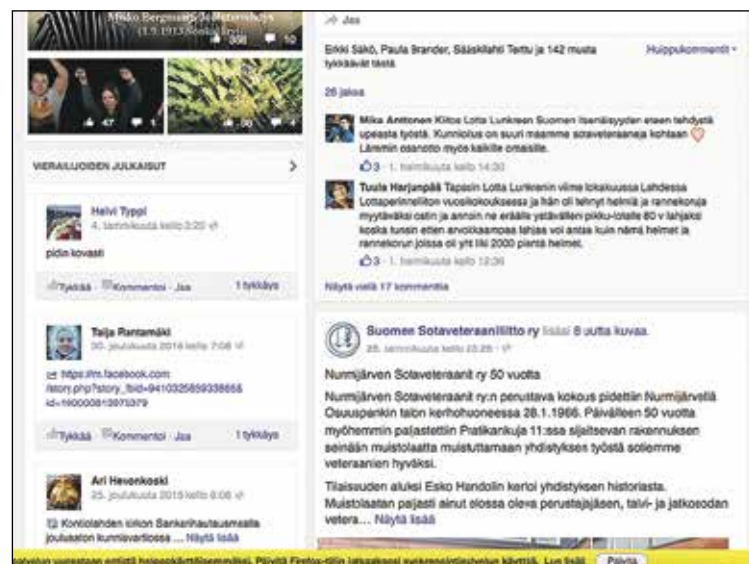
Sotaveteraaniliiton some-toiminnan esittely jatkuu lehtemme seuraavassa numerossa, jolloin opastamme halukkaita Facebookiin rekisteröitymisessä sekä perehdymme Twitteriin.

Aloitussivulla näkyy Sotaveteraaniliiton otsikkokuva sekä liiton logo. Sivun oikealla puoliskolla näkyvät liiton julkaisemat päivitykset, uusin ylimpänä. Päivitysten vasemmalla puolella on sivujen senhetkisen tykkääjä määrää.

Vierittämällä sivua alaspäin pääsee näkemään vanhempia päivityksiä sekä niiden kommentteja. Päivitysten vasemmalta puolelta, kuvat- ja videot-osioista puolestaan näkee sivulla julkaistuja kuvia ja videoita.

Videot-osion alapuolella näkyvät vierailijoiden julkaisut eli julkiset yhteydenotot, joita sivustoilla vieraileva rekisteröitynyt Facebookin käyttäjä voi jättää, ja jotka näkyvät kaikille.

Evälahti Oy
Imatra

Maalausliike E. Heiskanen Oy
Imatra
www.e-heiskanen.fi

Imatran YH-Rakennuttaja Oy
Imatra

Some-nurkka aloittaa

Sotaveteraani-lehden tässä numerossa aloittaa uusi vakio-palsta, sosiaalisen median nurkkaus eli tuttavallisemmin some-nurkka. Julkaisemme siinä sosiaalisen median kautta saamiamme kommentteja, uutisia, palautetta sekä kaikenlaisia materiaalia. Sosiaalisen median nurkkauksen avulla pyrimme vahvistamaan lehden ja sosiaalisen median vuorovaikutusta sekä tarjoamaan niillekin, joilla ei ole käytössään tietokonetta, mahdollisuuden seurata, mitä Sotaveteraaniliiton sosiaalisessa mediasa tapahtuu. Palstan kokoamisesta vastaa liiton sosiaalisen median vastaava Olli Kleemola (olli.kleemola@gmail.com).

Ensimmäisen some-nurkan teemana ovat ystävänpäiväterveiset veteraaneille. Julkaisimme Facebookissa ja Twitterissä ystävänpäivänä 14.2. seuraavanlaisen kampanjan:

Muista sotaveteraaneja ystävänpäivän kunniaksi!

Suomen Sotaveteraaniliitto toivottaa hyvää ystävänpäivää. Veteraanien välinen ystävyys on syntynyt sodan kovissa oloissa ja kestää siksi koko elämän. Kuvassa kaksi suomalaista sotaveteraania tukee toisiaan siirryttäessä Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlaan Hämeenlinnassa 27.4.2015.

Muista sotaveteraania ystävänpäivän kunniaksi kirjoittamalla max. 100 merkin mittainen viesti joko alla olevaan kommenttikenttään tai Facebookin viestit-toiminnolla Sotaveteraaniliiton sivuille. 10 ensimmäistä viestiä julkaisemme Sotaveteraanilehdessä.

Ihmiset reagoivat pyyntöömme innostuneesti. Kampanja tavoitti Facebookissa 24 tunnin aikana lähes 50 000 ihmistä. Julkaisusta tykättiin lähes 1200 kertaa ja terveisiä veteraaneille lähetti yli 60 ihmistä. Julkaisemme alla 15 valittua tervehdystä.

”Teen oman osani asiassa; ”...himmetä ei muistot koskaan saa.”” (Päivi Mäkinen)

”Sotaveteraanit ovat arvostuksemme ansainneet. Voisin toimia ystävänä ja juttukaverina jollekin veteraanille Jkl:ssä. Yv:nä voi laittaa viestiä.” (Soili Vuorenmaa)

”Hän on viimeinen sotaveteraani, minulle hän antoi Isänmaani. Hän antoi lahjan kaikkein kallemman.” Hyvää ystävänpäivää sotaveteraaneille, lotille ja kotirintamasta huolehtineille” (Hanna Savolainen)

”Tässä sitä oikeata velihenkeä näkyy, veljeä ei jätetä, vaikka olisi viimeiset voiman rippeet menossa.” (Tapio Haukilauma)

”Hyvää Ystävänpäivää kaikille Sotaveteraaneille, Sotainvalideille, Lotille ja Leskille! Olen onnellinen, että saan työskennellä heidän parissaan veteraaniavustajana, rakastan työtäni.” (Arja Pennanen)

”Elämän mittainen veljeys, ystävyys, luottamus ja kunnioitus veljiä kohtaan. Arvostan erittäin suuresti näitä Miehiä.” (Janne Ryymin)

”Kuva sen kertoo; kaveria ei jätetä! Hieno esimerkki meille nykypäivän virtuaalikaveruksille!” (Juha Peltoniemi)

”En koskaan pääse kiittämään teitä tarpeeksi, miten kiitollinen teille olen, mitä te olette tehneet meille! Samaa yritän kertoa myös lapselleni!” (Tiina Järvinen)

”On suuri kunniatehtävä saada hoitaa ja hoivata sotaveteraaneja ja sotainvalideja, työskennellä heidän parissaan. Iso kiitos ja Hyvää Ystävänpäivää!” (Raija Lappalainen)

Syvin kunnioitus ja arvostus kaikille, joiden ansiosta isänmaa on itsenäinen! Itseään säästämättä ja omastaan uhraten on itsenäisyys saavutettu. Samoilla eväillä vaalitaan aitoa ystävyyttä! (Sanna Sutinen)

”Suuri sydän on teillä, kiitos kun olette puolustaneet meidän maata. Koko sydämeistäni toivon teille kaikille rakkauden täyteistä ystävänpäivää.” (Sirpa Savanainen)

”Kiitos itsenäisestä isänmaasta. Te kaikki sotaveteraanit olette suuria miehiä!” (Janne Pietari-nen)

”Ilman veteraaneja ei olisi Suomea enää olemassakaan, joten lämmin kiitos kaikista uhrauksistanne tämän maan puolesta. Me vähän vetreemmät pidetään huoli, että Suomi pysyy jatkossakin itsenäisenä.” (Mika Nypelö)

”Kiitos itsenäisestä isänmaasta! On vaikea löytää sanoja, joilla osoittaa teille kiitollisuutta ja sitä kunnioitusta, jota tunnen ajatellessani, mitä olette joutuneet kokemaan.” (Johanna Oinas)

”Sydänlämpöinen Ystävänpäivätervehdys kaikille veteraaneille yhdessä ja jokaiselle erikseen. Sanat eivät riitä kertomaan sitä, mitä teille haluaisin lausua... siisä sanonkin vain KIITOS, mutta se tulee sydämeni syvimmistä sopukoista saakka ja on täynnä arvostusta ja kunnioitusta teitä jokaikistä kohtaan.” (Arja Lehtonen)

WWW.PUUSTELLI.FI

ELÄMÄSI HELPOIN KEITTIÖREMONTTI!

LVIK-Insinööri-toimisto Termolns Oy Imatra	Molkentin Oy Imatra	Inkoo Shipping Oy Ab Inkoo
Kiitos Sotaveteraaneille Isojoelta! nro:176.	Hirvijärven Osuusmeijeri Jalasjärvi	Joensuun Laivaus Oy Joensuu
DJ-Team Entertainment Ky Joensuu	JK-Kanava Oy Joensuu	JVP Group Jyväskylä
Puistosairaalan Silmälääkärit Oy Jyväskylä	Maajukka Oy Jyväskylä	Kiitos Sotaveteraaneille Järvenpäästä! nro:174.
www.rakennustoimistopiipponen.fi	Helkama Bica Oy Kaarina	Ourex Oy Kangasala

AJANKOHTAISTA

Varapuheenjohtajiksi Salokannel ja Suominen

Sotaveteraaniliiton hallituksen järjestäytymiskokouksessa tammikuun 22. päivänä Helsingissä valittiin hallituksen varapuheenjohtajiksi Timo Salokannel Tampereelta ja Pertti Suominen Helsingistä. Samalla valittiin edustajat eri toimikuntiin ja liiton edustajat eri yhteisöihin.

Valtuuston 2015 syksyllä valitsemat hallituksen jäsenet ovat seuraavat:

Hallituksen

varsinaiset jäsenet

Timo Salokannel
Eila Kohopää
Pentti Seppä
Anja Kuittinen
Pertti Suominen
Rauno Loukkola

Varajäsenet

Pekka Paatero
Tarja Tapanainen
Kari Korhonen
Pirkko Karjalainen
Jorma Mikkonen
Reijo Inget

Finn-Göran Wennström, liittokokouksen valitsema hallituksen puheenjohtaja

Sotaveteraaniliiton edustajat Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnassa (VEVA)

Varsinaiset jäsenet:

Finn-Göran Wennström,
Sakari Sippola, Markku Seppä

Varajäsenet:

Pertti Suominen, Rauno Loukkola,
Anni Grundström

Ansiomerkkitoimikunta

Puheenjohtaja: Juhani Penttilä, Tammela

Jäsenet: Heikki Mälkki, Helsinki

Raija Kähkölä, Laukaa
Hannu Rahkonen, Lahti
Jouko Kaivonurmi, Kerava
Markku Seppä, sihteeri

Toimikunnan työryhmä

Puheenjohtaja: Juhani Penttilä

Jäsen Heikki Mälkki
Jäsen Hannu Rahkonen
Markku Seppä, sihteeri

Perinnetyön toimikunta

Puheenjohtaja: Pertti Suominen, Helsinki

Jäsenet: Kristina Alho, Tampere

Ilkka Brotherus, Hyvinkää
Pekka Holopainen, Helsinki
Olli Kleemola, Kaarina
Eero Mattila, Kouvola
Lauri Pastila, Lahti
Finn-Göran Wennström, Helsinki
Markku Seppä, sihteeri

Sosiaali- ja terveyspalvelutoimikunta

Puheenjohtaja: Pekka Paatero, Turku

Jäsenet: Elli Aaltonen, Mikkeli

Pirkko Karjalainen, Vantaa
Antti Olssen, Kotka
Tapani Tölli, Tyrnävä
Pekka Utriainen, Helsinki
Marja Vaarama, Helsinki
Finn-Göran Wennström, Helsinki
Anni Grundström, sihteeri

Sotaveteraani – Krigsveteranen -lehden toimitusneuvosto

puheenjohtaja: Kari Mänty, Helsinki

jäsenet: Anni Grundström, Vantaa

Antti Henttonen, Helsinki
Raili Leino, Lappeenranta
Göran Lindgren, Espoo
Pertti Nieminen, Kouvola
Panu Pokkinen, Helsinki
Markku Seppä, Mäntsälä
Aarno Strömmer, Oulu
Eeva Tammi, Karjalohja
Marja Riukka, sihteeri

Sotaveteraaniliiton puheenjohtajisto, vas. I varapuheenjohtaja Timo Salokannel, liiton puheenjohtaja Finn-Göran Wennström ja II varapuheenjohtaja Pertti Suominen.

Hallinnon rakenneryhmä

Puheenjohtaja: Finn-Göran Wennström, Helsinki

Erkki Heikkinen, Espoo
Pertti Suominen, Helsinki
Timo Salokannel, Tampere
Sakari Sippola, Helsinki
Arto Mikkonen, Kouvola
Erkki Merikallio, Kauniainen
Markku Seppä, sihteeri

Tositteiden tarkastajat

Pasi Alho, Tampere
Pentti Korpimies, Lahti

Viestintätoimikunta

Puheenjohtaja: Erkki Heikkinen, Helsinki

jäsenet: Ossi Kervinen, Helsinki
Antti Matilainen, Helsinki
Kari Mänty, Helsinki
Risto Uimonen, Espoo
Finn-Göran Wennström, Helsinki
Tauno Äijälä, Helsinki
Pekka Holopainen, Helsinki
Olli Kleemola, Kaarina
Markku Seppä, sihteeri

Hengellinen toimikunta 2015-2016

puheenjohtaja: Seppo Väättäin, Kerava

Henry Byskata, Vaasa
Jaakko Granlund, Oulu
Pirkko Kuorehjärvi, Turku
Jaakko Leinonen, Mäntsälä
Väinö Reinilä, Seinäjoki
Markku Salminen, Helsinki
Pekka Särkiö, Lahti

Sotaveteraanipiirien edustajat:

Lappi Pekka J. Heikkilä
Suur-Savo Juha Korhonen
Varsinais-Suomi Esko Laine
Satakunta Jussi Pelto-Piri
Lahti Pentti Vesenterä
Pertti Torppa, sihteeri

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys:

Hallituksen jäsen Timo Lehtonen

Tammenlehvän Perinneliitto:

Hallituksen jäsen Finn-Göran Wennström

Veteraanivastuu ry:

Hallituksen jäsen Markku Seppä

Uusia mahdollisuuksia jäsenrekisteriltä

Sotaveteraaniliitolla on jäsenrekisteri, jossa on mm. kaikkien sotaveteraaniiyhdistysten jäsenten tiedot. Samasta rekisteristä saadaan postitusosoitteet Sotaveteraani-lehteä varten. Jäsentietoihin on viime aikoina tallennettu myös jäsenen GSM-numero ja sähköpostiosoite, mikäli se on saatu.

Jäsenrekisteristä voimme poimia osoitteita, sähköpostiosoitteita ja vaikka GSM-numeroita ja lähettää esimerkiksi yhdistysten sihteeille sähköpostiviestejä.

Nyt myös jäsenillä on mahdollista kirjautua jäsenrekisteriin, katsoa omat tietonsa ja muuttaa tietojaan. Muutettavia tietoja ovat etunimi, sukunimi, lähiosoite, postinumero ja -toimipaikka, kunta, puhelin (lanka), puhelin GSM, syntymäaika ja sähköpostiosoite.

Näin pääset muuttamaan tietojasi:

Siirry Sotaveteraaniliiton internet-sivulle
www.sotaveteraaniliitto.fi

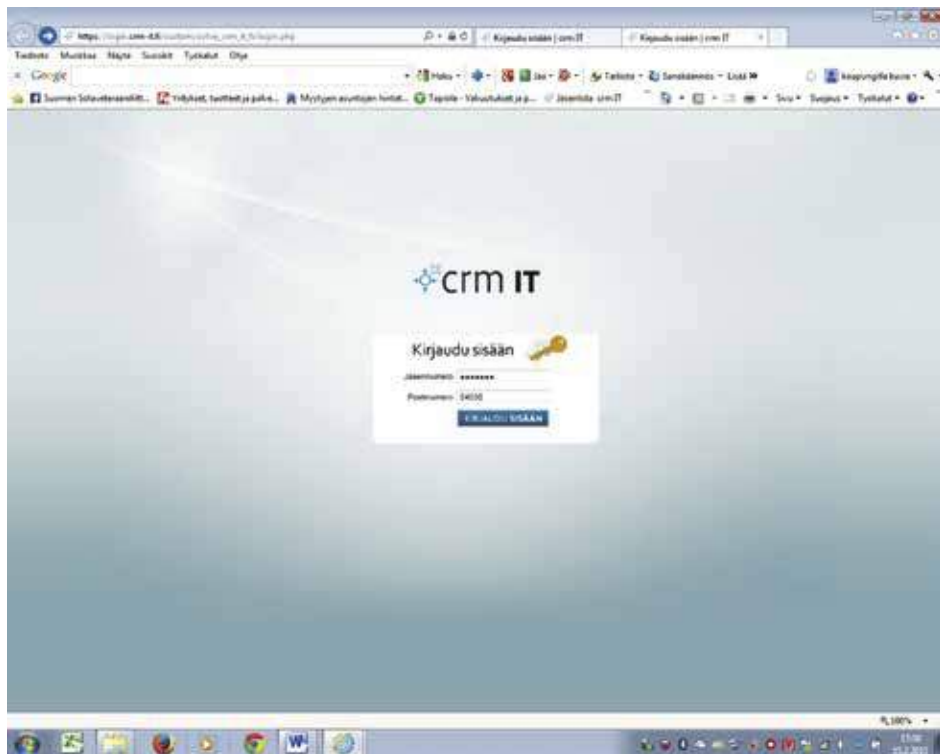
Klikkaa oikealta ylhäältä kohdasta
[Jäsenrekisteri](#)

Laita kohtaan [jäsennumero](#) jäsennumerosi, jonka löydät juuri tulleesta lehdestäsi nimesi yläpuolelta (seitsemän numeroa). Laita kohtaan [postinumero](#) postinumerosi ja paina [kirjaudu sisään](#).

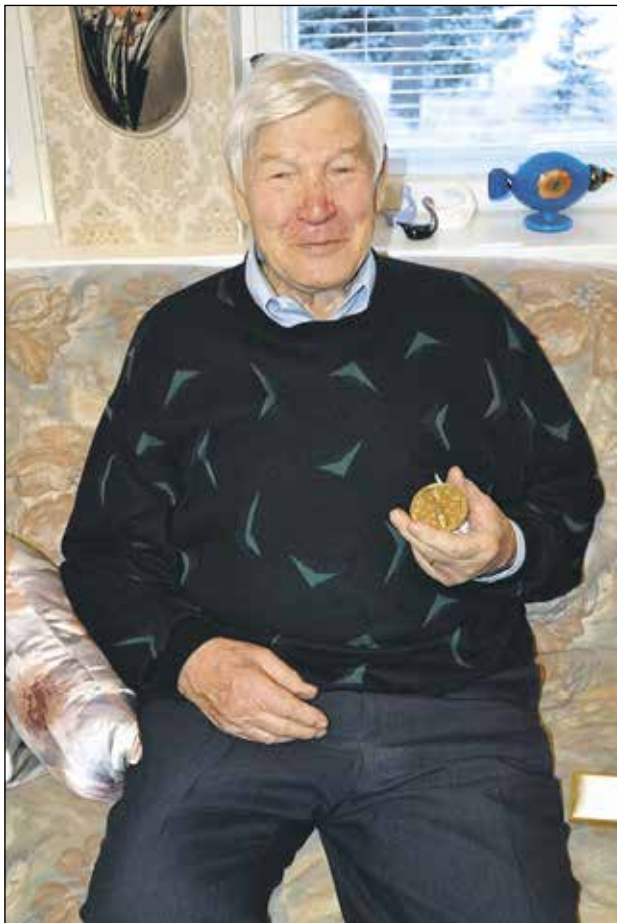
Nyt näet tällä hetkellä olevan tietosisällön. Paina [muokkaa](#) painiketta. Tee korjaukset ja paina [Tallenna tiedot](#). Palaa alkuun oikealla ylhäällä olevasta ruudusta [Kirjaudu ulos](#).

Tiedot välittyvät liiton jäsenrekisterinhoitajalle, joka hyväksyy muutoksen.

Lisätietoja: Jäsenrekisterinhoitaja Riina Lillfors, riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi tai puh. (09) 6126 2015.

Sotaveteraani Heikki Hasu - yhdistetyn kultamitalisti

Heikki Hasu esittelee ensimmäisenä saamaansa olympiakultaa St Moritzissa 1948.

Heikki Hasu, olympialaisten kultamitalisti 1948 ja 1952 ja maailmanmestari 1950, täyttää 90 vuotta 21.3.2016.

Kirpeänä pakkasaa-muna laatoitetulla pihapolulla, jolta viimeinenkin lumihiihtale on lakaisu sivuun, Heikki tulee vastaan.

- Katselin ikkunasta lintulaudalle. Pikkulintuja ja siinä pyörii, mutta mustarastaita on ollut tänä talvena vain yksi. Näin, kun tulitte, sanoi Heikki Hasu toimittajalle.

Maalaiselämää koko ikä

Heikki Hasu syntyi tällä samalla paikalla Sippolasessa, joka nykyisin on Kouvolaa. Mihin sitä kotoaan lähtisi, sanoo Heikki. Tila on ollut saman suvun hallussa vuodesta 1651. Isäni jälkeen olin isäntänä. Nyt poika hoitaa tilaa. Pihapiirissä on kolme omakotitaloa, jotka ovat minun ja vaimoni sekä perillisten asuttamia.

Heikin isä oli vapausoturi ja suojeluskunnan johtavia henkilöitä Myllykoskella. Yhdeksänvuotiaana Heikki liittyi Suojeluskunnan poikaosastoon. Noilta ajoilta on

myös ensimmäinen palinkinto. Se oli hopealusikka, muistelee Heikki.

Heikki sai rintamasotilastunnuksen ja tammenlehvän palvelusta ilmatorjunnassa Helsingissä 1944. Kyllä niitä ammuksia kannettiin tykeille Helsingin viimeisen pommituksen aikana. ”Olin kyllä it-mies jo talvisodan aikana. Eräs kaveri oli jostain hankkinut kiväärin ja patruunoita. Kun Neuvostoliiton koneet lensivät matalalla Kouvolaa pommittamaan, kiipesimme koulun katolle, ja kaveri ampui niitä. Yhtään ei saatu putoamaan”, muistelee Heikki.

”Kutsunnassa pyrin lentäjäksi, mutta eivät ottaneet. Hakijoita oli yli kaksisataa, yhden ottivat”.

Urheilun pariin

Paras kisa oli St. Moritzissa 1948. Ne olivat ensimmäiset olympialaiseni. Menomatalla oli monenlaisia tapahtumia. DC 3 ei sään takia voinut laskeutua Zürichiin, vaan laskeutui Baseliin Saksan puolelle. Meillä oli vaikeuksia päästä tullista läpi. Toinen kone lensi Alppisolan läpi. Pojat kertoivat lennon olleen jännittävän, kun kummallakin puolel-

la konetta oli vain vuoren seinä.

St. Moritzissa Heikki Hasu oli ensimmäinen Norjan yhdistetyn kultaputken olympialaisissa rikkonut urheilija.

Kanadan MM-kisat Lake Placidissa 1950 oli mieleenpainuva kokemus. Tuuli sulatti lumen mäestä. Järjestäjät sahasivat järvestä jäätä ja jauhoivat sen lumeksi. Ei rouhe luntta vastannut, mutta voitiin laskea. Niissä kisoissa yhdistetyssä tuli kultaa ja viestihiihdossa, 4 x 10 km hopeaa.

Jännin tapaus sattui 1952 Oslolla. Niissä kisoissa hiihdettiin kultaa 4 x 10 km:n viestissä Paavo Lonkilan, Urpo Korhosen ja Tapio Mäkelän kanssa. Norjan Slåttvik voitti yhdistetyn, Heikki Hasu oli toinen. Kisan jälkeen Slåttvik nykäisi hihasta minut mukaansa. Siinä me kiirehdimme hallin käytäviä, enkä tiennyt, minne olimme menossa. Erästä ovesta sisään – ja siinä seisoin Norjan kuninkaan Haakon VII edessä. Olin hämmentynyt. Hekki Hasu sai onnittelet kolmelta Norjan kuninkaalliselta. Se

on hänen arvokkaimpia muistojaan.

Sukutilaa viljelemään

Urheilu-uran jälkeen Heikki jatkoi maanviljelijänä kotitilalla. Myllykoskelta löytyi tyttö, Marjatta, jonka kanssa Heikki avioitui 1953. Perheeseen syntyi poika ja kaksi tytötä. Heikki osallistui politiikkaan. Hän oli Maaseudun nuorten puheenjohtaja sekä paikallisesti, että liittotasolla. Kansanedustajana hän toimi 1962–66 ja 1967–70. Silloin pääsin vaikuttamaan mm. Peurungun kuntoutuslaitoksen perustamiseen ja urheilun rahoitukseen valtion urheiluneuvostossa. Kunnallispolitiikka, pankin hallitus ja lukuisat yhdistykset olivat Heikin mieluisimpia toimia. Kun täytin 60 vuotta, jätin kaikki sellaiset puuhut. Nyt on vain seurakunnan vanhusten kerho, jossa käymme vaimon kanssa.

Doping on ongelma

Oli meidänkin aikanamme dopingia, tosin mustikkasoppaa ja hyvää dopingia se olikin. Nyt hiihto ja mäkihyppy ovat

Heikki Hasun saavutuksia

Olympiakultaa St. Moritz 1948 (yhdistetty) ja Oslo 1952 (maastohiihto, 4x10 km:n viesti)

Olympiahopeaa Oslo 1952 (yhdistetty)

Maailmanmestari Lake Placid 1950 (yhdistetty)

MM-hopeaa 1950 (maastohiihto, 4x10 km:n viesti)

Viisi voittoa Salpausselän kisoissa (1948, 1949, 1951–1953)

Holmenkollen-mitali vuonna 1952

Anjalankosken kaupungin aloitteesta ja urheilun ystävien tuella Heikki ikuistettiin pronssiin 2003. Muistomerkki on entisen kaupungintalon edessä Keltankaalla. Kuvanveistäjä Juhani Honkanen.

Heikki Hasun Norjan kuninkaallisilta saama sähkösanoma on hänen arvokkaimpia muistojaan. Sähkeellä onniteltiin Hasua Kuninkaan kannusta. Se on Holmenkollenin arvostetuin huomionosoitus menestyneelle urheilijalle. Sähkösanoman lähettäjänä on kolme Norjan kuningasta, koko senaikainen kuningashuone.

paljon kovempia lajeja. Urheilijoilla pitää olla tutkitut hyppyhaalarit, huutojoukot ja ammattilaiset suksien voitelijoina. Me hiihdimme puusuksilla. Voidepurkkia käsiteltiin piilossa, ettei kaverit olisi nähneet, mitä pohjiin laitettiin. Harjoiteltiin maastossa, ei ollut kuntosaleja, eikä ohjaajia. Nykyiseen doping-ongelmaan Heikki Hasulla ei ole ratkaisua.

Joskus on pienestä kiinni

En ollut vielä kouluiässä, kun talvella tassutelin huopikkaissani ja paksuissa talvivaatteissani joen jälle. Putosin avantoon, en olisi päässyt omin avuin pois, mutta juuri silloin tuli naapurin poika koulusta ja veti mi-

nut ylös kylmästä vedestä.

Toisen kerran Heikki oli ongelle menossa, mutta ei ollut matoja. Hevoset olivat laitumella. Menin katsomaan, olisiko hevosen hännän takana kärpäsiä pyörimässä. Olin jo lähellä, kun hevonen potkaisi molemmilla takakavioillaan niin, että potku hipaisi ohimoani. Jos olisi ollut muutaman sentin lähempänä, olisi potku osunut ohimooni. Jos tapahtumat olisivat päättyneet toisin, en olisi koskaan urheilullut, enkä istuisi nyt tässä.

Teksti ja kuvat:
Pertti Nieminen

AJANKOHTAISTA

Jyväskyläläinen Veikko Salonen:

Kuljetuskalusto tiukoilla jäämerentiellä

Sotatoimien aikaiset tavarakuljetukset Rovaniemen ja Liinahamarin sataman välillä olivat todella vaativat. Noin 500 km:n mittainen jäämerentie oli heikkokuntoinen, sääolosuhteet vaativat ja kuljetuskalusto heikkokuntoista. Näissä olosuhteissa toimi kuorma-autonkuljettajana myös jyväskyläläinen sotamies Veikko Salonen.

Veikko Salonen syntyi Jyväskylässä 8.1.1919 työläisperheessä. Käytyään kansakoulun hän opiskeli ammattikoulussa hitsariksi. Tuntiessaan erityistä kiinnostusta puutarhanhoitoon hän paneutui myös tähän mielenkiintoiseen alaan kirjeopiston välityksellä.

Työ nuorukaiselle löytyi rakentamisen ja teollisuuden parista ja harrastukset lähinnä puutarhahoidosta ja siinä eritoten omenapuiden jalostuksesta. Käytännössä se oli tunnetun lajikepuun oksaverson liittämistä runkopuun oksaan. Näin toimien saatiin omenapuu tuottamaan vaikkapa useita eri lajikkeita. Muusta harrastustoiminnasta voidaan mainita liikunta, yleisurheilu ja hiihto.

Hiihtoharrastuksen kohokohta ajoittuu sodanjälkeisen aikaan, jolloin hän oli mennyt seuraamaan ammattiyhdistyk-

sen hiihtokilpailuja. Siellä kaverit olivat sanoneet, kyllä sinun Veikko pitää mennä kilpailuun mukaan. Sipaisin villapaidan yltäni ja painuin kilpaladulle, muistelee Veikko Salonen. Yllätyin maalissa, kun olin voittanut koko kisan. Seuraavana vuonna Veikko oli taas kisassa mukana, mutta voittoa ei enää tullutkaan, toinen sija kuitenkin. Siihen päättyi Veikko Salosen ura kilpahiihtäjänä.

Nuorukainen asevelvollisuusikään

Tammikuussa 1940 Veikko Salonen sai kutsun asevelvolliseksi tykistö- ja jalkaväkikoulutukseen Toijalaan. Aseeksi alokkaalle annettiin vanha venäläinen sotilaskivääri vuosimallia 1891 ja ammuksiksi viisi puuluotipatruunaa. Välillä käytiin Kuurilassa tykistökoulutuksessa. Siellä harjoitustykeinä olivat sahapukit. Koulutuksen jälkeen jäimme ihmettelemään, että olemmeko tosiaan nyt valmiit kohtaamaan vihollisen, kertoo Salonen.

Toijalaan jäimme odottelemaan Viipurinlahdelle lähtöä, kunnes yhdeksän miestä joukostamme pyydettiin ilmoitautumaan esikunnassa. Sieltä ryhmälle annettiin määräys ilmoittautua autokomppaniassa

Helsingissä. Ajokortti oli tuohon aikaan vielä harvinaista, joten juuri tuo ajokortillisuus lienee ollut joukon kokoamisen peruste.

Kaksi viikkoa kestäneen ”mutterikurssin” aikana purettiin auto alkutekijöihin ja koottiin uudelleen taas toimintakuntoon. Öisin harjoiteltiin kuunvalossa pimeässä ajamista. Autokomppanian ajoneuvot olivat talvisodan aikana saatu lahjoituksina pohjoismaista, Ranskasta ja USA:sta. Kurssin vielä kestäessä tehtiin rauha.

Muutaman päivän jälkeen saimme tehtäväksemme hoitaa Hangon vuokra-alueelta evakuointi- kuljetuksia. Ne olivat muun muassa valtion, kuntien ja säätiöiden irtainta omaisuutta, mukana arvotauluja ja -esineitä. Alueen kaikki irtainomaisuus siirrettiin Suomen puolelle. Yksityiset ja yhtiöt hoitivat siirrot omalta osaltaan. Kiinteistöt ja niiden kiinteät asennukset oli jätettävä paikoilleen.

Kohti pohjoista

Hangon tyhjennyksen jälkeen kului muutama päivä, kun yksikkömme sai määräyksen lähteä junalla takaisin kohti pohjoista. Rovaniemellä porukamme nousi junasta ja marssi palokunnantalolle. Siellä joukostamme perustettiin Kuljetusosasto 2.

Siellä osa meistä sai ajokeikseen Ruotsin valtion lahjoittamat kuorma-autot. Autot lastattiin joko elintarvikkeilla tai kalustotarvikkeilla. Lastikseni sain juustokuorman ja suuntana oli Petsamo, kertoo Veikko Salonen. Kuljetusosaston miehillä oli parakkimajoitus nikkelikelikaivoksen tuntumassa ja paluukuormana Rovaniemelle oli Liinahamarin satamasta noudettu tykkilasti.

Tämä oli alkua koko kesän 1940 kestäneelle tavarankuljetukselle Rovaniemen ja Liinahamarin välillä. Satamaan kuljetettiin lähinnä vientiin meneviä puunjalostusteollisuuden tuotteita ja sieltä Rovaniemelle tuotiin sotilaskalustoa ja -tarvikkeita. Aikaa noin 500 km mittaiseen edestakaiseen matkaan kului yhden kuljettajan autolta 2 vrk, mutta jos autossa oli kaksi kuljettajaa, selvittiin ajajaa vaihtaessa yhdessä vuorokaudessa.

Saariselän ”magneettimäessä” auto oli tosi tiukalla ja vai-

Sotavuosina ja vielä niidenkin jälkeen varustettiin kuorma-autot häikäpöntöin. Moottoritehot putosivat siitä, mitä ne bensiinikäyttöisinä olivat olleet.

teisto koetuksella, kun autoa hyppyytettiin eteenpäin metri kerrallaan, kuvailee Veikko. Apumies laittoi tarvittaessa halot takapyörrien taakse, ettei auto valunut taaksepäin kierroksien taas muuttuessa. Myöhemmin selvisi, ettei auton ”hyytymiseen” vaikuttanutkaan mäen magneettisuus, vaan sen jyrkkyys. Kapeasta tiestä johtuen autojen kuormalavan reunaan oli kiinnitetty ”hylkijät”, koska lavat usein kolahtelivat yhteen vastaantulevien kanssa. Törmäyksessä vinoon menneet lavat tarvittaessa oikaistiin peruuttamalla auto puuta vasten.

Syksyllä 1940 Kuljetusosasto 2 lopetettiin ja kysyttiin miehiltä, haluaako joku edelleen jäädä Rovaniemelle, jolloin mm. Veikko Salonen oli kertonut halunsa edelleen jatkaa ”lappalaisten” seurassa. Muutoin miehistö palasi autokomppaniaan Helsinkiin.

Jatkosota syttyi

Keväällä 1941 kävi käsky 6:n divisioonan siirtyä Kemijärven Hanhikoskelle. Sotatoimien taas uudelleen syttyä hoitelin kalustokuljetuksia rajalle, mm. Käylän kylään. Sieltä siirryttiin uudelle rajalle Sallaan. Sallassa suomalaisten onnistui hyökätä vihollisten selustaan ja ajaa heidät pakosalle. Taakseen vihollinen jätti valtaisan määrän tavaraa. Sotasaalessa kuljetuksessa oli taas mittava työmäärä.

Alakurtin kautta kuudennen divisioonan joukot siirtyivät Kajaaniin, josta edelleen vuonna 1943 Itä-Karjalaan. Vuoden kuluttua oli edessä taas joukkojen suursiirto, nyt Karhumäestä Suojärvelle. Ajoimme kalustosiirtoja viikon ajan todella kiireellä. Silloin sattui myös kummia, kun viimeisessä kuljetusvuorossa oli mukana kaksi

kuormaa konjakkia, Veikko Salonen muistelee. Ihmettelimme silloin, näinkö paljon konjakkia upseerit kerhollaan tosiaan käyttivät.

Vuonna 1944 sota edelleen jatkui ja vihollinen lisäsi taistelupainetta, jolloin myös Salosen porukka siirrettiin Ihantalaan ja sieltä edelleen Kirvuun. Kirvusta Veikko sai yllättäen kotiloman ja yhtiä yllättäen myös sota, loman vielä kestäessä, päättyi.

Sodan jo päättyttyä Veikko Salonen sai siirron pioneerijoukkoihin ja niiden mukana pohjoisen alueelle evakuointikuljetuksiin. Siellä hän vakavasti sairastui lavantautiin ja joutui sairaalahoitoon Kuopioon. Toivuttuaan hänet kotiutettiin joulukuun 1944.

Siviilityö odotti

Sodan jälkeiset työnsä Veikko Salonen aloitti Jyväskylässä asentajana autokorjaamossa. Veikko hakeutui 1,5 vuoden jälkeen kuljettajaksi Savon Linjan -linjaliikennöintiin ja siirtyi siitä Jyväskylän Liikenteen palvelukseen.

Vuonna 1950 tuli Veikon luo yllättäen kolmen miehen ryhmä tarjoten ostettavaksi mukanaan tuomaansa kuorma-autoa. Miehet houkuttelivat Veikon tekemään kaupankohteesta tarjouksen, jonka saatuaan myyjät sen yllättäen hyväksyivät. Näin Veikko Salosesta oli tullut kuorma-autoilija. Oli vain hankittava liikenneluvat.

Lähes 40 vuotta kestänyt kuorma-autoilijan ura päättyi 70-vuotiaana eläköitymiseen vuonna 1989. Yrittäjäuran aikana auto vaihtui moneen kertaan. Autoista parhaimmaksi osoittautui niistä viimeisin, Volvo F86 vuosimallia 1971. Siitä vanhoja autoja harrastava

Sotaveteraani Veikko Salosen pitkään elämään sisältyy paljon mielenkiintoisia muistoja niin sotavuoilta kuin rauhankin ajoilta. Yksi niistä liittyy hänen 40-vuotiseen työuraansa kuorma-autoyrittäjänä. Tämä on hänen poikansa rakentama pienoismalli hänen viimeisestä kuorma-autostaan, Volvo F86.

poikansa Pekka on valmistanut myös pienoismallin.

Työvuosien lomaan ajoitui myös perheen perustaminen vuonna 1950. Tuleva vaimo Eila oli rahastajana Savon Linjalla. Hänen kanssaan syntyi neljä lasta, kaksi tyttöä ja kaksi

poikaa. Eila oli pitkään kotiäiti ja työskenteli myöhemmin apteekissa. Nyt Eila on laitoksessa pitkäaikaishoidossa.

Sotaveteraanityö kiinnosti

Eläkkeelle jäätyään Veikko Sa-

lonen liittyi jäseneksi Jyväskylän Sotaveteraaneihin. Hallintotehtäviin hän ei missään vaiheessa halunnut, mutta oli aktiivinen jäsen. Hän osallistui mahdollisimman moniin veteraanikokouksiin, -keräyksiin, tai -tapahtumiin.

Nyt 97-vuotiaana on hän luopunut useimmista kokoon-tumisista, mutta kaksi kertaa kuukaudessa tarjottavalle ase-velilounaalle hän kyllä osallis-tuu. Yhdistyksen tarjoama ase-velilounas on tarkoitettu rin-tamatunnuksen omaaville

miesjäsenille. Kuljetuksen Veikolle järjestää Rauhanturvaajayhdistys. Myös 1,5 tunnin mittainen avokuntoutus kuuluu viikottaiseen ohjelmaan, samoin päivittäinen kuntoliikunta.

Matti Värri

KangasalanAutokatsastus Oy

Lentola, Kangasala
www.kangasalanautokatsastus.fi

Insinööritoimisto Juha Kupari Oy

Kemi, www.juku.fi

Pohjaset Oy

Keminmaa

www.golfsarfvik.fi

Koneurakointi Aimo Tikkanen Oy

Kiuruvesi

Fysioterapiapalveluja Sotaveteraaneille

ANJALANKOSKI

Myllykosken Lääkintävoimistelu Ky

Ravimiehentie 12, 46800 Anjalankoski
Puh. 05-325 5864

HELSINKI

Käpylän Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Juhana-Herttuantie 9, 00600 Helsinki
Puh. 09-799 082

RAAHE

Veteraanikuntoutusta,
Lääkintävoimistelua,
Hierontaa

Antinkankaantie 30, 92130 Raahen
puh. 08-220 444
Siikajoen sivupiste, puh. 044-522 0480

ESPOO

Fysioterapia Ann-Britt Rajala

Espoonlahdenkuja 4,
(Espoonlahden Uimahalli)
Puh. 09 - 802 2083

KAJAANI

Teppanan Fysikaalinen Hoitolaitos

Kuurnantie 7, 87200 Kajaani
Puh. 0440-629 290

REISJÄRVI

Fysiokolmio

Anjalantie 9, puh. 08-776 770

Espoon Fysikaalinen Hoitolaitos Ky

Tapiolan Keskustorni 5 krs.
puh. 09-466 019

LIEKSA

Fysio-Leena Ky

Pielisentie 18, 81700 Lieksa
Puh. 050-327 6123

TAMPERE

Tampereen Kuntouttamislaitos Oy

- yli 50 vuotta palvelua -
myös kotikäyntejä
Kyttälänkatu 5 (katutaso), 33100 Tampere
puh. 03-3142 5800
www.tampereenkuntouttamislaitos.fi

HAAPAJÄRVI

Haapajärven Lääkäritalo Oy / Fysiokolmio

Kirkkokatu 5, puh. 08-763 575

LOHJA

Lohjan Fysikaalinen Hoitolaitos Oy

Kauppakatu 5-9 (Lohjantähti), 08100 Lohja
puh. 019-321 104

HEINOLA

Heinolan Fysito Ky Aalto

Virtakatu 4, puh. 03-714 2041

LOVIISA

Fysioterapeutti Susanne Skogberg

Kuningattarenkatu 16, 07900 Loviisa
Puh. 019-533 753

Tampereen Kuntohoito

Fysioterapeutti Seija Lehtoranta
Sammonkatu 17-19
puh. 03-255 3325

HELSINKI

NASTOLA

Nastolan Fysikaalinen Hoitolaitos

Timpurintie 2, puh. 03-762 4888
- Veteraanien asialla jo yli 40 vuotta -

VILPPULA

Vilppulan Fysio Oy

Kaarikatu 5, puh. 03-471 3288, 044-361 1052

VIROLAHTI

Fysikaalinen Hoitolaitos Kaakon Kuntohoito Oy

Virojoki, puh. 05-347 1630, 040-596 4203
Klamila, puh. 040-7717 468
www.kaakonkuntohoito.fi

PALOKKA

Palokan Fysioterapia

Olavintie 1, puh. 014-677 777

PUKINMÄEN FYSIOPALVELU

Säterintie 3 00720 Helsinki
Puh. 09-345 1609
www.pukinmaenfysiopalvelu.fi

- FYSIOTERAPIA • LYMFATERAPIA
- JALKOJEN HOITO • HIERONTA
- AKUPUNKTIO • RYHMÄJUMPAT

OULUNKYLÄN KUNTOOUTUS
Mäkitorpantie 19, 00640 Helsinki P. 728 2475
e-mail: oulunkylan.kuntoutus@kolumbus.fi

SOTAVETERAANI ARJESSA

Puolisot päiväkuntoutukseen tänä vuonna

Suomen sotien 1939 – 1945 sotainvalideilla sekä rintamaveteraaneilla on laeissa ja asetuksissa säädetty oikeus saada valtion varoin eräitä erityisetuksia. Osin niiden saantiin ovat oikeutettuja myös eräissä sotaan liittyvissä tehtävissä palvelleet henkilöt sekä vuosien 1945 – 1952 miinanraivaajat.

Erityisetuksia rintamaveteraaneille ja heihin rinnastetuille henkilöille myönnetään myös kuntien ja seurakuntien varoin.

Julkisyhteisöjen antamaa tukea täydentävät säätiöiden ja yhteisöjen rintamaveteraaneille myöntämät avustukset.

Vuoden 2016 alussa tunnuksen omaavien veteraanikuntoutukseen ja palveluihin oikeutettujen veteraanien määrä oli 18 905. Sotainvalidit, joiden haitta aste on 10 % tai enemmän eivät voi saada kuntoutusta ja palveluja Rintamaveteraanien kuntoutus- ja palvelumäärärahan kautta. Heitä oli vuoden alussa noin 3 100 henkilöä.

Seuraavassa kerrotaan perus- ja viitetietoja edellä tarkoitetuista etuuksista.

Rintamaveteraanien tunnukset

Rintamaveteraaneille myönnettyjä tunnuksia ovat

- rintamasotilastunnus (miehille)
- rintamapalvelustunnus (naisille)
- rintamatunnus (rintamalinnoittajille)
- ulkomaalaisen rintamasotilastunnus (ulkomaalaisille vapaaehtoisille).

Kaikkien näiden tunnusten hakuaika päättyi 31.12.1994. Tunnuksia ei voi enää hakea.

Myönnetystä tunnuksesta on merkintä sotilaspassissa ja esim. kuvallisessa Kela-kortissa, jossa on iso R-kirjain kortin kääntöpuolella. Jos näitä asiapapereita ei ole, rintamasotilastunnuksen olemassaolon voi varmistaa oman asuinalueen Puolustusvoimien aluetoimistoista ja rintamapalvelustunnuksen Puolustusministeriöstä sähköposti: jaana.riihimaa@defmin.fi puhelin: 029 514 0121.

Rintamalisä

Rintamalisä maksetaan henkilölle, jolle on myönnetty jokin rintamaveteraanien tunnus sekä henkilölle, jolle Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaus-

seen 1945 – 1952. Rintamalisää maksetaan myös ulkomaille.

" Rintamalisä on 49,56 e/kk euroa kuukaudessa. Rintamalisä on verotonta tuloa ja sitä ei oteta tulona huomioon asiakasmaksuja määriteltäessä. (Asiakasmaksulaki 29 § (24.4.2003/328) "

Ylimääräinen rintamalisä

Ylimääräistä rintamalisää maksetaan henkilölle, joka saa sekä rintamalisää että kansaneläkettä. Ylimääräinen rintamalisä on 25 – 45 prosenttia siitä eläkkeensaajan kansaneläkkeestä, joka on suurempi kuin 102,47 €/kk. Kun hakijalla ei ole lainkaan muita eläkkeitä, jotka vähentäisivät ylimääräistä rintamalisää, hänelle maksetaan suurin mahdollinen rintamalisä.

- yksin asuvalle 239,32 €/kk
- parisuhteessa olevalle 207,07 €/kk

Ylimääräistä rintamalisää sai vuoden 2016 alussa 10 298 veteraania.

" Jos veteraanilla ei ole lainkaan muita eläketuloja, hän saa kansaneläkettä 634,30 euroa/kk ja ylimääräistä rintamalisää 239,32 euroa/kk (yksin asuvat eläkeläiset). Jos eläketulot ovat vuodessa 13 000 - 15 732 euroa, kansaneläke on (eläketuloista riippuen) 6,76 – 120,59 euroa/kk ja ylimääräinen rintamalisä 6,35 euroa/kk (yksin asuvat eläkeläiset). "

Veteraanilisä

Veteraanilisä maksetaan tunnuksen omaavalle veteraanille silloin, kun hän saa ylimääräistä rintamalisää ja korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea. Veteraanilisää ei tarvitse erikseen hakea, jos edellä mainitut ehdot täyttyvät. Lisä maksetaan Kelan kautta.

Veteraanilisän määrä on 105,13 €/k. Se on verotonta. Se ei pienennä eläkkeensaajan asustukea. Lisä maksetaan myös laitoshoidossa olevalle veteraanille, mutta se otetaan huomioon pitkäaikaishoidon maksussa, jonka laitos tai kunta perii veteraanilta.

Veteraanilisän saajia oli vuoden 2015 lopussa 4 412 veteraania.

Kuntoutus

Rintamaveteraanien kuntoutuslain nojalla kuntoutusta voi saada henkilö, jolle on myön-

netty rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus.

Suomessa asuva veteraani hakee kuntoutukseen asuin-kuntansa terveyskeskuksen tai -viraston kautta. Hakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto hakijan terveydentilasta. Todistusta ei tarvita, jos hakija on pysyvässä hoitosuhteessa terveyskeskukseen. Hakemuksen voi tehdä veteraanin puolesta myös omainen tai sosiaali- ja terveysviranomais. Kuntoutukseen on oikeus myös veteraanilla, joka asuu palvelu-, hoito- tai hoivakodissa. Päätös pitkäaikaishoidosta ei poista oikeutta kuntoutukseen.

Kunnan terveyslautakunta tai sen määräämä viranomais valitsee kunnan saaman määrärahan rajoissa kuntoutukseen pääsevät henkilöt. Kuntoutusta voidaan antaa laitostuntoutuksena tai avokuntoutuksena, jota ovat päivä- ja koti- sekä tuettu kotikuntoutuskuntoutus sekä yksittäiset fysio- tai muun terapian hoitosarjat. Jalkahoitoa voidaan antaa pelkkänä avokuntoutuksena.

Vuoden 2005 asetuksen mukaan silloin, kun veteraanilla oleva vamma tai sairaus ei aiheuta hänelle toimintakyvyn häiriöitä, laitostuntoutusjakson pituus on enintään 10 vuorokautta. Tarveharkintaan perustuen voi veteraanin kuntoutusjakso laitoksessa olla edelleen jopa neljä viikkoa.

Päiväkuntoutusta voidaan antaa enintään 10–20 päivää sekä muuta avokuntoutusta 20–30 käyntikertaa kalenterivuodessa rintamaveteraanin kuntoutustarpeesta riippuen.

Avokuntoutusta voidaan toteuttaa toimintakykyluokkaan III kuuluvan veteraanin osalta esimerkiksi siten, että hän saa 2 x 10 hoitokerran sarjan. Vastavasti toimintakykyluokkaan I ja II kuuluvan veteraanin avokuntoutus voidaan toteuttaa 3 x 10 tai 2 x 15 hoitokerran sarjoina. Tällöin kuntoutus jakautuu pitkälle aikavälille ja kuntoutuksen vaikuttavuus paranee.

Aviopuolison kuntoutusoikeus

Aviopuoliso voi olla kuntoutuksessa yhdessä samaan aikaan ja samassa kuntoutuslaitoksessa veteraanin kanssa 10 vuorokautta. Jos veteraanilla on sellainen vamma tai sairaus, joka aiheuttaa toimintakyvyn häiriöitä voi aviopuoliso osallistua samanaikaisesti kuntoutukseen 14 vuorokauden ajan. Yhteisen kuntoutustarpeen ja tarkoi-

tuksenmukaisuuden ratkaisee kunnissa veteraanikuntoutusvalinnoista vastaava henkilö.

" Vuoden 2016 alussa aviopuolisolla on oikeus osallistua veteraanin kanssa myös päiväkuntoutukseen, mutta ei avokuntoutukseen. "

Rintamaveteraanin ja hänen puolisonsa päiväkuntoutusjakson pituus on pääsääntöisesti enintään 10 päivää. Kuntoutusjakson pituus on aina enintään 10 vuorokautta, kun kyseessä on toimintakykyluokan 3 rintamaveteraani.

Niissä tapauksissa, joissa rintamaveteraanilla oleva vamma tai sairaus haittaa toimintakykyä niin, että rintamaveteraanin toimintakykyluokka on 1 tai 2, voidaan päiväkuntoutusta antaa 20 päivää (lain 2 § 3 momentti). Puolisolla on silloin oikeus osallistua näihin 20 päivään.

Ulkomailla asuvien veteraanien kuntoutushakemukset käsitellään Valtiokonttorissa.

Matkakustannukset

Rintamaveteraani voi hakea kuntoutuksesta aiheutuneiden matkakustannusten korvausta kotikuntansa Kansaneläkelaitoksen toimistosta.

Kansaneläkelaitos maksaa kuntoutettavalle rintamaveteraanille ja hänen kanssaan kuntoutuksessa olleelle aviopuolisolle matkasta aiheutuneet tarpeelliset matkakustannukset kokonaisuudessaan.

Rintamaveteraanin on matkakorvausta hakiessaan esitettävä Kansaneläkelaitokselle:

- kunnan antama kuntoutusmaksusitoumus tai kopio hyväksymispäätöksestä
- selvitys kuntoutukseen osallistumisesta (Selvitys voidaan antaa esim. Kansaneläkelaitoksen lomakkeella.)

Lisätietoja saat Kansaneläkelaitoksen toimistoista.

Veteraanin leskellä ei ole kuntoutusoikeutta veteraanikuntoutuksen kautta.

Valtiokonttorin kautta kunnille jaettava kuntoutusmääräraha on 16 940 787,19 euroa vuonna 2016. Määräraha maksetaan kunnille niissä asuvien veteraanien määrän mukaisesti. Kuntoutusmääräraha per veteraani on 896,05 €.

Rintamaveteraaneille kotiin vietävät kunnalliset avopalvelut

Määrärahaa voidaan käyttää sosiaalihuoltolain mukaisen kotipalvelun antamiseen sen tar-

peessa oleville veteraaneille. Kotiin vietävinä palveluina voivat tulla kyseeseen esim. kodinhoidollinen apu, ateriapalvelu, pyykkipalvelu, siivousapu sekä kuljetuspalvelut. Määrärahan käyttöön sovelletaan sosiaalihuoltolain mukaista tarveharkintaa kuitenkin niin, että rintamaveteraanin tuloja ei tarvitse selvittää, vaan palvelun tarve on ratkaiseva. Tavoitteena on tukea monipuolisesti veteraanin kotona selviytymistä.

Sotainvalideille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia, ei voida antaa tämän määrärahan perusteella rintamaveteraaneille tarkoitettuja kunnallisia avopalveluja

Valtiokonttorin kautta kunnille jaettava palveluihin tarkoitettu määräraha on 10 miljoonaa euroa. Määräraha maksetaan kunnille niissä asuvien veteraanien määrän mukaisesti. Palvelumääräraha on per veteraani 528,96 €.

Hammashoito veteraaneille ja miinanraivaajille

Kela korvaa rintamaveteraanien ja miinanraivaajien hammashoidosta vahvistetun korvaustaksan määrän. Kelan korvaukset perustuvat aina ns. Kelan taksoihin, jotka eivät siis ole samat kuin hammashoidon kustannukset.

Korvausta ei makseta kustannuksista, jotka ylittävät Kelan vahvistaman taksan mukaisen määrän.

Kelan korvauksia ei saa julkisen terveydenhuollon kustannuksista, esim. terveyskeskuksessa suoritetusta hammashoidosta.

Omapastuuosuuden selvittämiseksi on etenkin ennen suuria hoitotoimenpiteitä syytä ottaa selko siitä, paljonko hoidosta jää itselle maksettavaksi. Hammaslääkäriltä saa kustannusarvion tulevan hoidon kustannuksista.

Lääkealennus

Henkilö, jolla on rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus tahi Sota-arkiston antama miinanraivaajatodistus, saa kaikissa apteekeissa 10 prosentin alennuksen lääkkeiden hinnoista. Alennusta ei anneta lääkkeitä, jotka ovat sairausvakuutuslain mukaan erityiskorvattavia, merkittävistä ja kalliista peruskorvattavista lääkkeistä eikä sairausvakuutuslaissa tarkoitettujen vuotuisen omavastuun ylittävältä osalta.

Oikeus alennuksen saamiseen selvitetään esittämällä kuvallinen Kela-kortti, jossa on R- tai MR-tunnus tahi sotilaspassi tai muu asiakirja tunnuksen saamisesta. Lääkealennus on henkilökohtainen eikä sitä saa esimerkiksi perheenjäsenten lääkkeitä.

Ulkomaalaisen vapaaehtoisen rintama-avustus

Suomen sodissa 1939–1945 vapaaehtoisesti palvellelle ulkomaalaiselle rintamasotilaille, joka asuu Virossa tai muualla entisen Neuvostoliiton alueella vaikeissa taloudellisissa oloissa taikka asuu pysyvästi Suomessa, voidaan hakemuksesta myöntää rintama-avustusta. Ulkomaalaisella rintamasotilalla tarkoitetaan tässä henkilöä, jolle on myönnetty ulkomaalaisen rintasotilastunnus tai joka täyttää tunnuksen myöntämisedellytykset. Kertakorvauksena myönnettävän avustuksen määrä vuonna 2016 on 540 euroa. Avustuksen myöntää hakemuksesta Valtiokonttori. Rintama-avustuksen saajien määrä on noin 80 henkilöä.

Eräissä sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus

Vuonna 1997 annetun lain mukaan voivat 1939 – 1945 tai niiden jälkeen eräissä Suomen sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleet henkilöt, (joille Sota-arkisto on myöntänyt todistuksen palvelusta) voivat hakea kuntoutusta Valtiokonttorin kautta. (Todistuksen hakuaika on päätynyt 31.12.2004).

Partisaani-iskujen uhriksi joutuneiden ja karjan evakointitehtäviin osallistuneiden miesten kuntoutusoikeuden hakeminen päättyi 31.12.2006. Henkilöt, joille todistus on myönnetty voivat hakea kuntoutusta Valtiokonttorin kautta.

Laitoskuntoutusjakso voidaan Valtiokonttorin harkinnan mukaan jakaa myös aviopuolison kanssa.

Kuntoutus rahoitetaan Raha-automaattiyhdistyksen tuottovaroista. Vuodelle 2016 on varattu 3,5 miljoonaa euroa. Kuntoutukseen oikeutettujen määrä on noin 3 800 henkilöä.

Hautausmaksut

Vuoden 2004 alusta voimaan tulleen hautausoimilain mukaan evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien ja seurakuntayhtymän hautausmaat ovat yleisiä hautausmaita. Niillä hautausoimessa perittävien perusteiden tulee olla samat kaikille. Laissa on kuitenkin poikkeussäännös, jonka nojalla seura-

kunta tai seurakuntayhtymä voi myöntää kokonaan tai osittain vapautuksen hautausoimesta perittävistä maksuista, jos vainaja on ollut rintamaveteraani, tai siihen rinnastettavasta syystä. Maksuvapautus voi koskea myös edellä tarkoitettun henkilön puolisoa.

Valtiokonttori maksaa hautausapua, jos sotainvalidille vahvistettu työkyvyttömyysaste oli vähintään 20 prosenttia. Veteraanilla, jolla ei ole sotainvaliditeettia, ei hautausavustusta ole.

Kuntien etuudet veteraaneille

Lukuisat kunnat myöntävät rintamaveteraaneille talousarvioon otetuin määrärahoihin erityisuuksia.

Kuntakohtaisia etuuksia ovat muun muassa terveyskeskuskäyntien, joukkoliikenteen käytön ja ajoneuvon pysäköinnin maksuttomuus sekä avustukset hammashoidon ja silmälasien hankkimiseen. Tietoja näistä etuuksista saa oman kunnan sosiaalitoimesta ja paikallisesta veteraaniiyhdistyksestä.

Sotaveteraaniliiton ja -piirien kautta haettavat avustukset

Vähävarainen, ylimääräistä rintamalisää saava, Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistykseen kuuluva veteraani, hänen puolisonsa tai veteraanin leski voi hakea taloudellista avustusta Sotaveteraaniliiton tai Sotaveteraanipiirien kautta. Tuloraja on noin 1 200 euroa/kk. Hakemukseen on liitettävä verotodistus tai Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä sekä kuitit niistä kuluista, joihin avustusta haetaan. Avustuksia myönnetään lääk- ja hoitokulujen omavastuuosuuksiin, apuvälineisiin ja kotona asumista tukeviin kodin muutostöihin. Avustuksen suuruus on keskimäärin noin 200 – 700 euroa riippuen aiheutuneista kustannuksista. Avustusta voi saada Sotaveteraaniliiton perine- ja tukisäätiön, Sotavahinkosäätiön, Eileen Starckjohann ja Thelma Starckjohann-Bruun säätiön ja Kaatuneiden Muistosäätiön myöntämistä varoista tai veteraanikeräyksen tuotosta. Hakemuksia saa piireistä, yhdistyksistä tai internet-sivuiltamme www.sotaveteraaniliitto.fi /aineistopankki, josta löytyvät myös tarkemmat ohjeet avustusten myöntämiselle. **Hakemukseen on merkittävä selkeästi hakijan tiedot sekä tilinumero on ilmoitettava IBAN-muodossa.**

Anni Grundström

Kuntoutusmuodot

Rintamaveteraanille voidaan antaa kalenterivuodessa laitostuntoutusta seuraavasti:

laitostuntoutus (toimintakykyluokka III) aviopuoliso	enintään 10 vuorokautta kalenterivuodessa
laitostuntoutus rintamaveteraanille, jolla on vamma tai sairaus, joka aiheuttaa toimintakyvyn häiriöitä (toimintakykyluokka I tai II) aviopuoliso	2-4 viikkoa kalenterivuodessa, jos se on kuntoutuksen tavoitteiden kannalta perusteltua. enintään 14 vrk

päiväkuntoutusta veteraani yhdessä puolison kanssa	10 päivää ja enintään 20 päivää kalenterivuodessa
muuta avokuntoutusta vain veteraani	enintään 30 käyntikertaa kalenterivuodessa

Avokuntoutusta voidaan antaa esimerkiksi seuraavasti:

- Toimintakykyluokkaan III kuuluva rintamaveteraani: avokuntoutus 2 x 10 hoitokerran sarjaa
- Toimintakykyluokkaan I ja II kuuluva rintamaveteraani: avokuntoutus 3 x 10 tai 2 x 15 hoitokerran sarjoina

Kuntoutuksien pituudet on säädetty rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa asetuksessa.

Aviopuolison kuntoutusjakso ei kuitenkaan saa olla rintamaveteraanin jaksoa pidempi.

Rintamaveteraanin (toimintakykyluokka I, II ja III) aviopuolisolla ei ole subjektiivista oikeutta päästä kuntoutukseen yhdessä aviopuolionsa kanssa, vaan yhteisen kuntoutusjakson tulee olla kuntoutuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukainen. Tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan rintamaveteraanin kuntoutuksen kannalta.

Terveystenhuollon maksukatto 1.1.2016 alkaen

Kunnallisen terveystenhuollon asiakasmaksuissa on kalenterivuositainen maksukatto. Vuonna 2016 maksukatto on 691 euroa. Asiakas kerää maksuja kalenterivuoden jaksoissa. Uusi jakso alkaa vuositain aina 1.1. ja päättyy 31.12. Maksukaton piiriin kuuluvat maksut on erikseen määriteltä. Käyttäessäsi terveystenhuollonpalveluja varmista kuuluvatko ne maksukattoon vaikuttavasti

Maksukaton täytyttyä

- asiakas saa maksukaton piiriin kuuluvat palvelut pääsääntöisesti maksutta.
- lyhytaikaisesta laitoshoidosta peritään enintään 22,80 euron hoitopäivämaksu (2016).

Miten on toimittava, kun maksukatto täyttyy?

Säilytä alkuperäiset maksukuitit

Maksujen seuranta on palvelun käyttäjän vastuulla. Säilyttäkää maksukattoon kuuluvien laskujen kuitit, koska vapaakortin saamiseksi on esitettävä alkuperäiset kuitit suoritetuista hoitomaksuista. Todistuksen maksukaton täyttymisestä antaa terveyskeskus tai muu julkinen terveystenhuolto.

Lääkekustannukset

Lääkekustannuksilla on oma kalenterivuositainen kattonsa, joka on 610,37 euroa vuonna 2016. Katon täyttymisen jälkeen asiakas maksaa vain 2,50 euron omavastuun lääkettä kohti. Lääkekorvausten alkuomavastuu on 50 euroa vuoden 2016 alusta.

Korvauksen saa suoraan apteekista, kun esittää Kela-kortin ja Kelan ilmoituksen lisäkorvausoikeudesta. Korvausta voi myös hakea jälkeenpäin puolen vuoden ajan.

Miinuskirja on Suomessa käytössä oleva lääkeostosten merkitsemistä varten tarkoitettu vihkonen, jonka voi ostaa apteekista. Apteekki merkitsee kirjaan tiedot lääkeostoksista (lähinnä ostopäivän ja ostosten loppusumman) siten, että sairausvakuutuslain mukaan korvattavat (Kela-korvaus) ja käsikauppalääkkeet on eritelty. Erillistä apteekin kassakuittia ei tällöin anneta. Miinuskirjan tarkoituksena on helpottaa lääkekustannusten seurantaa, koska lääkeostot ovat yhdessä paikassa ja erillisten apteekkikuittien keräilyä ja säilytystä ei tarvita.

Säilytys: 249,33 107,49		
Kirjan käyttäjän lääkemerkinnät		
Lääkkeitä nro tai lääkemerkinnän numero Medicinen nam eller receptens nummer	Sotavastuu Själens nam i sjukvårdens	Muut lääkkeet Andra mediciner
SV-OV	3,00	
-L	36,78	
SV-OV	5,75	
10.6		17,52
Pr-OV	12,00	
Pr-OV	1,19	
SV-OV	40,65	9,99
-L	64,20	3,98
Pr-OV	3,00	
-L	11,86	
-L	5,75	5,99
SV-OV	12,36	
SV-OV	21,88	
Säilytys	487,75	145,16

SOTAVETERAANI ARJESSA

Fysioterapeutti Piia Saarinen ohjaa lappeenrantalaisen Annikki Kaulion (92) lihasvoimaharjoituksia kotikuntoutuksen yhteydessä.

Veteraanien puolisoilla ja leskillä ei erityisuuksia

Veteraanin puolisoa ja leskiä koskevat kaikki yhteiskunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, kuten muitakin ikääntyneitä ihmisiä, mutta heillä ei ole ns. erityisiä lakisääteisiä etuuksia.

Veteraanien puoliset ja lesket ovat Sotaveteraaniliiton ja jäsenyhdistysten tuen piirissä, mutta se edellyttää leskijäsenyyttä paikallisessa yhdistyksessä.

Yhdistykset tukevat leskijäseniään järjestämällä yhteisiä tapahtumia, retkiä ja päiväkerhoja. Heillä on ollut mahdollisuus saada myös siivousapua, jalkahoito- ja palveluseteleitä sekä jonkin verran myös taloudellista tukea. Yhdistykset toimivat aina kuitenkin omien varojensa varassa, joten käytäntö vaihtelee eri yhdistysten välillä. Mitään yhtenäistä käytäntöä ei avustus- ja tukityössä ole.

Säätiöiden tuella on liiton kautta voitu tukea puoliso- ja leskijäseniä taloudellisesti lääke- ja hoitokustannuksissa sekä apuvälinehankinnoissa.

Kaatuneiden Muistosäätiön kanssa yhdessä vuonna 2005 aloitetut omaishoitajille ja leskille (naiset) tarkoitettut kunto- ja virkistyslomat ovat tuottaneet varmasti mielihyvää ja ansaitun loman jo useammalle sadalle naiselle. Tätä toimintaa tullaan jatkamaan.

Sotaveteraaniliitto ei kuitenkaan voi sitoutua jatkuvaan

säännölliseen tukeen eikä ottaa hoito- tai taloudellista vastuuta toimeentulosta. Järjestö voi auttaa silloin, kun hätä on suurin, mutta peruspalveluiden järjestäminen on aina asuinkunnan tehtävä.

Toiveet eivät ole suuren suuria. "Kun saisin siivousapua, kun pääsisin kauppaan, kun joku tulisi ja vaihtaisi muutaman ajatuksen..."

Arkipäivän selviytymiseen liittyvät vaikeudet ovat lisääntyneet ikääntymisen ja yksinäijämisen vuoksi. Hyvin monet leskistä ovat naisia, jotka ovat tehneet päivätyönsä hoitajan kotia ja perhettä ja ovat nyt takuueläkkeen varassa, joka on 766,85 e/kuukaudessa. Siksi on toivottavaa, että yhteiskunta ottaisi inhimillisen vastuun hoidon ja tuen järjestämisestä siten, että kenenkään sotiemme miehistä ja naisista ei tarvitsisi kokea pelkoa selviytymisestään.

Tärkeää olisi, että löytäisimme kannattajajäseniä, jotka jatkaisivat sotaveteraanityön perinteitä suunnittelemalla tukitoimintaa tulevina vuosina leskijäsenille, koska he tulevat olemaan enemmistö järjestön jäsenistöstä muutaman vuoden kuluttua.

Anni Grundström

Korjausavustuksia vanhusten asuntoihin

Vanhusten asuntojen muutostöihin on saatavissa yhteiskunnan tukia. Korjausavustusten hakuaika päättyy 24.3.2016. Tukien tarkemmista ehdoista kannattaa soittaa Vanhustyön keskusliiton korjausneuvojille. Korjausneuvot avustavat hakeusten tekemisessä.

Korjausavustusta haetaan kunnalta, joka saa määrärahat Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta (ARA). Avustus myönnetään sosiaalisen perusteella. Asunnossa asuvan ruokakunnan tulot ja varallisuus eivät saa ylittää asetettavia rajoja.

Tulorajat:

Asunnossa asuvan ruokakunnan pysyvät yhteenlasketut bruttokuukausitulot enimmäismäärät (VNA 3 §) ovat:

Henkilöluku

1	2	3	4
Tulot (brutto) €/kk			
1760	2940	3920	4995

Yli 4 henkilön ruokakunnissa tulojen enimmäismäärää korotetaan 875 €/lisähenkilö.

Rintamaveteraaneille ja rintamaveteraanien leskille myönnettävät avustukset:

Henkilöluku

1	2	3	4
Tulot (brutto) €/kk			
2290	3820	5100	6500

Vanhustyön keskusliitolla on 15 alueellista korjausneuvotusta, jotka avustavat vanhuksia

asunnossa tarvittavien muutostöiden suunnittelussa. Korjausneuvoja tekee tarvittavan paperityön eli tekee hankkeen luonnospiirustukset ja kustannusarvion sekä laittaa avustushakemukset liikkeelle. Tarvittaessa korjausneuvoja avustaa myös urakoitsijan löytämisessä. Korjausneuvojan tekemä työ on asiakkaille maksutonta, mutta remontin teko tietysti maksaa.

Vanhustyön keskusliiton korjausneuvot:

Etelä-Karjala ja Kymenlaakso	Pekka Hulkkonen	050 593 1277
Etelä-Pohjanmaa ja Pohjanmaa	Harri Hietikko	0400 260 962
Itä-Uusimaa, Helsinki	Pekka Martikainen	050 913 1452
Kanta- ja Päijät-Häme	Kari Tahvanainen	0500 494 766
Lappi	Ari Viippola	050 590 3637
Meri-Lappi	Teuvo Junes	040 557 2550
Länsi-Uusimaa, Vantaa	Timo Vänskä	050 449 3395
Pirkka-Häme	Voitto Niska	0400 649 199
Pohjois-Karjala	Lauri Takkunen	050 540 7035
Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu	Tapio Karhu	040 516 6738
Pohjois-Savo	Pentti Heikkinen	0400 371 586
Satakunta	Tiina Toivonen	0400 852 727
Sisä-Suomi	Jukka Lampi	0400 162 494
Suuri-Savo	Ismo Kortman	0500 651 737
Varsinais-Suomi	Jani Malminen	0500 908 660

Lisätietoja:

Korjausneuvonnan päällikkö, Jukka Laakso, 040 502 3807
Malmin kauppatie 26, 00700 HELSINKI, www.vtkl.fi

Veteraanien kuntoutusmatkojen korvaaminen

Rintamaveteraaneilla ja heidän puolisoillaan on oikeus saada korvaus heille myönnettyyn kuntoutukseen liittyvistä matkakuluista (laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta 1184/1988). Kansaneläkelaitos maksaa kulut kokonaisuudessaan, eikä niistä vähennetä omavastuusuutta.

Edellytyksenä on, että korvausta ei makseta minkään muun lain nojalla. Matkakulut korvataan halvimman matkustustavan mukaisesti. Terveystieteistä tai muista erityisistä syistä voidaan kuitenkin korvata myös muita matkustustapoja.

Matkakorvausta haettaessa on Kansaneläkelaitokselle esi-

tettävä kuntoutusmaksusitoumus tai hyväksymispäätöksen kopio sekä selvitys kuntoutukseen osallistumisesta (esim. KE-LAn lomake).

Tiina Kyttälä

Palvelupäällikkö Valtiokonttori
Sotilasvamma-asiat ja
Maksuliikenne

Hoitotuet

Eläkettä saavan hoitotuen tarkoitus on tukea pitkäaikaisesti sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan selviytymistä jokapäiväisessä elämässä sekä hänen toimintakykynsä ylläpitämistä, kuntoutusta ja hoitoaan.

Hoitotukeen eivät vaikuta eläkkeensaajan ja hänen perheensä tulot eikä omaisuus. **Veteraani, joka saa korotettua tai ylintä hoitotukea on oikeutettu veteraanilisään.**

Perushoitotuki 62,25 €/kk

Voit saada perushoitotukea, jos tarvitset vähintään viikoittain apua henkilökohtaisissa toiminnoissasi tai ohjausta ja valvontaa niissä. Jos sinulla on

pelkästään avun, ohjauksen tai valvonnan tarvetta kotitaloustöissä tai asioiden hoidossa, hoitotukea ei voida myöntää. Sokealla ja liikuntakyvyttömällä on aina oikeus vähintään perushoitotukeen.

Korotettu hoitotuki 154,96 €/kk

Voit saada korotettua hoitotukea, jos tarvitset joka päivä apua viedä apua useissa henkilökohtaisissa toiminnoissasi (esim. syömisessä, pukeutumisessa ja peseytymisessä) tai jos tarvitset huomattavissa määrin säännöllistä ohjausta ja valvontaa. Voit saada korotettua tukea myös, jos sinulla on avun tai ohjauksen ja valvonnan tar-

peen perusteella oikeus perushoitotukeen ja sairaus tai vamma aiheuttaa sinulle vähintään tuen verran erityiskustannuksia.

Ylin hoitotuki 327,67 €/kk

Voit saada ylintä hoitotukea, jos tarvitset ympärivuorokautista toisen henkilön hoitoa ja valvontaa etkä pärjää yksin kuin lyhyen aikaa.

Henkilökohtaisilla toiminnoilla tarkoitetaan mm. pukeutumista, peseytymistä, liikumista tai toimintoja, jotka liittyvät sosiaaliseen vuorovaikutukseen.

(Kela)

Hetki yhdessä – lomat veteraanien puolisoille ja leskille

Jos et ole aikaisemmin osallistunut kunto- ja virkistyslomille liiton, sotaveteraanipiirien tai yhdistysten kautta eikä sinulla ole rintamapalvelustunnusta ja tunnet, että tarvitset vaihtelua jaksaksesi arkipäivässä, loma on silloin ehkä juuri Sinulle tarkoitettu.

Suomen Sotaveteraaniliitto järjestää yhdessä Kaatuneiden Muistosäätiön kanssa vuonna 2016 kunto- ja virkistyslomia (4-5 vrk) naispuolisille, pienituloisille veteraanien leskille ja omaishoitajina toimiville puolisoille, joilla ei muuten ole kuntoutusoikeutta tai mahdollisuutta siihen.

Hakijan on oltava Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistyksen puoliso- tai leskijäsen.

Lomalle haetaan vapaamuotoisella kirjeellä, jossa tulee olla henkilötiedot, tulostiedot ja lyhyt kuvaus elämäntilanteesta. Jäsenyhdistys on ilmoitettava hakemuksessa, samoin paikka, johon toivoo ensisijaisesti pääsyä.

Hakijan on selviydyttävä omatoimisesti päivittäisissä toiminnoissaan. Jos hakijalla on avun tarvetta, esimerkiksi liikkumisessa, pyydetään siitä hakemuksessa mainitsemaan. Myös muistihäiriöt saattavat vaikeuttaa lomalle osallistumista.

Lääkärintodistusta ei hakemuksen liitteeksi tarvita. Mahdollisista lääkkeistä jokainen vastaa ja hoitaa ne itse.

Lomat sisältävät täysihoidon, majoituksen sekä monipuolisen ohjelman. Osallistuminen on maksuton. Matkakustannuksista ja matkajärjestelyistä jokainen vastaa itse.

Jokaiselle lomalle varataan 20 paikkaa.

Härmän kuntoutuskeskuksessa järjestettävä loma on tarkoitettu vain ruotsinkielisille.

Pyydämme lähettämään vapaamuotoiset, kirjalliset hakemukset viimeistään 30.3. mennessä osoitteella

Suomen Sotaveteraaniliitto, Anni Grundström, PL 600, 00521 Helsinki.

Lomalle hyväksytyille lähetetään asiasta kirjallinen tieto viimeistään 26.4. mennessä.

Kunto- ja virkistyslomat järjestetään seuraavissa paikoissa:

Varalan Urheiluopisto
4.7.-8.7.2016
Varalankatu 36
33240 Tampere

Herttuan kuntoutuskeskus
23.5.-28.5.2016
Veneenniementie 64
58200 Kerimäki

Kylpylähotelli Rauhalampi
8.8.-12.8.2016
Katiskaniementie 8
70700 KUOPIO

Taukokangas
25.7.-29.7.2016
Reservikomppanienkatu 11
PL 110
86301 Oulainen

Lamminniemen Hyvinvointikeskus
4.7.-8.7.2016
Jänistie 1
31400 Somero

Kuntoutuskeskus
22.8.-26.8.2016
Kelankaari 4
38700 Kankaanpää

Ruotsinkielinen
Härmän Kuntoutuskeskus
2.5.-6.5.2016
Vaasantie 22
62375 Ylihärä

Ruotsinkieliset hakemukset lähetetään osoitteella:
Vaasan Sotaveteraanipiiri
Vaasanpuistikko 15
65100 Vaasa

Lohjan malli päivä kuntoutuksessa

Lohjalla on ilolla otettu vastaan tieto päivä kuntoutusoikeuden laajenemisesta koskemaan myös puolisoita, joilla ei ole veteraanitunnusta. Tähän mennessä päivä kuntoutusta on tarjottu veteraaneille vuodesta 2005 lähtien Lohjalla. Päivä kuntoutuksessa on käynyt nykyisistä 130 veteraaneista 20, joista useimmat alusta lähtien.

Parhaat Vuodet ry., joka on yksityinen voittoa tavoittelematon palveluyritys, tuottaa Lohjalla veteraanien päivä kuntoutuspalvelut. Henkilökunta koostuu kahdesta vakituisesta ja kolmesta osa-aikaisesta työntekijästä. Henkilöstön ammattinimikkeinä on lähihoitaja, vanhustyöntekijä, kuntohoitaja, muusikko ja kokki. Päivä kuntoutus toteutetaan neljänä päivänä viikossa. Veteraanien lisäksi on itse maksavia ikääntyneitä kuntoutujia. Neljään päiväryhmään jakamisessa on pyritty ottamaan huomioon osallistujan toimintakyky. Kukin ryhmä kokoontuu kerran viikossa, lomakaudet pois lukien. Kun valtion määräraha on käytetty, siirrytään Lohjan kaupungin myöntämän määrärahan käyttöön. Näin tullaan ympärivuotinen päivä kuntoutuksen toteutuminen. Kuntoutuspäivän hinta on ollut 83,50 euroa veteraania kohden.

Kaija ja Pekka Maunula aloittamassa yhteistä päivä kuntoutusta.

Päivä kuntoutus alkaa aamulla klo 9.30, jolloin taksi hakee veteraanit kotoa ja iltapäivällä klo 15.30 vie takaisin kotiin. Päivän aikana tarjotaan aamiaisen, lounas, sekä päiväkahvit. Ruoka valmistetaan omassa keittiössä kokin toimesta. Päiväohjelmaan sisältyy kuulumisten vaihtoa, ajankoh- taisten tapahtumien läpikäyntiä, aivovoimistelua, tuolijump- paa, tasapainoharjoituksia, sekä laulua ja musisoimista alan am- mattilaisen johdolla. Muistelu on tärkeässä roolissa. Toistai- seksi yksikään veteraani ei ole keskeyttänyt päivä kuntoutusta ilman pakottavaa terveydellistä syytä. Kaikki ovat ilmaisseet tyytyväisyytensä päivä kun- toutukseen.

Kaija ja Pekka Maunula ovat

tällä hetkellä ainoa aviopari, jota uusi päivä kuntoutusoikeu- den laajentuminen koskee. Kai- ja Maunula on käynyt usean vuoden itse maksavana kuntou- tuksessa ja Pekka veteraanina aloitti nyt vuoden alusta käyn- nit. Kaija potee muistisairautta. Entisenä kuorolaisena hän pi- tää erityisesti yhteislaulusta ja musisoinnista. Pekka käy päi- vä kuntoutuksen ohella veteraa- nien kuntosalitoiminnassa ja ohjatussa vesijumpassa. Avio- pari pystyy edelleen kotiaavun ja omaisten tuen avulla asumaan kotona omakotitalossa.

Pentti Suppola
veteraanien kuntoutuksesta
vastaava lääkäri
Lohjalla

BEST-HALL

Kälviä

Kometko Oy

Konnevesi

**Kotkan
Isännöintipalvelu Oy**

Mikan Automaalaus Oy

Kotka

Autosalpa Oy

Kymen IV-Valmistus Oy

Valkeala

Kuopion Woodi Oy

Kuopio

**Kiinteistö Oy
Kuusamon Vuokratalot**

Kuusamo

Renor Oy

Lahti

NRG Suomi Oy

Lahti

Kiitos Sotaveteraaneille
Lahdesta! nro:182.

www.karirakenne.fi

Sora ja Kallio Heinonen Oy

Laitila

Kiitos Sotaveteraaneille
Lappeenrannasta! nro:168.

www.meriturva.fi

SOTAVETERAANI ARJESSA

Kuntoutus- ja palvelumäärärahat vuonna 2016

Valtion vuoden 2016 talousarviossa on rintamaveteraanien kuntoutukseen varattu yhteensä 29,6 miljoonaa euroa. Kunnille jaetaan kuntoutusmäärärahasta rintamaveteraanikuntoutukseen 16 940 787,00 miljoonaa euroa ja kotiin vietäviin avopalveluihin 10 miljoonaa euroa kunnissa asuvien rintamaveteraanien määrän suhteessa. Rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahat maksetaan kunnille ennakkona neljännesvuosittain yhtä suurina erinä. Maksukuukaudet ovat helmi-, touko-, elo- ja marraskuu. Rintamaveteraanien kotiin vietävien avopalvelujen määrärahat maksetaan helmikuussa. Taulukossa määrärahat ovat kunnittain. Maksatus tapahtuu kunnille, kuntayhtymille tai sosiaali- ja terveydenhuoltopiireille tai terveyskuntayhtymille. Kunta, joka kuuluu johonkin laajempaan kokonaisuuteen, ei saa suoraan maksuositusta omaan kuntaansa kuntoutusmäärärahoista.

Anni Grundström

Kunta/ kuntayhtymä	Kunta	kuntoutus mr	palvelu mr	Edun- saajat
Akaa		43 010,57	25 390,11	48
Askola		8 064,48	4 760,65	9
Brändö		896,05		1
Espoo		544 800,51	321 608,04	608
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri	Lappeenranta	386 199,05	227 982,02	431
	Lemi	10 752,64	6 347,53	12
	Luumäki	34 946,09	20 629,46	39
	Parikkala	35 842,14	21 158,42	40
	Rautjärvi	25 089,50	14 810,90	28
	Imatra	134 408,02	79 344,09	150
	Ruokolahti	39 426,35	23 274,27	44
	Savitaipale	25 985,55	15 339,86	29
Eura	Taipalsaari	12 544,75	7 405,45	14
	Yhtymä yht.	705 194,08		787
		35 842,14	21 158,42	40
Forssan seudun terveydenhuol- lon Ky	Forssa	67 204,01	39 672,04	75
	Jokioinen	16 128,96	9 521,29	18
	Humppila	9 856,59	5 818,57	11
	Tammela	16 128,96	9 521,29	18
	Ypäjä	8 064,48	4 760,65	9
	Yhtymä yht.	117 383,01		131
Haapavesi		16 128,96	9 521,29	18
Hailuoto		6 272,37	3 702,72	7
Hamina		140 680,40	83 046,81	157
Hanko		25 089,50	14 810,90	28
Heinola		74 372,44	43 903,73	83
Heinävesi		20 609,23	12 166,09	23
Helsinki		1 680 100,27	991 801,11	1 875
Huittinen		30 465,82	17 984,66	34
Hyvinkää		138 888,29	81 988,89	155
Hämeenkoski		0,00		
Hämeenkyrö		24 193,44	14 281,94	27
Hämeenlinna		226 701,53	133 827,03	253
Härkätien sosiaali- terveyspalvelut	Lieto	36 738,19	21 687,38	41
	Marttila	8 960,53	5 289,61	10
	Koski T	8 064,48	4 760,65	9
	Yhtymä yht.	53 763,21		60
Ikaalinen		16 128,96	9 521,29	18
Ilomantsi		94 981,67	56 069,82	106
Inari		25 985,55	15 339,86	29
Ingå		11 648,70	6 876,49	13
Itä-Savon sairaan- hoitopiirin Ky	Savonlinna	147 848,82	87 278,50	165
	Sulkava	9 856,59	5 818,57	11
	Enonkoski	2 688,16	1 586,88	3
	Yhtymä yht.	160 393,57		179
Jalasjärvi		0,00		
Janakkala-Hattulan perusterveyden- huollon yhteis- toiminta-alue	Janakkala	56 451,37	33 324,52	63
	Hattula	18 817,12	11 108,17	21
	Yhtymä yht.	75 268,49		84
JIK-peruspalvelu- liikelaitoskuntayh- tymä	Ilmajoki	28 673,71	16 926,74	32
	Kurikka	62 723,74	37 027,24	70
	Yhtymä yht.	91 397,45		102
Joensuun kaupunki/ SoTe yhteistoiminta- alue	Joensuu	318 098,98	187 781,01	355
	Kontiolahti	35 842,14	21 158,42	40
	Outokumpu	33 153,98	19 571,54	37
	Yhtymä yht.	387 095,10		432
		17 025,02	10 050,25	19
Joroinen		18 817,12	11 108,17	21
Juuka		5 376,32	3 173,76	6
Juupajoki		26 881,60	15 868,82	30

Kunta/ kuntayhtymä	Kunta	kuntoutus mr	palvelu mr	Edun- saajat
Jyväskylän yhteistoiminta- alueen terveys- keskus	Jyväskylä	275 984,47	162 919,86	308
	Hankasalmi	20 609,23	12 166,09	23
	Muurame	9 856,59	5 818,57	11
	Uurainen	7 168,43	4 231,68	8
	Yhtymä yht.	313 618,72		350
Jämsän kaupunki	Jämsä	68 100,06	40 201,01	76
	Kuhmoinen	15 232,91	8 992,33	17
	Yhtymä yht.	83 332,97		93
Järvenpää		58 243,48	34 382,44	65
Järvi-Pohjanmaan terveyskeskus	Alajärvi	23 297,39	13 752,98	26
	Vimpeli	7 168,43	4 231,68	8
	Soini	7 168,43	4 231,68	8
	Yhtymä yht.	37 634,25		42
Kaarina		72 580,33	42 845,81	81
Kainuun maakunta- kuntayhtymä	Kuhmo	58 243,48	34 382,44	65
	Kajaani	179 210,70	105 792,12	200
	Hyrnsalmi	37 634,25	22 216,34	42
	Paltamo	27 777,66	16 397,78	31
	Suomussalmi	163 081,73	96 270,83	182
	Sotkamo	49 282,94	29 092,83	55
	Ristijärvi	28 673,71	16 926,74	32
	Yhtymä yht.	543 904,46		607
Kalajoen kaupunki	Kalajoki	36 738,19	21 687,38	41
	Merijärvi	2 688,16	1 586,88	3
	Yhtymä yht.	39 426,35		44
Kallio Peruspalvelu- kuntayhtymä	Ylivieska	40 322,41	23 803,23	45
	Sievi	5 376,32	3 173,76	6
	Nivala	26 881,60	15 868,82	30
	Alavieska	7 168,43	4 231,68	8
	Yhtymä yht.	79 748,76		89
Kangasalan seudun Ky	Kangasala	49 282,94	29 092,83	55
	Pälkäne	24 193,44	14 281,94	27
	Yhtymä yht.	73 476,38		82
Kangasniemi		18 817,12	11 108,17	21
Kaskö		4 480,27	2 644,80	5
Kauhajoki		51 075,05	30 150,75	57
Kauniainen		51 075,05	30 150,75	57
Kemi		119 175,11	70 351,76	133
Kemijärvi		115 590,90	68 235,92	129
Keminmaa		33 153,98	19 571,54	37
Kemiönsaari		47 490,83	28 034,91	53
Kempele		29 569,76	17 455,70	33
Kerava		52 867,16	31 208,67	59
Keski-Pohjanmaan erikoisairaanhoi- to- ja peruspalvelu- kuntayhtymä	Veteli	10 752,64	6 347,53	12
	Toholampi	8 960,53	5 289,61	10
	Lestijärvi	1 792,11	1 057,92	2
	Kannus	6 272,37	3 702,72	7
	Kaustinen	6 272,37	3 702,72	7
	Halsua	6 272,37	3 702,72	7
	Yhtymä yht.	40 322,41		45
Keski-Satakunnan terveydenhuolto Ky	Kokemäki	34 946,09	20 629,46	39
	Harjavalta	27 777,66	16 397,78	31
	Eurajoki	20 609,23	12 166,09	23
	Luvia	8 064,48	4 760,65	9
	Nakkila	14 336,86	8 463,37	16
	Yhtymä yht.	105 734,31		118

Kunta/ kuntayhtymä	Kunta	kuntoutus mr	palvelu mr	Edun- saajat
Keski-Suomen SEUTUTERVEYS- KESKUS	Joutsa	20 609,23	12 166,09	23
	Konnevesi	8 064,48	4 760,65	9
	Keuruu	26 881,60	15 868,82	30
	Petäjävesi	12 544,75	7 405,45	14
	Luhanka	3 584,21	2 115,84	4
	Multia	8 064,48	4 760,65	9
	Laukaa	50 178,99	29 621,79	56
	Toivakka	5 376,32	3 173,76	6
	Yhtymä yht.	135 304,07		151
	Kihniö	7 168,43	4 231,68	8
Kinnula		5 376,32	3 173,76	6
Kirkkonummi		27 777,66	16 397,78	31
Kitee		44 802,67	26 448,03	50
Kittilä		41 218,46	24 332,19	46
Kokkola		115 590,90	68 235,92	129
Kolari		9 856,59	5 818,57	11
Korsholm		39 426,35	23 274,27	44
Korsholms kom- mun	Vörå	17 921,07	10579,21	20
	Yhtymä yht.	17 921,07		20
Kotka		282 256,84	166 622,59	315
Kouvola		388 887,21	229 568,90	434
Kristinestad		30 465,82	17 984,66	34
Kruunupyy		26 881,60	15 868,82	30
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	Kauhava	34 050,03	20 100,50	38
	Evijärvi	7 168,43	4 231,68	8
	Lappajärvi	14 336,86	8 463,37	16
Kuopion kaupunki	Yhtymä yht.	55 555,32		62
	Kuopio	283 152,90	167 151,55	316
	Yhtymä yht.	283 152,90		316
Kuusamo		197 131,76	116 371,33	220
Kuusiokuntien terveyskuntayh- tymä	Alavus	40 322,41	23 803,23	45
	Kuortane	15 232,91	8 992,33	17
	Ähtäri	25 985,55	15 339,86	29
	Yhtymä yht.	81 540,87		91
Kärsämäki		4 480,27	2 644,80	5
Kökar		896,05	528,96	1
Köyliö		0,00		
Lahti		345 876,64	204 178,79	386
Laitila		18 817,12	11 108,17	21
Lapinlahti		33 153,98	19 571,54	37
Lapua		25 985,55	15 339,86	29
Lemland		896,05	528,96	1
Lempäälä		31 361,87	18 513,62	35
Lieksa		86 917,19	51 309,18	97
Liminka		5 376,32	3 173,76	6
Liperin sosiaali-ja terveysosasto	Liperi	37 634,25	22 216,34	42
	Yhtymä yht.	37 634,25		42
Lohja		110 214,58	65 062,15	123
Loimaan kaupunki	Loimaa	78 852,71	46 548,53	88
	Oripää	3 584,21	2 115,84	4
	Yhtymä yht.	82 436,92		92
Loviisan seudun terveydenhuol- lon Ky	Loviisa	62 723,74	37 027,24	70
	Lapinjärvi	11 648,70	6 876,49	13
	Yhtymä yht.	74 372,44		83
Lumijoki		8 960,53	5 289,61	10
Länsi-Turunmaa	Pargas	59 139,53	34 911,40	66
	Yhtymä yht.	59 139,53		66
	Malax	22 401,34	13 224,01	25
	Korsnäs	8 064,48	4 760,65	9
Malax-Korsnäs hälsavärdscentral	Yhtymä yht.	30 465,82		34

Kunta/ kuntayhtymä	Kunta	kuntoutus mr	palvelu mr	Edun- saajat
Miehikkälä		29 569,76	17 455,70	33
Mikkelin seudun terveyden- huollon Ky	Mikkeli	151 433,04	89 394,34	169
	Puumala	25 089,50	14 810,90	28
	Hirvensalmi	4 480,27	2 644,80	5
	Yhtymä yht.	181 002,80		202
Muhos		34 050,03	20 100,50	38
Muonion-Enon- tekiön kansan- terveystyön Ky	Muonio	12 544,75	7 405,45	14
	Enontekiö	6 272,37	3 702,72	7
	Yhtymä yht.	18 817,12		21
Mäntsälä		36 738,19	21 687,38	41
Mänttä-Vilppulan kaupunki	Mänttä-Vilppula	43 010,57	25 390,11	48
	Yhtymä yht.	43 010,57		48
Mäntyharju		23 297,39	13 752,98	26
Naantali		50 178,99	29 621,79	56
Nastola		0,00		
Nokia		56 451,37	33 324,52	63
Nurmeksen ja Valtimon tervey- denhuollon Ky	Nurmes	50 178,99	29 621,79	56
	Valtimo	21 505,28	12 695,05	24
	Yhtymä yht.	71 684,28		80
Nurmijärvi		45 698,73	26 976,99	51
Nykarleby		11 648,70	6 876,49	13
Närpes hälso- vårdscentral skn	Närpes	36 738,19	21 687,38	41
	Yhtymä yht.	36 738,19		41
Oulainen		18 817,12	11 108,17	21
Oulu		618 276,90	364 982,81	690
Oulunkaaren kun- tayhtymä	Pudasjärvi	59 139,53	34 911,40	66
	Ii	47 490,83	28 034,91	53
	Utajärvi	19 713,18	11 637,13	22
	Vaala	23 297,39	13 752,98	26
	Simo	17 025,02	10 050,25	19
	Yhtymä yht.	166 665,95		186
Paimion-Sauvon kansanterveys- työn Ky	Paimio	20 609,23	12 166,09	23
	Sauvo	10 752,64	6 347,53	12
	Yhtymä yht.	31 361,87		35
Parkano		18 817,12	11 108,17	21
Pelkosenniemen- Savukosken kansan- terveystyön Ky	Pelkosenniemi	6 272,37	3 702,72	7
	Savukoski	14 336,86	8 463,37	16
	Yhtymä yht.	20 609,23		23
Pello		19 713,18	11 637,13	22
Perho		8 064,48	4 760,65	9
Pertunmaa		8 960,53	5 289,61	10
Peruspalvelukeskus Oiva, Hollolan sosi- aalipalvelut	Hollola	60 931,64	35 969,32	68
	Asikkala	22 401,34	13 224,01	25
	Padasjoki	12 544,75	7 405,45	14
	Kärkölä	6 272,37	3 702,72	7
	Yhtymä yht.	102 150,10		114
Peruspalvelu- kuntayhtymä Selänne	Haapajärvi	17 025,02	10 050,25	19
	Reisjärvi	6 272,37	3 702,72	7
	Pyhäjärvi	17 025,02	10 050,25	19
	Yhtymä yht.	40 322,41		45
Perusturvakunta- yhtymä Karvinen	Vihti	53 763,21	31 737,64	60
	Karkkila	30 465,82	17 984,66	34
	Yhtymä yht.	84 229,03		94
Perusturvakuntayh- tymä Akseli	Nousiainen	8 960,53	5 289,61	10
	Mynämäki	26 881,60	15 868,82	30
	Masku	9 856,59	5 818,57	11
	Yhtymä yht.	45 698,73		51
Pieksämäki		66 307,96	39 143,08	74
Pihtipudas		9 856,59	5 818,57	11
Pirkkalan kunta	Pirkkala	27 777,66	16 397,78	31
	Vesilahti	8 064,48	4 760,65	9
	Yhtymä yht.	35 842,14		40
Pohjois-Satakunnan peruspalvelu-liike- laitos kuntayhtymä	Kankaanpää	28 673,71	16 926,74	32
	Jämijärvi	7 168,43	4 231,68	8
	Karvia	13 440,80	7 934,41	15
	Honkajoki	4 480,27	2 644,80	5
	Pomarkku	7 168,43	4 231,68	8
	Siikainen	4 480,27	2 644,80	5
	Yhtymä yht.	65 411,90		73

Kunta/ kuntayhtymä	Kunta	kuntoutus mr	palvelu mr	Edun- saajat
Pohjois-Savcn sairaanhoitopiiri/ Kysteri	Juankoski	18 817,12	11 108,17	21
	Keitele	10 752,64	6 347,53	12
	Kaavi	14 336,86	8 463,37	16
	Pielavesi	25 985,55	15 339,86	29
	Leppävirta	33 153,98	19 571,54	37
	Rautavaara	7 168,43	4 231,68	8
	Tervo	7 168,43	4 231,68	8
	Vesanto	7 168,43	4 231,68	8
	Yhtymä yht.	124 551,43		139
Polvijärvi		17 025,02	10 050,25	19
Porin perusturva- keskus	Pori	215 948,89	127 479,50	241
	Merikarvia	18 817,12	11 108,17	21
	Ulvila	25 089,50	14 810,90	28
	Yhtymä yht.	259 855,51		290
Pornainen		9 856,59	5 818,57	11
Porvoo		110 214,58	65 062,15	123
Posio		49 282,94	29 092,83	55
Puolanka		64 515,85	38 085,16	72
Pyhtää		23 297,39	13 752,98	26
Pyhäntä		896,05	528,96	1
Päijät-Hämeen sosiaali-ja terveys- huollon Ky	Orimattila	52 867,16	31 208,67	59
	Pukkila	5 376,32	3 173,76	6
	Myrskylä	7 168,43	4 231,68	8
	Iitti	42 114,51	24 861,15	47
	Hartola	13 440,80	7 934,41	15
	Sysmä	24 193,44	14 281,94	27
	Yhtymä yht.	145 160,66		162
	Pöytyä	29 569,76	17 455,70	33
	Aura	2 688,16	1 586,88	3
Pöytyän kansan- terveystyön Ky	Yhtymä yht.	32 257,93		36
Raahen seudun ter- veydenhuollon Ky	Raahe	78 852,71	46 548,53	88
	Pyhäjoki	14 336,86	8 463,37	16
	Siikajoki	27 777,66	16 397,78	31
	Yhtymä yht.	120 967,22		135
Raision kaupunki	Raisio	69 892,17	41 258,93	78
	Rusko	11 648,70	6 876,49	13
	Yhtymä yht.	81 540,87		91
Rantasalmi		11 648,70	6 876,49	13
Ranua		43 010,57	25 390,11	48
Raseborg	Raasepori	107 526,42	63 475,27	120
	Yhtymä yht.	107 526,42		120
Rauma		118 279,06	69 822,80	132
Riihimäen seudun terveys- keskuksen Ky	Riihimäki	91 397,45	53 953,98	102
	Loppi	15 232,91	8 992,33	17
	Hausjärvi	22 401,34	13 224,01	25
	Yhtymä yht.	129 031,70		144
Rovaniemi		431 001,72	254 430,04	481
Rääkkylä		14 336,86	8 463,37	16
Salla		58 243,48	34 382,44	65
Salo		172 042,27	101 560,43	192
Samkommun för folkhälsoarbetet i Jakobstadsnejden	Jakobstad	39 426,35	23 274,27	44
	Pedersöre	24 193,44	14 281,94	27
	Larsmo	2 688,16	1 586,88	3
	Yhtymä yht.	66 307,96		74
Sastamalan perus- turvakuntayhtymä	Sastamala	95 877,72	56 598,78	107
	Punkalaidun	9 856,59	5 818,57	11
	Yhtymä yht.	105 734,31		118
Seinäjoen kaupunki	Seinäjoki	116 486,95	68 764,88	130
	Isokyrö	7 168,43	4 231,68	8
	Yhtymä yht.	123 655,38		138
Sibbo		40 322,41	23 803,23	45
Siikalatva		23 297,39	13 752,98	26
Siilijärven kunta	Siilinjärvi	33 153,98	19 571,54	37
	Yhtymä yht.	33 153,98		37
Sisä-Savon kansan- terveystyön Ky	Suonenjoki	34 050,03	20 100,50	38
	Rautalampi	19 713,18	11 637,13	22
	Yhtymä yht.	53 763,21		60
Siuntio		12 544,75	7 405,45	14
Sodankylä		60 931,64	35 969,32	68

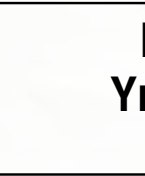
Kunta/ kuntayhtymä	Kunta	kuntoutus mr	palvelu mr	Edun- saajat
Somero		43 010,57	25 390,11	48
SoTe Kuntayhtymä Saarikka	Saarijärvi	35 842,14	21 158,42	40
	Kyyjärvi	6 272,37	3 702,72	7
	Karstula	17 025,02	10 050,25	19
	Kannonkoski	6 272,37	3 702,72	7
	Kivijärvi	3 584,21	2 115,84	4
	Yhtymä yht.	68 996,12		77
Sottunga		4 480,27	2 644,80	5
Sund		2 688,16	1 586,88	3
Suupohjan perus- palv.liikelaitos Isojoki ja Karijoki	Isojoki	9 856,59	5 818,57	11
	Karijoki	6 272,37	3 702,72	7
	Yhtymä yht.	16 128,96		18
Säkylän ja Köyliön kansanterveys- työn Ky	Säkölä	25 985,55	15 339,86	29
	Yhtymä yht.	25 985,55		29
Taivalkoski		51 971,10	30 679,71	58
Tampere-Orivesi- Sote-Yhteis- toiminta-alue	Tampere	538 528,14	317 905,32	601
	Orivesi	35 842,14	21 158,42	40
	Yhtymä yht.	574 370,28		641
Tervola		35 842,14	21 158,42	40
Teuva		21 505,28	12 695,05	24
Tohmajärvi		18 817,12	11 108,17	21
Tornio		115 590,90	68 235,92	129
Turku		551 072,89	325 310,76	615
Tuusniemi		10 752,64	6 347,53	12
Tuusula		50 178,99	29 621,79	56
Tyrnävä		6 272,37	3 702,72	7
Urdjala		8 960,53	5 289,61	10
Utsjoki		2 688,16	1 586,88	3
Uudenkaupungin yhteistoiminta-alue	Uusikaupunki	51 075,05	30 150,75	57
	Vehmaa	5 376,32	3 173,76	6
	Taivassalo	14 336,86	8 463,37	16
	Pyhärinta	3 584,21	2 115,84	4
	Kustavi	7 168,43	4 231,68	8
	Yhtymä yht.	81 540,87		91
Vaasan Aluetyö- terveys liikelaitos	Vaasa	145 160,66	85 691,62	162
	Laihia	21 505,28	12 695,05	24
	Yhtymä yht.	166 665,95		186
Valkeakoski		68 996,12	40 729,97	77
Vantaa		287 633,17	169 796,35	321
Varkaus		77 060,60	45 490,61	86
Viitasaari		30 465,82	17 984,66	34
Virolahti		51 075,05	30 150,75	57
Virtain kaupunki	Virrat	29 569,76	17 455,70	33
	Ruovesi	22 401,34	13 224,01	25
	Yhtymä yht.	51 971,10		58
Ylitornio		30 465,82	17 984,66	34
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä	Iisalmi	75 268,49	44 432,69	84
	Kiuruvesi	41 218,46	24 332,19	46
	Sonkajärvi	9 856,59	5 818,57	11
	Vieremä	5 376,32	3 173,76	6
	Yhtymä yht.	131 719,86		147
Ylöjärvi		40 322,41	23 803,23	45
Ålands hälso- och sjukvård	Maarianhamina	38 530,30	22 745,31	43
	Lumparland	0,00		
	Kumlinge	2 688,16	1 586,88	3
	Jomala	9 856,59	5 818,57	11
	Hammarland	5 376,32	3 173,76	6
	Föglö	3 584,21	2 115,84	4
	Geta	896,05	528,96	1
	Eckerö	7 168,43	4 231,68	8
	Finström	6 272,37	3 702,72	7
	Värdö	896,05	528,96	1
	Saltvik	7 168,43	4 231,68	8
	Yhtymä yht.	82 436,92		92
		44 802,67	26 448,03	50
Äänekoski		16 940 787,00	9 999 999,88	18 906

P. Packalen Oy
Lohja

Vilakone Oy
Loimaa

<

Tytär muisteli Asta Heickellin radiohaastattelussa "Sotasyylinen" Edwin Linkomies haettiin kotoa teepöydästä

Sotasyylisyysoikeudenkäynti alkoi Säätytalossa 15.11.1945. Valpo oli lähettänyt kahdeksaan kotiin viikkoa ennen oikeudenkäyntiä pidätysmääräyksen, joista yksi oli osoitettu jatkosotavuosien pääministeri Edwin Linkomiehelle (1894-1963).

Mitä tapahtui pidätettyjen yksityiselämässä?

Haastattelin vuonna 1994 Radio Suomen kanavalle kansanedustaja Sinikka Linkomies-Pohjalaa, joka oli 14-vuotias koulutytty, kun isä kutsuttiin keskellä sotaa maan pääministeriksi. Tämä tapahtui 5.3.1943. Itsenäisen Suomen yksi valovoimaisimmista yliopistomiehistä joutui hallitukseen, joka aikaan suoritti ensimmäiset rauhantunnustelut, mutta myös torjui Stalinin ehdottoman antautumisen vaatimukset.

Samanaikaisesti sotaa käyvässä maassa miehet kantoivat raskaan taakan puolustaessaan maataan ylivoimaa vastaan. Tilanteen selkeyttivät voittoaistit torjuntataistelut niin, että poliittinen johto saattoi käydä rauhanneuvotteluihin.

Pääministeri Edwin Linkomiehen hallitus hajosi 8.8.1944, siis jatkosodan loppumetreillä. Maan etu vaati dramaattisessa tilanteessa presidentin vaihdoksen. Risto Rytin (1889-1956) tilalle valittiin 4.8.1944 marsalkka C.G. Mannerheim (1867-1951).

Pääministeri Antti Hackzellin hallitus hoiti välirauhanso-

pimuksen allekirjoittamisen. Enää ei ollut ehdottoman antautumiseen vaatimusta. Sitten alkoi sotasyylisten etsintä.

Syyllisten löytäminen

Hankkeen takana olivat omat kansalaisemme. Eduskunnan istunnossa 4.7.1945 SKDL:n välilyksymyksen yhteydessä Hertta Kuusinen nimesi sotasyyliset. Heitä olivat sotavuosien kauppa-, teollisuus- ja valtiovarainministeri Väinö Tanner, sotavuosien pääministerit Edwin Linkomies ja J.W. Rangel, sotavuosien ulkoasiainministeri Henrik Ramsay, presidentti Risto Ryti, Suomen Berliinin lähettiläs T.M. Kivimäki ja kansanedustajat Tyko Reinikka ja Antti Kukkonen.

Minkälaiset olivat ennemerkkit Edwin ja Vera Linkomiehen kodissa. Sinikka Linkomies-Pohjala sanoi:

– Meillä oli tieto, että isä joutuu vankilaan, vaikka kukaan ei tullut sitä meille sanomaan. Ehkä hänet viedään Siperiaan.

Välilyksymyskeskustelusta kansalaiset päättelivät, että kysymyksessä on kosto. Koston kohde oli Väinö Tanner, koko Suomen työväenluokan etumies. Häntä kommunistit eniten vihasivat.

Välirauhansopimuksen perusteella oli säädetty taannehtivasti rikoslaki, joka oli suomalaisen oikeusistuimen toiminnalle täysin tuntematon asia. Se johti 1946 oikeudenkäyntiin Kruununhaassa Säätytalossa. Tuomiot julistettiin 21.2.1946.

Pääministeri Edwin Linkomies (1894-1963)

Pääministerin pidättäminen

Meillä oli kotona nurkassa valmiiksi pakattuna isälle pieni matkalaukku. Äiti oli koonnut siihen vähän liinavaatteita ja alusvaatteita siltä varalta, että isä pidätetään. Se tapahtuikin 6.marraskuuta 1945.

– Olin iltamyöhällä isän ja äidin kanssa teepöydässä, kun ovikello soi. Siellä oli kaksi miestä. He edustivat kommunistien kaappaamaa Uus-Valpoa. Näin miesten kylmät katseet lierihattujen alta.

Edwin Linkomies nousi pöydästä ja meni ovelle. Käytiin seuraava keskustelu.

"Oletteko Edwin Linkomies?"
"Kyllä olen".
"Teidät on pidätetty".
"Onko teillä pidätysmääräys?"

Miehet näyttivät paperin.

Isä pani takin päälleen. Äiti toi ovelle sen pienen matkalaukun.

Perheen Sinikka-tytär muisteli.

– Kuvitelkaa, emme saaneet edes kädestä hyvästellä isää. Isä sulki kodin oven. Kului kolme vuotta, kun hän avasi oven uudelleen.

Tässä vaiheessa oli muissakin kuin Linkomiehen perheissä kauhun hetket mielessä, että pidätetyt viedään Moskovaan. Näin olisi käynytkin, jos suomalaiset olisivat kieltäytyneet oikeudenkäynnistä omaa maassa.

Sotasyylisinä pidätetyt vietiin ensin Valpon selleihin Ratakadulle ja sieltä Katajanokan tutkintavankilaan, missä he olivat tuomion julistamiseen 21.2.1946 saakka.

Kovat tuomiot

Tasavallan presidentti Risto Ryti tuomittiin 10 vuodeksi kuritushuoneeseen sekä vankeuteen,
J.W. Rangel (6 v.),
Väinö Tanner ja Edwin Linkomies (5,5 v.),
T.M. Kivimäki (5v.),
Henrik Ramsay (2,5 v.)
Antti Kukkonen ja Tyko Reinikka (2 v.)

Vangitut olivat Ratakadulla luovuttaneet rahansa, kellonsa, sormukset, tätekynän ja savukekotelon. Myös henkselit ja vyöt riisuttiin.

Vankilaelämää

Vangit siirrettiin Valpon selleistä Katajanokan tutkintavankilan kautta Sörnäisten keskusvankilaan. Se oli vaarallisten rikosvankien ja rikoksen uusijoiden vankila Sörkka.

Kun Sinikka Linkomies-Pohjala eduskuntavuosinaan joutui tutkimaan lakivaliokunnassa erästä asetuksen yksityiskohtaa, niin lakivaliokunnan jäsenet kävivät lähes kaikissa Suomen vankiloissa, myös Sörkassa.

Hän näki sen huoneen, jossa oli lupa kerran kuukaudessa tavata isä. Vartija oli aina läsnä, kuulomatkan päässä. Isän selliin eivät omaiset saaneet mennä. Hän pyysi nyt vartijaa näyttämään sellin.

– Kyllä minua karmaisi, miten monen vanhanaikaisen rautaoven kautta isä oli tullut tapaamishuoneeseen.

Vankilanjohtajalla oli vartijan isot avaimet kädessä. Ne kalisivat pelottavasti, kun hän avasi sellin oven ja sanoi ystä-

vällisesti nuorelle kansanedustajalle: Tässä on isänne selli. Me kutsumme vieläkin sitä Valtioneuvostoksi.

Selli sijaitsi vankilan siivesä. Poliittiset vangit pidettiin erossa tavallisista rikosvangeista, etteivät he voisi hyötyä rikollisista.

Poliittisen vangin arkea

Katajanokan tutkintavankilassa omaiset saivat käydä aika usein. Edwin Linkomies jakoi Katajanokalla sellin yhdessä Rangelin ja Ramsayn kanssa. Se lievit- ti elämää.

Sinikka Linkomiehen ensimmäinen tapaaminen isän kanssa jäi muistiin siksi, että se oli kaikessa kauheudessaan hupaisa. Vartija oli ottanut koulutytön vastaan vankilan alahallissa ja ohjannut hänet sitten monen rautaoven taakse käytävään, missä vangit ja omaiset saivat tavata toisensa. Sinikka istutettiin tuoliin odottamaan isää.

Ryti kävelee lapsen luokse. Syntyi seuraava keskustelu.

"Jaa, sinä olet isää katsomassa".
"Niin olen".
"Minä kuulin, että isäsi on patjaa hakkaamassa".

Sinikka jäi miettimään, että mitä ihmettä presidentti tarkoitti. Pian asia selveni. Isä tuli todella ulkoa olkipatja kainalossa, samoin Rangel ja Ramsay. Edwin Linkomies valaisi Sinikalle elämänsä sen hetkistä arkipäivää vankilassa.

Kolme edellä mainittua valtiomiestä olivat nimittäin täytäneet puhtaat patjapussit oljilla liian tiukka ja niistä tuli muhkuraisia. Työ piti tehdä uudelleen, kun Rangel oli pudonnut monta kertaa sängystä.

Selli työhuoneena

Oli varmaan liikuttavaa nähdä se karu pöytä, jonka ääressä kuuluisa suomalainen Helsingin yliopiston Rooman kirjallisuuden professori vankilavuosi- naan kirjoitti. Hän oli eristetty- nä ja todella yksin.

Professorin tytär muisti, miten huojentunut äiti oli tiedosta, että isä saa kirjoja selliin. Hänelle annettiin lupa myös kirjoittaa. Kirjoituskonetta ei selliin saanut viedä. Hän kirjoitti aina käsin.

Edwin Linkomiehen vankilavuosien tuotantoa on Petroniuksen Trimalkion pitojen suomennos. Siitä on otettu

Rauhanneuvotteluvaltuuskunta on saapunut Nurmin asemalle 9.7.1944. Kuvassa pääministeri Hackzell, jalkaväenkenraali Waldén ja kenraaliluutnantti Enckell.

Pääosin sodan aikana Tasavallan Presidenttinä toiminut Risto Ryti sai sotasyllisyysoikeudenkäynnissä 10 vuotta kuritushuonetta.

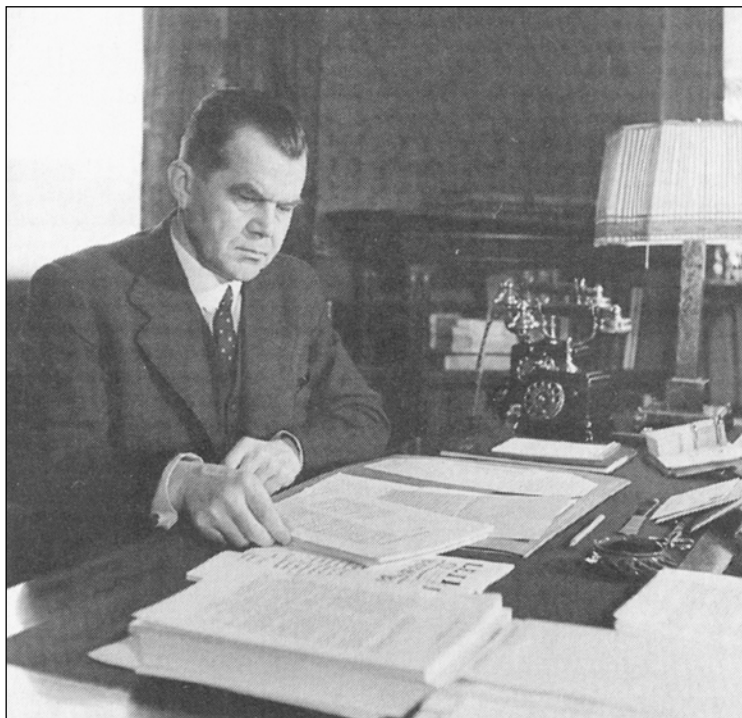

Valtiovarainministeri Väinö Tanner (1881-1966)

monta painosta. Ensimmäisen kerran se ilmestyi 1945. Sinikka Linkomies arveli, että käänös oli jo valmistumisillaan sodan keskellä, mutta painokuntoon se pääsi vasta Sörkan sellissä.

Samalta ajalta ovat esseekoelmat Keisari Augustus ja

Rooman perintö (1946), Antiikin kulttuuri tutkimuksen kohteena (1947) sekä Edwin Linkomiehen muistelmat Vaikea aika, joka valmistui Sörkan sellissä vuosina 1947-48. Niiden julkaisemisen ajankohdaksi Linkomies määräsi vuoden 1970.

Pääministeri Jukka Rangell (1894-1982)

Muistelmat on kuin jännityskertomus pienen maan kohtalonhetkistä suursodan päätymisvaiheessa. Nykynuorille se on kertomus myös heidän omien isovanhempiensa elämästä maassa, jossa koko kansa kamppaili olemassaolostaan.

Muistelmateosta on myös hauskaa lukea siksi, että kirjoittajan ajatukset palautuvat oman perheen elämään ja niihin tapahtumiin, jotka sivusivat kirjoittajan julkista työtä, vankilaikaa ja paluuta kunnioitettuna kansalaisena sille paikalle, mihin hän ja hänen kohtalotoverinsa olivat alun perin valmistuneet.

Ratkaiseva käänne oli se, että Valvontakomissio (britit ja venäläiset) lähti Suomesta syksyllä 1947 Pariisissa solmitun Suomea koskevan rauhansopimuksen tuloksena. Vangitut pääsivät ehdonalaan vallitsevan käytännön mukaisesti ensikertalaisina, kun puolet tuomiosta oli kärsitty.

Edwin Linkomies pääsi ehdonalaan vapauteen 21.11.1948 ja sai armahduksen tuomion loppuosasta 19.5.1949. Samana toukokuun päivänä Risto Ryti vapautui vankilasta tasavallan presidentti J.K. Paasikiven myöntämän armahduksen jälkeen.

Painajainen päättyy

Hyisenä marraskuun aamuna odottivat Sörkan porttien avautumista Linda Tanner, Vera Linkomies ja Sinikka, joka oli nyt 17-vuotias nuori neitonen.

Rautaovesta astuu kaksi miestä, Väinö Tanner ja Edwin Linkomies vapauteen iloinen hymy kasvoillaan. Väinö Tanner oli sytyttänyt sikarin. Edwin Linkomies kantoi paperikääröä.

Sinikka kysyy ensimmäiseksi isältä: ”Mikä kumman totterö sinulla on sanomalehden sisäessä”? Isä vastaa: ”Se on kukka”.

Tämä kukan, Sant Paulian, oli vankilan sairaanhoitaja, neiti Kurki tuonut Edwin Linkomiehen selliin, jossa se oli ilahduttanut asukasta kolme pitkää vuotta. Kukka oli pysynyt elossa hyvin, koska sellissä oli sille sopiva kosteus.

Asta Heickell

Kirjoittaja on Yleisradion perheohjelmien eläkkeellä oleva toimituspäällikkö

Lähteet:

Asta Heickellin ohjelmat
– Sivustakatsojat sotasyllisyysoikeudenkäynnissä (24.3.1989)
– Tällainen oli isäni Edwin Linkomies. Kansanedustaja Sinikka Linkomies-Pohjala kertoo (17.12. 1994)
Yrjö Soinin teos: Kuin Pietari hiilivalkealla. Sotasyllisyyssasian vaiheet 1944-1949, Otava 1956.

Kiitokset Generalissimus Stalinille ja Puna-armeijalle

Välirauhansopimuksen vuosipäivän johdosta Suomen Turusta toimitettiin entisen vihollisarmeijan ylipäällikölle kiitossähke.

Sähke lähetettiin Helsingistä 20.9.1945 Moskovaan. Siellä se jaettiin johtoryhmälle Stalin, Molotov, Mikojan, Berija, Malenkov, Vyshinski, ja Dekano-

zov sekä ulkoasiainkomissariaatin 5. osastolle, jonka toimialaan Suomi kuului.

Ulkoasiain apulaiskomissari Vyshinski arvioi 26.9. kollegalleen Dekanozoville, että pitäisi vastata.

V. Dekanozov lähetti 1.10. kiireisen sanoman toveri Aleksander Abramoville:

Generalissimus Stalinille

Syyskuun 19. päivänä tulee kuluneeksi vuosi sodan päättymisestä. Kokoontuneina koko Suomen alueen kokoukseen me metsäkaartilaiset haluamme lähettää Teille henkilökohtaisesti kiitokset sankarilliselle Puna-armeijalle siitä, että se vapautti meidät vuosien ajan kärsimästä fasistien ikeestä. Vahvistukoon lujaksi Suomen ja Neuvostoliiton kansojen ystävyys.

Turussa 19.9.1945

Metsäkaartilaiset

Tuure Lehtonen Karl Holmroos

1) Kysykää Vtsh-laitteella Orlovilta tämän sähkeen kirjoittajista ja mielipide, miten pitäisi vastata. 2) Laatikka muistio metsäkaartilaisista.

3) Ehdotus sähkeeksi, jossa annetaan Orlovin tehtäväksi toimittaa suullisesti toveri Stalinin kiitokset.

Abramov vastasi 2.10. Vyshinsille:

Orlov on kertonut, että organisaatio metsäkaartilaiset on kommunistisen puolueen ohjaaman Entisten sotilaiden seuran [toverikunnan] jaosto. Allekirjoittajista ensimmäinen on organisaation aktiivi ja toinen on kokouksen puheenjohtajiston sihteeri. Orlov pitää vastaimista hyödyllisenä.

Ilmeisesti Orlov sitten toimitti suullisesti Stalinin kiitokset. Seuraava asiakirjanippuun liitetty asiakirja oli: ”Muistio met-

säkaartilaisista Helsingistä lähetetyn sähkeen johdosta”. Sen olivat ulkoasiain komissariaatin Suomen-tuntijat M.Vetrov ja G.Shumilov lähettäneet Dekanozoville 29.12.1945. Siinä kerrottiin metsäkaartilaisjoukon esittelyn lisäksi, että Suomen hallitus oli vapauttanut 23.12.1944 mennessä 1607 henkilöä, joista suurin osa oli metsäkaartilaisia ja että Valvontakomission vaatimuksesta oli vapautettu 3.12. tyrmästä partisaaniosaston johtaja Hänninen ja siihen osallistunut Mauri Valitsin.

Dekanozov merkitsi tekstin loppuun 30.12.1945: Kovin hiitaasti menee. Valvontakomissio on huolehdittava, että kysymys metsäkaartilaisista ratkaistaisiin pikaisesti.

Todettakoon, että sähkeen allekirjoittajina toimivat Tuure Lehtonen ja Karl Holmroos olivat Yrjö Leinon alaisen ”punaisen Valpon” työntekijöitä, Lehtonen Valpon Turun osaston päällikkö.

Asiakirjat selityksin varustanut Ohto Manninen

Kiitos Sotaveteraaneille
Loviisasta! nro:183.

Jorma Hasanen Ky
Mikkeli

Mikkelin Vesilaitos

Jukka Rangell

Vastentahtoinen pääministeri yksimielisyyden takuumiehenä

Jukka Rangellista (1894–1982) tuli isänmaan mies kokemuksen koulussa: Ensimmäisen sortokauden hän läpäisi kuulussa Hämeenlinnan lyseossa, opiskelu Helsingin yliopistossa ajoittui maailmansotaan ja jääkäriliikkeen syntyvuosiin. Mies kohosi ikäluokkansa valioihin, osallistui varsin aktiivisesti ylioppilasrienteihin, päätti lakitieteen opinnot ja hakeutui pankkitoiminnan palvelukseen.

Kun kutsu Suomen 25. hallituksen pääministeriksi kävi, Rangell oli valmis, mutta häneltä puuttui kansanedustaja- ja ministerikokemus, mikä vaikeutti tehtävän hoitoa poikkeuksellisen ajankohtana. Mies oli kyllä rakentanut aiemmissa työtehtävissään toimivan, tasokkaan ihmissuhdeverkon, mutta politiikka oli jäänyt hänelle vieraaksi. Rangell sijoitui ajatusmaailmaltaan lähelle edistyspuoluetta osallistumatta liiemmin sen toimintaan.

Eduskunta valitsi Rytin joulukuussa 1940 presidentiksi Kallion loppukaudeksi. Hän puolestaan kutsui työtoverinsa Suomen Pankista enemmistöhallituksen pääministeriksi, kun puolueet eivät kyenneet sopimaan vastuunkantajasta. Ryti noudatti toisin sanoen Kallion esimerkkiä: tämä tuli marraskuussa 1939 Suomen Pankkiin ja pakotti hänet pääministeriksi. Kieltäytyminen olisi silloin merkinnyt rintamakarkuruutta. Myös Rangell ryhtyi pääministeriksi vastoin tahtoaan ja tarvitsi neuvonantajikseen kipeästi politiikan ammattilaisia.

Ryti, Rangell ja ulkopoliittika

Osuuspankkivuosiin ja erityisesti Suomen Pankissa Rangell kyllä matkusteli ulkomaila talouskysymysten merkeissä, mutta siitä huolimatta häneltä puuttui täydellisesti ulkopoliit-

Pääministeri Rangell puhumassa propaganda-aseveljien 10. asemiesillalla Helsingin työväentalolla 27.1.1942.

tin kokemus. Kun Ryti suostutteli kollega Rangellia pääministeriksi, hän lupasi hoitaa ulkopoliittikan ulkoministeri Wittingin kanssa ja informoida maalle tärkeät Englannin ja Yhdysvaltojen Suomen lähettiläät.

Rangell oli siis alkajaisiksi saanut Rytiltä erivapauden olla tietämätön maan ulkopoliittikan kysymyksistä. Tämä johti siihen, että presidentti tarkasti kaikki Rangellin merkittävät puheenvuorot. Ulkopuolisilta tarkkailijoilta ei jäänytkaan havaitsematta, että pääministeri ei ajanut lainkaan omaa politiikkaansa vaan noudatti ratkaisussa ystävänsä ja valitsijansa, presidentti Rytin tarkoituksia.

Poliittinen kokemattomuus korostui entisestään, kun maa ajautui jatkosotaan. Rangell ei määritellyt harjoitetun politiikan suuntaviivoja eikä hän ohjeistanut hallituksen ulkoasiainvaliokuntaa, vaan tyytyi pelkkään puheenjohtajan asemaan. Tärkeimmäksi osoitautui presidentti Rytin luottamus, joka säilyi rikkumattomana hallituksen elinajan eli Rytin uudelleenvalintaan asti, jolloin

Rangell teki pääministerinä tilaa Linkomiehelle.

Ulkopoliittikan alaan liittyneistä puutteista huolimatta Rangell kuului hallituksen sisäpiiriin, joka teki kaikki tärkeimmät päätökset yhteistyömin Mannerheimin kanssa. Tätä ei kukaan voinut kieltää, kun sodan jälkeen käytiin Säätytalossa oikeutta sotasyllisyydestä. Rangellin suoranaudessa alaisuudessa toimi vain Valtion Tiedotuslaitos, jonka jatkosodan alkuvuosina harjoittama propaganda lisäsi pääministerin syntitaakkaa.

Rangell Kekkonen koulussa

Kun Rangell sai joulukuun viimeisenä 1940 tehtävän muodostaa hallitus, Urho Kekkonen tapasi tulevan pääministerin heti seuraavana päivänä ja esitti käsityksiään tehtävän hoidosta. Yhteydenpito jatkui seuraavinkin päivinä ja Kekkonen pyrki vaikuttamaan Rangelliin ennakkolta mm. kiistan kohteeksi nousseessa asutustoiminnan vastikemaakysymyksessä.

Miesten urheiluympyröissä virinneeseen kumppanuuteen

liittyy uusi vaihe, nyt maan asioiden hoidossa korkeimmalla tasolla. Se joutui sotavuosiin ja niiden jälkeen kovemmalle kokeutukselle kuin tuttavuutta tehtäessä saatettiin kuvitella. Rangell oli myös sisäpolitiikassa noviisi, joka tarvitsi välttämättä neuvoja pitkään mukana olleelta vaikuttajalta.

Hallitsemista ei vaikeuttanut yksin pääministerin kokemattomuus. Risto Ryti muodosti molemmat hallituksensa eduskuntaryhmät ohittaen ja Rangell teki saman virheen. Myös seuraaja neuvotteli suoraan ministeriksi aikomiensa henkilöiden kanssa. Hallituksen ydinryhmästä puuttuivat siksi varsinaiset parlamentaarikot. Eduskuntaryhmien ylikävely vaikeutti kielteisesti hallituksen toimintaan ja parlamentti pidettiin pitkään ratkaisusta syrjässä. Pääministeri informoi kyllä tarvittaessa eduskuntaryhmien puheenjohtajia, mutta siitä ei syntynyt tarvittavaa poliittista luottamusta.

Kekkonen muodosti tärkeimmän yhdyssiteen sisäpoliittisiin piireihin. Vaikka Kekkonenkaan ei aina arvostanut Rangellia pääministerinä, se ei vaikuttanut miesten ystävyyteen, kun hän ei halunnut toimia pääministerin selän takana. Toveripiiriin kuuluivat lisäksi Kaarlo Hillilä, Aaro Pakaslahti ja Kustaa Vilkuna. Miehet pohivat maailman tilaa mm. Lapis- ja pääkaupungissa epävirallisen Hammastunturin paliskunnan tunnuksin.

Rangellin hallituksen kaatumista enteiltiin poliittisissa piireissä syksystä 1942 lähtien. Päähallituspuolueiden erimielisyys kohdistui entistä enemmän juuri pääministeri Rangelliin, joka luontaisena sovitelijana etsi asioissa mielellään kompromisseja. Sosiaalidemokraatit ja maalaisliitto katsoivat pahalla silmällä pääministerin suosivan aina toista osapuolta.

Mm. siitä johtuen epäpoliittinen presidentinhallitus kaatui poliittisista syistä presidentinvaalien yhteydessä.

Ystävyyys, joka johti vankilaan

”Ei ole aina onneksi, että on voimakkaita ystäviä”, on politiikan tuntija kerran osuvasti todennut. Se pätee täsmälleen presidentti Risto Rytin luottomiehenä monessa toimineeseen Jukka Rangelliin, joka suostui hyvin vastentahtoisesti pääministeriksi ja sai isänmaallisen mielenlaatuansa ansiosta siitä kuusi vuotta vankeutta sotasyllisyysoikeudenkäynnissä.

Rangell vapautui kolme vuotta tuomiosta istuttuaan ja hän jatkoi pankkiuraa KOP:n johtokunnassa. Eniten vastapainoa vapauden menetyksestä mies sai Kansainvälisessä Olympiakomiteassa, jonka jäseneksi hänet oli valittu 1938 peruutettujen Helsingin 1940 kisojen järjestelytoimikunnan puheenjohtajana.

Rangell osallistui KOK:n kokouksiin ja olympiakisoihin viidessä maanosassa ennen eroaan järjestöstä vuonna 1967. Kekkonen presidenttikauden viime vaiheessa muodostettiin sotien aikana johtopaikoilla olleista ja muutenkin erityisesti ansioituneista kansalaisista keskinäisen arvojärjestyksen kärkeen pieni, erillinen ja pysyvä ryhmä. Vain eduskunnan puhemies ja istuva pääministeri olivat siinä ryhmän jäsenten edellä. Kekkonen nimesi ryhmään Fagerholmin (3.), Rangellin (4.) ja Airon (5.). Jukka Rangellin kunnia oli palautettu; hän palasi tasavallan eturiviin.

Keijo K. Kulha
Rangellin elämäkerran kirjoittaja, filosofian tohtori

Fingeo Oy
Mikkeli

Muonion Sähköosuuskunta

T:mi Jukka Kopra
Mänttä-Vilppula

Mäntän Regaspiste Oy
Mänttä

Naantalin Energia Oy
Naantali

Turun Korjaustelakka Oy
Naantali

Lotta Svärd sodan jälkeen

Lotta neulomassa – villapaitako syntyy?

Suomen suurin naisjärjestö lakkautettiin syksyllä 1944 Neuvostoliiton vaatimuksesta. Syitä lakkauttamiseen oli useita: vuoden 1918 perintö, kotimainen ääriivasemmisto, järjestön näkyvyys, laajuus ja tehokkuus sekä maanpuolustuksen heikentäminen yleensä. – Lotta Svärd tuki maanpuolustusta, joskin aseetomasti. Järjestöllä oli suuri vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan, sillä paikallisosasto- ja kyläverkosto kattoi koko maan. Toiminta oli sääntöjen mukaan suojeluskunnille alisteista.

On kuitenkin erikseen huomattava, että suojeluskuntajärjestöä ja Lotta Svärdiä ei lakkautettu syksyllä 1944 aivan samanaikaisesti, vaan suojeluskuntien tultua lakkautetuksi Lotta Svärd sai jäädä elämään ja olemaan – vähäksi aikaa. Tämä ilmeisesti antoi pienen toivonkipinän, ja ehkä jopa aiheen olettaa, että lottien toiminta saattaisi jatkua uusituin säännöin ilman suojeluskuntiakin.

Tämä toivonkipinä kesti kuitenkin vain muutaman viikon, toisin sanoen marraskuun alkupäivistä 1944 noin kaksi – kolme viikkoa eli 23.11.1944 asti, jolloin valtioneuvosto lakkautti Lotta

Svärd -järjestön. Lotta Svärdin keskusjohtokunta piti samana päivänä viimeisen kokouksensa.

Suunnitelmia lakkauttamisen varalta

Jo tätä ennen lotat olivat ryhtyneet – kaikissa portaissa – pohtimaan erilaisia vaihtoehtoja juuri sen varalta, että pahin kävisi toteen ja järjestö lakkautettaisiin. Omaisuutta ryhdyttiin siirtämään ajoissa pois – sekä ulkopuolisille tahoille, seurakunnat, Punainen Risti, maritat, sotainvalidit, sotaorvot jne. että järjestön ylimmän johdon perustamalle säätiölle, jonka nimeksi tuli Suomen Naisten Huoltosäätiö, vuodesta 2004 Lotta Svärd Säätiö.

Säätiö perustettiin jo 24.10.1944. Säätiön tarkoituksiksi tuli avustaa henkilöitä, jotka olivat joutuneet kärsimään sodasta ja jotka olivat ”kristillismielisessä hengessä toimineet kotien ja isänmaan hyväksi”. Ensimmäiset puheenjohtajat olivat Kyllikki Pohjala (1944-1948), mm. Viron vapaussodassa mukana ollut lotta, sekä tohtori Katri Laine (1948-1960), joka kirjoitti Lotta Svärd -järjestön historiaa – saamatta sitä ennen kuolemaansa valmiiksi.

Etelä-Pohjanmaalla ’oikeat’ lotat

Etelä-Pohjanmaalle perustettiin oma maakunnallinen naisten huoltosäätiö. Tämä johtui monesta eri syystä, kuten piirin koosta ja merkityksestä, yhtenäisestä maakunnallisesta kulttuurista mutta myös eräistä muista syistä. Eräs niistä oli piirin vahva puheenjohtaja Hilja Riipinen, joka piti eteläpohjalaisia lottia ainoina ”oikeina” lottina, kuten Tellervo Hakkarainen aikanaan allekirjoittaneelle kertoi.

Työmaahuolto työllisti lottia

Säätiön lisäksi perustettiin Työmaahuolto ry 2.11.1944. Työmaahuollon tarkoituksena oli työllistää entisiä muonituslottia ja tarjota koulutettua työvoimaa muonitustehtäviin erilaisille työmaille, joita sodanjälkeisessä Suomessa riitti. Alkuun toiminta keskittyi Lappiin, jota jälleenrakennettiin, mutta myös muita työkohteita oli. Erityisesti mainittakoon Helsingin olympialaiset 1952; Työmaahuollon yhdeksässä kenttäruekalassa ruokaili päivittäin 75 000 ruokailijaa!

Työmaahuolto muutettiin 1948 osakeyhtiöksi. Osakeenemmistö oli Suomen Naisten Huoltosäätiöllä. Se kuitenkin myi osakkeensa jo vuonna 1978 Oy Fazer Catering Ab:lle. Yhtiön liikevaihto oli näihin aikoihin noin 80 miljoonaa markkaa vuodessa, ja työntekijöitä oli noin 1800.

Lotat sijoittajina

Säätiö sijoitti rahavarojaan mm. pörssiosakkeisiin. Lisäksi se hankki ja rakennutti asuin-kiinteistöjä, joista tunnetuimmat ovat Mannerheimintie 93 Helsingin Meilahdessa ja Lottahovi Munkkiniemessä. Säätiön varallisuus kasvoi jatkuvasti, ja siihen kiinnitti 2000-luvun alkupuolella huomiota mm. Helsingin Sanomat.

Lottien perinnön liiketoiminnallistamista on kritisoitu eri tahoilla, pitkin vuosikymmeniä: aatteellisesta yhdistyksestä tehtiin liikelaitos – tosin menestyksellinen sellainen.

Syksyn 1944 tilanteessa sekä säätiön että Työmaahuollon perustaminen olivat kuitenkin järkeviä ratkaisuja, sillä vaihtoehtoja ei ollut paljon. Suurimpana vaarana oli se, että lottien kaikki varat olisivat siirtyneet valtiolle. Säätiölle voitiin siirtää jo ennen lakkautusta Lotta Svärd -järjestön varoja ja Työmaahuollon kautta puolestaan työllistää toimeettomiksi jääneitä muonituslottia, varsinkin niitä, jotka olivat luovutetulta alueelta ja siten muutenkin heikoilla ja juurettomina sodanjälkeisessä Suomessa.

Vaietut lotat nousevat

Mitä lottien henkiseen perintöön tulee, sotia seurasi pitkä vaikenemisen aikakausi. Vasta 1960-luvun alkupuolella ilmestyi ensimmäinen järjestöstä kertonut yleisesitys, Airi ja Rafael Koskimiehen teos ”Suomen lotta”. Teoksen arvoa nostaa se, että tuolloin oli vielä elossa van-

hemman polven lottia, järjestön kaikista portaista. Myöhemmin lottien toiminnasta ja järjestöstä on tehty useita kokoavia yleisesityksiä, joista kattavin on Vilho Lukkarisen vuonna 1981 ilmestynyt teos ”Suomen lotat”.

Pian Koskimiesten teoksen jälkeen ilmestyi myös ensimmäinen piirikohtainen teos, ”Etelä-Pohjanmaan lotat”. Teoksessa kuvataan lottien käytännön työtä Etelä-Pohjanmaalla sekä sanoin että kuvin. Lisäksi siinä lausutaan eräitä kokoavia arvioita noin kaksikymmentä aikaisemmin päättyneen lottatyön luonteesta mm. seuraavaasti:

”Uusi aika arvioi asiat monessa suhteessa toisin. Vanha jou-taa unohtua, uusi aika tuo uutta yhtä hyvää, ehkä entistä parempaa. Mutta ihmisen osa on aina kasvaa korkeimpaan ihmisyyteen myös rauhan toiminna. Ja tuon kasvamisen perusteet ovat edelleen samat kuin aikanaan lottatyössä: jumalanpelko, uh-rivalmius, uskollisuus, itsekuri, velvollisuudentunto, hyvyys ja rakkaus. Kansojen yhteistyöhön voi kansamme antaa oman panoksensa vain kunnioittamalla omaa kansallista perintöään ja siitä voimaa ammentaen”.

Kaarle Sulamaa

LÄHTEET:

Etelä-Pohjanmaan lotat. Vaasa 1965.

Kleemola, Irja, Suomen Naisten Huoltosäätiö 1944-1994. Helsinki 1994.

Kinnunen, Tiina, Kiitetyt ja parjatut lotat sotien jälkeen. Helsinki 2006.

Eläinsairastallin kurssilaiset (lotat) kaatamassa hevosta leikkausta varten Hämeenlinnassa 23.7.1941.

Petrox Oy
Naantali

Lohkoasennus Oy
Naantali

NokiPirkka Oy
Nokia

Veli veljen puolesta – Unkarin heimokansan apu Suomelle talvisodan aikana

Veli veljen puolesta – Unkari ja talvisota -teos (Docendo) esittelee yksityiskohtaisesti unkarilaisten aktiivisuutta ja apua suomalaisille, Unkarin hallituksen intressejä ja Suomen Budapestissä tekemiä sotatarvikehankintoja. Teoksessa kuvataan myös vapaaehtoispataljoonan värväystä, sen matkaa ja oleskelua Suomessa.

Sympatit Suomen puolella

Neuvostoliiton hyökätessä Suomen kimppuun tekaistulla syyllä koko maailman katseet kääntyivät Suomeen ja sympatit olivat pienen kansakuntamme puolella, myös Unkarin.

– Unkarissa oltiin hyvin kiinnostuneita Suomen pärjäämisestä idästä tulevaa uhkaa kohtaan. Unkarilaiset ovat ajatelleet historian saatossa, että kansana heidän tärkeä tehtävänsä on puolustaa Eurooppaa näitä uhkia vastaan, *Gábor Richly*, *Veli veljen puolesta* - Talvisota ja *Unkari* -teoksen kirjoittaja, toteaa.

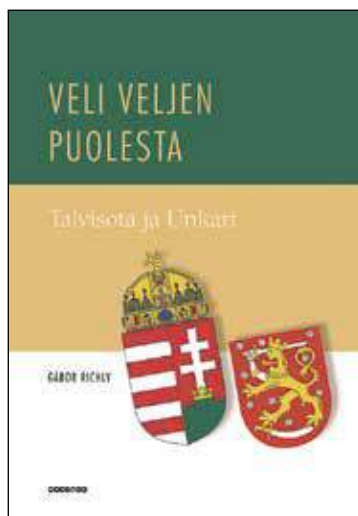
Näitä uhkia ovat olleet mongolilaisten hyökkäykset ja turkkilaisten eteneminen aina Balkanille ja Unkarin rajoille saakka. Puna-armeijan hyökätessä Suomeen unkarilaiset kokivat syvää kohtalonyhteyttä suomalaisten kanssa.

– Lisäksi Unkarissa katsottiin, että Neuvostoliitossa oli rakenteilla sellainen järjestelmä, joka oli vieras ja ateistinen ja muutenkin epämiellyttävä. Pelättiin, että tämä järjestelmä voi hyökätä sekä suomalaisia että Unkaria ja jopa koko Eurooppaa vastaan ja vallata alueet omikseen.

Kaiken lisäksi suomalaiset koettiin heimokansaksi. Maita yhdisti myös kielisukulaisuus – joten heitä piti auttaa kaikin mahdollisin keinoin.

Entinen oikeusministeri ja Unkari–Suomi seuran puheenjohtaja Emil Nagy totesi kirjoituksessaan:

Syvän myötätunnon valtaiset aallot virtaavat vaahto kipunoiden maailman kieltilta kolkilta kohti kauhistuttavan kohtalon kokenutta Suomea. On sula mahdottomuus, että näiden suurten tunteiden liike ei olisi kaikkien voimakkainta kotimaassamme Unkarissa, kaikkien muiden kansojen joukossa. Sillä meitä ei sido tuohon rohkeaan, työteliäiseen, ahkeraan, puritaaniseen, kunnialliseen, uskolliseen, kulttuuriperustaltaan vahvaan, isänmaataan rakastavaan, kansallisen riippumattomuuden aatteeseen intomielisesti sitoutuneeseen, yksimieliseen ja syvästi uskonnolliseen ja loon kansaan ainoastaan velttinen rotuyhteys vaan myös syvä kohtalonyhteys.

Tuolloin katsottiin, että meillä on yhteinen alkuperä ja myös geneettisesti ja etnisesti olemme sukulaisia. Sanomalehdet uutisoivatkin joka päivä Suomen rintaman tapahtumista.

– Tämän myötä Suomi-kuva muuttui Unkarissa merkittävästi ja urhoolliseen pohjoiseen veljeskansaan suhtauduttiin esimerkkinä ja sen taisteluun lupauksena paremmasta tulevaisuudesta, Richly toteaa.

”Kalevalan kansa taistelee elämästä ja kuolemasta. Se ei ole pelästynyt eikä säikkynyt vaan tarttunut aseisiin, ja sankarirunoelmat voivat syntyä uudelleen”, julistettiin ja vedottiin kansalaisiin unkarilaisissa lentolehtisissä ja jo joulukuun lopupuolella 1940.

Vapaaehtoispataljoona

Myötätunto maamme kohtaan kasvoi niin suureksi, että

unkarilaisia miehiä alkoi runsain määrin ilmoittautua vapaaehtoisiksi taistelijoiksi Neuvostoliittoa vastaan suomalaisten rinnalle.

– Budapestin lähettilään raportin mukaan Budapestin Suomen lähetystöön ilmoittautui noin 25 000 ihmistä haluten lähteä Suomeen vapaaehtoisiksi. Välttämättä kaikki eivät olleet ihan tosissaan, vaan tällä tavalla osoitettiin myötätuntoa ja kunnioitusta Suomea kohtaan, Richly toteaa.

Unkarin pääministeri Pál Teleki pyysi ensin vapaaehtoiskomppanioiden kokoajaksi 6.12.1939 Dénes Tömböly ja sitten 10.12. Miklós Kozma von Ledeldiä. Jälkimmäisen ansiona pidettiin sitä, että hän oli hankkinut kokemusta *Tšekkoslovakiaa vastaan lähetettyjen ryysyläiskaartien organisaattorina* syksyllä 1938.

– Ainakin parituhatta ihmistä halusi vakavasti lähteä Suomeen taistelemaan ja niistä ensimmäinen erä, 350 ihmistä pääsi Jugoslavian, Italian, Ranskan, Ison Britannian, Norjan ja Ruotsin kautta maahan.

Suomessa perustettiin ulkomaalaisia vapaaehtoisia varten koulutusleirit ja unkarilaiset pääsivät Lapuan kansainväliseen koulutusleiriin.

Unkarissa alkukatsannossa innokkaita karsi se, että heidän joukostaan valittiin ainoastaan asepalveluksen suorittaneet 25–35-vuotiaat. Miesten tuli olla myös naimattomia, heillä ei saanut olla rikosrekisteriä ja terveydentilan tuli olla moitteeton. Tosin ikärajasta ja naimattomuusehdosta jouduttiin hieman joustamaan.

– Innokkaimmat ja päteväisimmät eivät kuitenkaan jääneet odottelemaan Unkarin valtion tarkistuksia, vaan aloitivat välittömästi matkan kohti Suomea.

Värväystoimintaa hankaloitti myös äärioikeistolaisten ja saksalaismielisten järjestöjen järjestämä vastapropaganda. Unkarin puolustusministeri Károly Bartha suhtautui myös operaation kehittymiseen varauksellisesti ja hankaloitti omalta osaltaan värväystoimintaa.

– Yleisesikunnan päällikkö Henrik Werth, joka tunsu puolustusministerin ohella vastenmielisyyttä Telekin politiikkaa kohtaan ja oli itse Saksaan suuntautumisen kannalla, ei ollut ihastunut ajatuksesta esittää Suomelle tämän suuntainen avuntarjous.

Wärvätyn pataljoonan ja samalla valmennusleirin johtoon valittiin reservin yliluutnantti Imre Kémeri Nagy. Tämä herättää hieman ihmetystä, että Teleki, joka noudatti muuten niin suurta tarkkaavaisuutta ja varovaisuutta, valitsi Nagyn, mainetta niittäneen seikkailijan, joka oli saanut useita tuomioita ja jota Budapestin poliisikin tarkkaili.

Kreivi Pál Teleki (1879-1941). Aloitteen Suomelle annettavasta avusta teki kreivi Pál Teleki (1879-1941). Heimoaatteen kannattajana hän oli vierailut Suomessa jo 1920-luvulla.

– Nagy oli jo vuosia aiheuttanut katulevottomuuksia käydessään taisteluja milloin sosialidemokraatteja ja milloin juutalaisia vastaan. Hän oli monilla tahoilla herättänyt närkästystä pyrkimällä väkisin johtotehtäviin kansallissosialistisessa puolueessa, uhkailemalla aseellisilla valankaappauksilla ja jopa julistamalla amiraali Horthyn kuningas Miklós I:ksi.

Valinnan todennäköisenä ratkaisevana synä oli, että Kémer taisteli edellisenä vuonna *Tšekkoslovakiassa* menestyksellisesti.

Vastoin ennakkoluuloja Nagy onnistui tehtävässään. Hän sai muokattua vapaaehtoisista erinomaisen joukon. Nagy oli ankara mies ja piti alusta saakka tiukkaa sotilaallista kuria määräten rikkeistä kovia rangaistuksia.

Helmikuun alussa 1940 vapaaehtoiskomppania oli valmiina lähtöön.

– Ennen lähtöä he vielä allekirjoittivat sopimuksen, jossa

Suomen armeijan johto ohjasi ulkomaalaiset vapaaehtoiset kansainväliselle koulutusleirille, jossa heitä valmisteltiin talvisen sodankäyntiin. Unkarilaiset olivat koulutettuja sotilaita, mutta hiihtäminen tuotti heille ongelmia.

Prikaatikenraali ja sotatieteiden tohtori Pentti Airio, Gábor Richly ja FT ja historiantutkija Ohto Manninen keskustelemassa Gábor Richlyn kirjanjulkistamistilaisuudessa.

heillä oli samat oikeudet ja velvollisuudet kuin suomalaisilla sotilailla. Matkaan lähdettiin 7.2.1940.

Muu avustustoiminta

Vapaaehtoispataljoonan toiminnan ja vaiheiden lisäksi Richly tuo kirjassa esiin monia muitakin avustusmuotoja, joita kielisukulaiskansamme välitti Suomelle. Näistä asetoimitukset oli yksi tärkeän osa.

– Hyväntekeväisyystempauksia oli niin tiheään, että Suomen Unkarin lähettiläs Onni

Talas ei ehtinyt osallistumaan edes tärkeimpiin ja suurimpiin tapahtumiin, Richly toteaa.

Richlyn teos aukaisee ja laajentaa lukuisin erilaisin tavoin Suomen ja Unkarin välistä yh-

teyttä talvisodan aikana mielenkiintoisella ja helppolukuisella tavalla. Teoksessa on runsaasti myös valokuvia, jotka elävöittävät tekstiä.

Gábor Richlystä

FT **Gábor Richly** on julkaissut suuren määrän artikkeleita ja kirjoja sekä Suomen että Unkarin historiasta. Hän on toiminut muun muassa Helsingin yliopiston sekä Budapestin Eötvös Loránd -yliopiston lehtorina ja viime vuosina Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskuksen johtajana Helsingissä.

Tarja Lappalainen

Hevosmiehenä jatkosodassa

Isäni Juhana Pesun (Jussi, s. 1901) jatkosodan tapahtumat kesästä 1941 kevääseen 1942 perustuvat sotapäiväkirjamerkintöihin. Jussi oli siviilissä kivimies VR:n rautatierakennuksilla. Työt katkesivat, kun hänet kutsuttiin palvelukseen 18.6.41.

Oriveden asemalle koottiin 7. Kuormastokomppania (myöh. komppania). Rautatievaunuihin kuormattiin 111 sotilaan lisäksi Orivedeltä, Eräjärveltä ja Längelmäeltä hankitut 86 hevosta, kärkyjä, heinää, muonaa ym. Vain viikko liikekannallepanon jälkeen pääministeri Rangell toteaa Suomen olevan sodassa Neuvostoliittoa vastaan. Siirtyminen Orivedeltä rintamalle alkoi 27.6.

Pommitusten saattamana oltiin 1,5 kk kuluttua ja neljän erillisen junamatkan jälkeen Loimolassa 12.8. Viivästyksiä junamatkalla aiheuttivat ratapihojen ahtaudet, pommitusten kohteeksi joutuneet junat, hevosten juotto- ja uittotoimet, heinän korjaustyöt sekä viholissotilaiden hautaukset.

Marssi Loimolasta Petroskoihin alkoi 15.8. Seuraavana päivänä ylitettiin Tarton rauhahan raja. Matkalla Petroskoihin komppania kohtasi viisi ilmähälytystä. Osasto saapui Petroskoihin 3. lokakuuta, kaksi päivää sen jälkeen, kun suomalaiset olivat vallanneet Petroskoin. Marssi Loimolasta oli 150–170 km ja kesto noin puolitoista kuukautta.

Lokakuun seitsemäntenä radioitiin Äänislinnan Yliopiston juhlasalissa konsertti, jolloin ensi kerran julkisesti kajahtivat Sibeliuksen Finlandian sävelet. Samana päivänä komppanian sotapäiväkirjassa todetaan taistelukentän olevan äänistä päätellen noin kymmenen kilometrin päässä pohjoisen suunnalla. Mannerheimin käsky pysäytti etenemisen Karhumäen tasalle 6.11. Komppania siirtyi Karhumäkeen marraskuun lopulla. Vajaan kahden Äänislinnassa vietetyn kuukauden aikana komppanialla oli jatkuvasti tehtäviä, joista esimerkkeinä sotapäiväkirjan mukaan 7.10.36 hevosen kolonna vie muonaa ym. Jalkaväkirykmentti 60:n käyttöön, kuukautta myöhemmin viisi hevosta on halkojen ajossa sekä myöhemmin marraskuulla muutamia hevosia tarvitaan rautatien korjauksiin ja sillanrakennuskomppanian käyttöön.

Osaston marssi kohti Karhumäkeä alkoi 29.11. Itsenäisyyspäivän puheessa 1941 presidentti Ryti ilmoitti Karhumäen vallatuksi. Aika Karhumäen tuntumassa kesti puolitoista kuukautta. Tänä aikana osaston huoltotehtäviä on kirjattu sotapäiväkirjaan seuraavaan tapaan.

Karhumäestä siirtyminen junalla Äänislinnaan takaisin kesti 30 tuntia. Matkan aikana ruokailtiin neljästi ja Lismassa oltiin pysähdyksissä kaksitoista tuntia. Tätä toista jaksoa Äänislinnassa kesti kuukauden, kunnes osasto siirtyi 22.2.42 Syvärille. Kuukauden aikana komppanian tehtäviin kuului Metsätoimiston tilaamia kuljetuksia, jäiden ajoa sekä Autokomppanian tilaamia kuljetuksia.

Seuraavassa määränpäässä Tokoisen asemalla Syvärillä osasto saapui uuteen maja-

- 5.12. viety JR 35:lle elintarvikkeita 8 tonnia 23 hevosella, matka 25 km Tsopinaan.
- 6.12. viety elintarvikkeita 9 tonnia 19 hevosella, matka 25 km Tsopinaan.
- 14.12. päivällä lepoa koko komppaniassa. Illalla saatiin määräys viedä 20 hevosella A- tarvikkeita II P:stolle.
- 16.12. hevosten kunto huomattavasti alle normaalin.
- 17.12. illalla määräys kuljettaa 20 hevosella II Patteristolle ammuksia. Lähtö heti.
- 24.12. syötiin jouluruokaa: kinkkua, riisipuuroa ja sekahedelmäsoppaa. Sen jälkeen luettiin joka joukkueessa erikseen sotamarsalkan Joulukäskey, mikä näytti tekevän syvän vaikutuksen miehiin. Toisen joukkueen alueelle putosi pommeja kaksi eri kertaa juuri jouluvirttä veisattaessa sytyttäen tulipaloja. Ihmishenkiä ei mennyt.
- 25.12.41-18.1.42 lähes päivittäin sotasaaliin ajossa, jota kertyi yhteensä 16 000-17 000 kg

paikkaan 22.2. Syvärillä komppania oli tietöissä 23.2.-30.4.42 päivittäin 19 hevosen voimin. Työt keskeytti huhtikuun puolivälin jälkeen koetellut viiden päivän täydellinen kelirikko. Tuona aikana autoista kylistä evakuoitiin puhdetöinä heinää hevosille. Samaan aikaan sotapäiväkirjan mukaan kersantti Salomaalta otettiin Posarista kuusi hevosta ja annettiin sama määrä ajokiellossa olevia tilalle.

Luutnantti Merikoski luovutti komppanian luutnantti Edelmanille 27.4.1942. Ajomies Juhana Pesun tehtävät tuli suoritettua, kun 40-vuotiaiden ikäluokka kotiutettiin. Tämä merkintä Jussin sotilaskorttiin on kirjattu 3.5.1942. Palvelusta kesti yhteensä 10 kuukautta ja 16 päivää. Tehtävät vaihtuivat rintamapalvelusta siviilityöksi. Sittemmin käytäväksi tuli vielä linnoitustyöreissu.

Äänislinna-Karhumäki-Syväri -sotataipaleelta tiedetään Jussin kertomana yksi häntä kohdannut läheltä piti -tilanne. Jussi oli hakenut pakkiinsa vettä lähteestä, joka herätti keskustelun - mistä sait? Jussin neuvoa noudattava aseveli ei samoin toimiessaan vedenhaulta

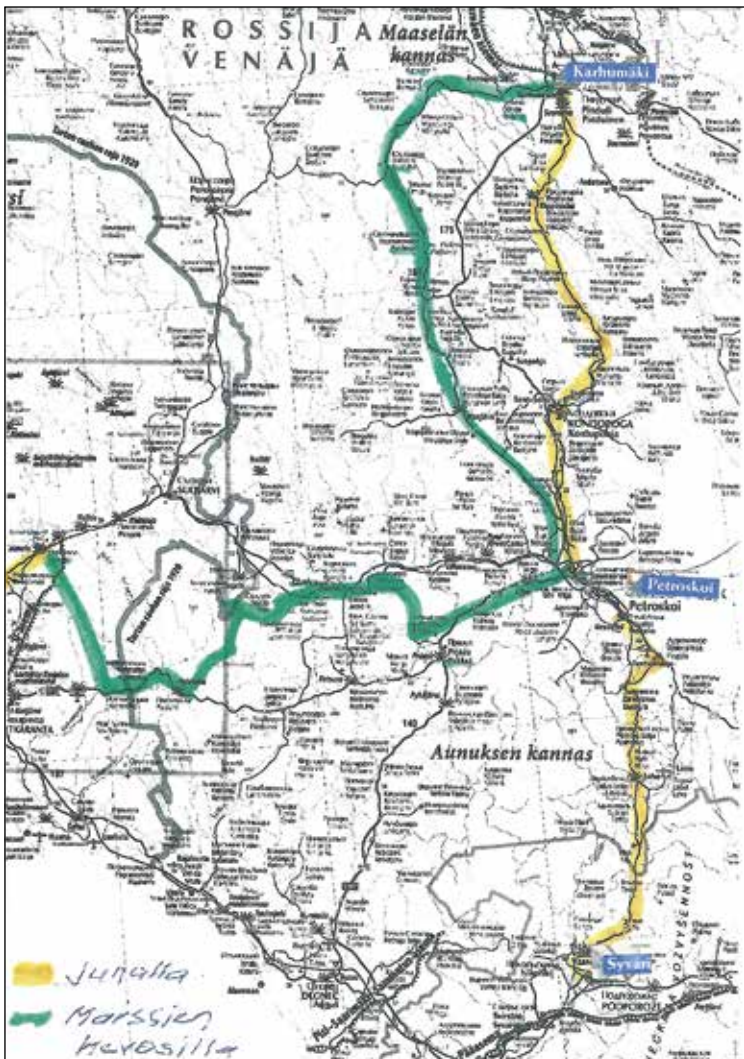
palannut. Neuvostoliittolaisen tarkka-ampujan kiväärin laukaus päätti hänen janonsa. Hetkeä aikaisemmin kyseinen kivääri lieene ollut suunnattu viisilapsisen perheen isän, Jussin suuntaan.

Talvisotaan lähtö oli Jussilla täpärällä. Jussin käsi oli vaurioitunut työssä ennen sodan alkua. Sairasloma päättyi samaan aikaan, kun aseet rintamalla vaikenivat 13.3.40. Ilmoittautumisen jälkeen Oriveden asemalla tuli lupa kotiutua. Oma episodi oli öiseen aikaan päästä ulko-ovesta, jota Anni-rouva tomerasti vartioi, takaisin kotiin. Uutinen rauhan saapumisesta ei ollut ehtinyt vielä kotivälle.

Jussin ymmärrettävä näkemys sodasta oli: ”Hullun hommaa, rintamalle vein sotamateriaalia, ammuksia jne. Paluukyydyssä toin vainajia ja vaikeroivia haavoittuneita”.

Kertomuksen kautta ymmärretään huollon ja suomenhevosten korvaamattoman panoksen merkitys rintamaolosuhteissa. Isä-Jussi kävi myöhemmin siviilissä moikkaamassa uskollista ”sotakaveriaan”.

Keijo Pesu

Jussi Pesun sotatie junalla ja marssien.

Pikku-Berliini ja Tornion taikayö

Ilmakuva Tornion Pikku-Berliinistä vuodelta 1946.

Torniossa Pikku-Berliiniksi on kutsuttu Tornion rautatieaseman pohjoispuolella ollutta saksalaisten elintarvike-, ammus- ja muiden tarvikkeiden varastoaluetta (AVL, Armee Verplegungs Lager). Saksalaiset vuokrasivat varastoaluetta varten maata 24,4 ha Valtion Rautateiltä ja Tornion kaupungilta. Varastoaluetta alettiin rakentaa 1942 ja pistoraide sinne valmistui 1943.

Varastoalueeseen kuului 24 isoa ja 10 pienempää varistorakennusta, muutama muu rakennus ja majoitusalue.

Tornion rautatieasema näkyy ilmakuvasa Torniojoen rannalla, joen ylittävää Hannulan siltaa vastapäätä.

Jatkosodan aikana saksalaiset rakensivat moneen suomalaiseen kaupunkiin varikko- ja varastoalueita, jotka saivat usein lempinimekseen Pikku-Berliini. Kuuluisin näistä oli Tornion elintarvikevarasto, joka jäi suomalaisen sotahistoriaan Lapin sodan erikoisimman episodin ansiosta.

Saksalaiset vuokrasivat Torniossa alueita kaupungilta, Valtion Rautateiltä ja yksityisiltä tahoilta. Näkyvimmäksi saksalaiseksi maamerikiksi rakennettiin Torpin kaupunginosaan varastoalue, josta kasvoi sodan kuluessa huoltokeskus. Saksalaisessa sotilas-kielessä alue oli nimeltään AVL (Armee Verplegungs Lager), kun taas torniolaiset antoivat sille lempinimen ”Pikku-Berliini”.

Vuosina 1942-1944 Tornion AVL sijaitsi noin puoli kilometriä rautatieasemasta koilliseen. Pikku-Berliini oli elintarvikemakasiini, mutta Torppiin varastoitiin myös ammuksia ja muuta sotamateriaalia. Pikku-Berliini käsitti peräti 24,4 hehtaarin alueen ja sinne kulki pistoraide. Pikku-Berliinin lisäksi saksalaisten suuret varikko- ja parakkialueet sijaitsivat Kaakamon Hirsikankaalla ja Vojakalassa Arpelantien varressa.

Pikku-Berliinin vauhdikas valtaus

Suomen sotahistoriaan Torpin varikkoalue jäi Lapin sodan ensimmäisenä päivänä 1. lokakuuta 1944, jolloin Jalkaväkirykmentti 11:n ensimmäinen ja toinen pataljoona löysivät saksalaisten alkoholivaraston. Jalkaväkirykmentti 11:n riveissä sotinut Heikki Suoniemi kuvasi aikoinaan (Kansa Taisteli 12/1986) Pikku-Berliinin valloitusta seuraavasti:

Lähestyessämme asemaa osui matkan varrelle suuri saksalaisten varasto, joka oli juuri saatu vallatuksi. Vartiointia ei näkynyt vielä ovilla, joten

evakuointi oli täydessä käynnissä. Mekin ryntäsimme mukaan kuulasateesta huolimatta ja otimme, mitä vielä oli jäljellä. Kaikki kelpasi, jopa gramofonit levyineen! Minä sain Rajanderin Topin kanssa konjakkitynnyrin ja parinsadan askin laatikon saksalaista piipputupakkaa. Kaikki lastattiin pst-tykin päälle ja niin taas lähdettiin kuulasateesta välittämättä asemaa kohden. Konjakkitynnyreitä oli useampikin tykin päällä jokaisella joukkueella. Niitä vahdittiin mustasukkaisesti.

On arvioitu, että toinen pataljoona oli liikuttuneessa mielentilassa muutaman kymmenen minuutin jälkeen. Juominit olisivat todennäköisesti loppuneet lyhyeen, jos upseerit olisivat ottaneet kovat otteet käyttöönsä heti viinavaraston löydyttyä. Tällä kertaa upseerit päättivät kuitenkin olla solidaarisia ja liittyä miehistön harrastuksiin. Toisen pataljoonan komentaja majuri Armas Varla adjutantteineen näytti esimerkkiä vetämällä pään täyteen.

Ensimmäinen pataljoona selvisi Pikku-Berliinin houkutuksista vähemmällä päänsärjällä, sillä se siirrettiin rautatieaseman seudun valtauksen jälkeen hieman kauemmas kansanopiston alueelle. Viinaa tosin riitti myös ensimmäisessä pataljoonassa vielä seuraavinakin päivinä.

Tietenkin myös torniolaiset siviilit tiesivät Pikku-Berliinin viinavarastosta, ja paikalliset ryhtyivätkin evakuoimaan tulilientä heti saksalaisten lähdettyä. Toiset hyökkäsivät varaston kimppuun hamstratakseen

Nokeval Oy

Nokia
www.nokeval.com

Rakennus Trowe Oy

Nurmijärvi
www.rakennustrowe.fi

Katterla Oy

Oulu

Vekranor Oy

Oulu

Virtasen Maalitehdas

Työkuja 5, 21600 Parainen
Puh. 02-454 4500

Oy Potoj Trading Ab

Parainen

Moottero Oy

Parkano

Kuljetusliike Trans-Mantila Ky

Parkano

Perniön Hakelämpö Oy

Perniö

Saksalaiset sotilaat moottoripyörän luona 12.9.1944 Torniossa. Rauni Markkulan arkisto.

Rauni Markkula työskenteli heinäkuusta 1944 lähtien Saksan puolustusvoimien palveluksessa Torniossa saksalaisten tavaravastoalueella (Wehrmacht Armee Reservelag Tornio). Valokuva on otettu mahdollisesti tällä alueella.

kauppatavaraa, toiset taas pikaisen humaltumisen toivossa.

Tornion taikayönä peräpohjalainen innovatiivisuus heräsi henkiin. Pian viinaa kärrähtiin Pikku-Berliinistä parempaan talteen mitä mielikuvituksellisimmin keinoin, joista käsillä kantaminen oli alkeellisimpia. Toiset täyttivät lastenvaunuja pulloilla, jotkut vierittivät teitä pitkin kokonaisia tynnyreitä. Käytössä oli myös autoja, veneitä, polkupyöriä sekä kotikärriä. Tuskin kertaakaan jatkosodan aikana suomalaiset siviilit käsittelivät saksalaista omaisuutta vastaavalla innolla ja huolellisuudella. Tietenkin myös haaparantalaiset kävivät hakemassa osansa saaliista.

Herbrechtsmeier vei pohjan salaliittoteorialta

Taikayö jää aikakirjoihin kuuluisimpien suomalaisten ryypylegendojen joukkoon. Joukkohumaltuminen oli tilanteeseen nähden inhimillistä, sillä Kannaksen raskaat sotamuistot huuhdottiin pohjanmaan kautta. Miehillä oli takanaan valvomista, joten alkoholi teki nopeasti tehtävänsä.

Jälkikäteen on käyty vilkasta keskustelua siitä, oliko viinavaraston jättäminen Torni-

oon saksalaisten harkittu juoni. Saksalaiset tuhosivat muuten järjestelmällisesti kaikki taakseen jättämänsä materiaalit, joita vihollinen olisi voinut hyödyntää, ja lisäksi suomalainen alkoholikulttuuri oli tullut entisille aseveljille tutuksi muutamassa vuodessa.

Tornion viimeinen saksalaiskomentantti Werner Herbrechtsmeier tyrmäsi vuonna 2009 myytin, jonka mukaan Pikku-Berliiniin olisi jätetty suomalaisille viina-ansa. Herbrechtsmeierin mukaan alkoholi oli olennainen osa saksalaisen sotilaan päivittäistä elintarvikeannosta, joten sitä oli varastossa paljon. Sen sijaan Herbrechtsmeier korostaa, että alkoholi pelasti asemalla loppuvaiheessa piileksineet saksalaiset. Kun Pikku-Berliinistä alkoi kuulua huutamista ja laulua, päätti luutnantti lähteä pako- matkalle pohjoiseen 18 jäljellä olevan miehensä kanssa.

Teksti perustuu kirjoittajan teokseen Tornion maihinnousu 1944 – Lapin sodan avainoperaatio (Gummerus 2009).

Teksti: Mika Kulju

Kuvat: Tornionlaakson maakuntamuseo

Kansallisella yhteishankkeella uutta tietoa suomalaisista sotavangeista

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ja Kansallisarkisto toteuttavat yhteistyössä kansallisen sotavankitietokannan. Helmikuussa aloittava Kansallinen sotavankiprojekti tuottaa tutkijoiden, suuren yleisön ja sotavankien omaisten käyttöön kattavan ja nykyaikaisella teknologialla toteutetun tietokannan sotavangeissa olleista suomalaisista.

Vuosien 1939–1945 sodissa noin 4 500 suomalaista sotilasta jäi sotavangiksi. Heistä runsaat 1 400 menehtyi vankeudessa. Tiedot vankimäärästä ovat ristiriitaisia, eikä täsmällisiä lukuja vielä 70 vuotta sotien päättymisen jälkeen ole saatavilla.

Nyt käynnistyvä hanke on yhteiskunnallisesti merkittävä kansallinen tutkimusprojekti.

Kertomuksia ja tietoja sotavangeista etsitään

Projektin käyttöön toivotaan edelleen saatavan yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen hallussa olevia kertomuksia ja tietoja viime sotiemme sotavangeista.

Se täydentää sotiemme historian tutkimusta ja tuottaa tietokannan, joka sisältää uutta tietoa suomalaisista sotavangeista. Projektissa suunniteltava ja toteutettava tietokanta tulee sisältämään ensi kertaa julkaistavaa ja aikaisemmin tutkimuksen ulottumattomissa ollutta tietoa.

Tietokanta julkaistaan Suomen juhluvuonna

Projektin käytännön toteuttamisesta vastaa Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys. Kansallisarkisto puolestaan tarjoaa projektin käyttöön hallussaan olevan ja hankkimansa sotavangeja koskevan arkistoaineiston sekä tarvittavat työskentelytilat. Kansallisarkisto vastaa

tietokannan ylläpidosta ja tietosisällön täydentämisestä tutkimusprojektin päätyttyä.

Projekti toteutetaan vuosina 2016–2017. Tietokanta sijoitetaan Kansallisarkiston verkkosivuille ja avataan käyttäjille itsenäisyyden juhluvuoden 2017 kuluessa. Tietokannan julkinen tietosisältö julkaistaan avoimena datana. Osa tietokannan tietosisällöstä tulee tietosuojaesitystä olemaan käyttörajoitettua.

Hankkeen projektitutkijaksi on valittu Reijo Nikkilä. Kansallisarkiston yhteyshenkilönä ja hankkeen asiasisällön projektikoordinaattorina on kehittämisspäällikkö Dmitri Frolov, joka myös vastaa yhteydenpidosta entisen Neuvostoliiton arkistoihin. Projektin toteutusta ohjaa ohjausryhmä, johon kutsutaan Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen, Kansallisarkiston, projektin rahoittajien ja tutkimuksen edustajia.

Projekti rahoitetaan rahastoilta ja säätiöiltä haettavilla avustuksilla.

Yhteydenotot:

projektitutkija Reijo Nikkilä, etunimi.sukunimi@gmail.com, puh. 0400 443 421
info@sotavainajat.net tai Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys, PL 600, 00521 Helsinki.

Lisätietoja:

puheenjohtaja Pertti Suominen, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys, etunimi.sukunimi@sotavainajat.net, puh. 050 355 7222
tutkimusjohtaja Päivi Happonen, Kansallisarkisto, etunimi.sukunimi@arkisto.fi, puh. 050 468 8762

Kansallinen sotavankiprojekti toteutetaan Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen ja Kansallisarkiston yhteisenä hankkeena. Tutkimusjohtaja Päivi Happonen ja puheenjohtaja Pertti Suominen allekirjoittivat tammikuussa projektin käytännön järjestelyjä koskevan sopimuksen.

Steripolar

Urakoitsija
Kari Mynttinen
Perniö

Kiitos Sotaveteraaneille
Pertunmaalta! nro:185.

Kiinteistöhuolto
Robert Wallenstjerna
Pirkkala

Oy Johnson Metall Ab
Pirkkala

Porin Puutuote Oy
Pori

Noormarkun Murske Oy
Söörmarkku

Tiilimäen Romuliike Oy
Pori

Kiitos Sotaveteraaneille
Porvoosta! nro:172.

AK-Rauditus Oy
Porvoo

Saksalaisten tiedustelukuvauksia Pohjois-Suomessa

Jatkosodan alkuhetkinä Pohjois-Suomeen keskitettiin Oulun pohjoispuoliselle alueelle Saksan Norjan-armeijan yhtymiä kenraalieversti *Nikolaus von Falkenhorstin* alaisina. Kesäkuun 1941 lopulla Pohjois-Suomessa oli neljä saksalaista ja kaksi suomalaista divisioonaa. Eteläsimpänä yhtymänä oli kenraalimajuri *Hjalmar Siilasvuon* komentama suomalainen III Armeijakunta Lentuan-Kuusamon välillä. Armeijakunta, joka oli alistettu *Falkenhorstille*, oli saanut tehtäväkseen edetä Uhtualle ja Kiestinkiin.

Muurmannin radan katkaisu, sillan vieressä varikkoalue ja varasillan osia.

Saksalaiset ahkeroivat tiedustelukuvauksalalla. Saksalaiset olivat aloittaneet Neuvostoliittoon suunnattavat tiedustelulennot Norjan miehityksen jälkeen jo syksyllä 1940. Porsangerin vuonoon rakennetusta tukikohdasta käsin lennettiin eri puolille kalottialuetta jopa Suomen puolelle, josta edelleen aina Muurmaniin ja Kalastajasaarennol-

le. Tiedustelulentoja jatkettiin maaliskuusta 1941 lähtien. Operaatio Barbarossan valmistelut olivat käynnissä. Tietyvästi ennen sotatoimien puhkeamista kesäkuun alkupuolella Berliinissä olevan ilmailuministeriön, siis Göringin, käskystä lennettiin pitkä jono Kantalahdesta aina Petroskoihin asti. Kuvasarjasta on säästynyt joitain otoksia, joista käy selkeästi ilmi

muun muassa käskyn antajan asema. Kuvamateriaali toimitettiin välittömästi Berliiniin. Kuvista osa laadittiin eräänlaiseksi ilmakuvakartaksi.

Sota syttyy

Jatkosodan alussa saksalaiset suorittivat kaikki pohjoiset ilmakuvaukset. Saksalaisen kaukotiedustelulaivueen, jolla oli pääkalustona Dornier Do 17 p-koneet, tukikohtana oli Rovaniemi, jonne laivue saapui jo 18.6.1941. Neljän päivän kuluttua tulosta alkoivat sotalennot kuvaukskohteina Sallan ja Kiestingin suunnat. Kuvaukset olivat aluksi puhtaasti tiedustelua palvelevia, jonoja ajettiin pitkien tulevia Sallan etenemistietä ja Louhen - Kiestingin rataa. Myös Muurmannin rata oli tarkkailun kohteena.

Näistä lennoista kertoi osaltaan saksalaisen *Konrad Knaben* vuonna 1983 suomeksi ilmestynyt muistelmateos ”Lapin lentotiedustelijat”. Varhaisimman Suomessa säilyneen kuvajonon lensi yliluutnantti *Knabe* suomalaisen III Armeijakunnan tulevalle sotatoimialueelle jo 22.6.1941. Lento suuntautui tuolloin Limojärven-Haikolan alueelle. Kuvasarjan koonnokseen kirjoitettiin lentotiedot hyvin tarkkaan aina miehistön nimiä myöten. Samankaltainen merkintä löytyi eräästä kuvakoonnoksesta, joka oli otettu jo

Kantalahahti, joka sisältyi Göringin käskyn mukaiseen kuvajonoon.

niinkin varhain kuin 14.6.1941 mittakaavassa 1:4 800 Louhen-Kiestingin väliltä. Menestyksellinen kuvaustehtävä, jälleen *Knaben* lentämänä, suunnattiin Tuhkalan alueelle 24.6. ja nyt kuvattiin samalla kertaa myös Louhen-Kiestingin tuleva sota-

toimialue. Viimemainitun kuvauksen yksittäiset otokset liitettiin pitkäksi koonnokseksi, joka osin tulkittiin saksalaisten tukikohdassa ja toimitettiin sitten sovitun jakelun mukaisesti kuriirilla III AKE:n tykistöosastoon. Myöhemminkin kai-

Jeti-Sähkö Ky

Porvoo

yli 78 vuotta palvelua

Kelloseppäliike

Naamanka Ky

Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI

Puh. (08) 822 084

Kiinteistö- ja tilitoimisto Sydän-Häme

Pälkäne

T:mi Tero Salminen

Pälkäne

Kuljetusliike Timo Tuominen

Pälkäne

Autoilija Juha Virta

Pöytyä, Kyrö

APT Metal Works Oy

Raahe

www.isokaanta.com

Masara Oy

Nousiainen, Raisio

Liikenteenharjoittaja Pasi Ranta

Rauma

RTK Palvelu Oy

Rauma

Hollming Oy

Rauma

Mökkihuolto Merikivi Ay

Rauma

Kuljetus Ventola Oy

Riihimäki

Apricon Oy

Riihimäki

www.kukkolayhtiot.fi

KL-Kopio Oy

Rovaniemi

Salon Seripaino Oy

Salo

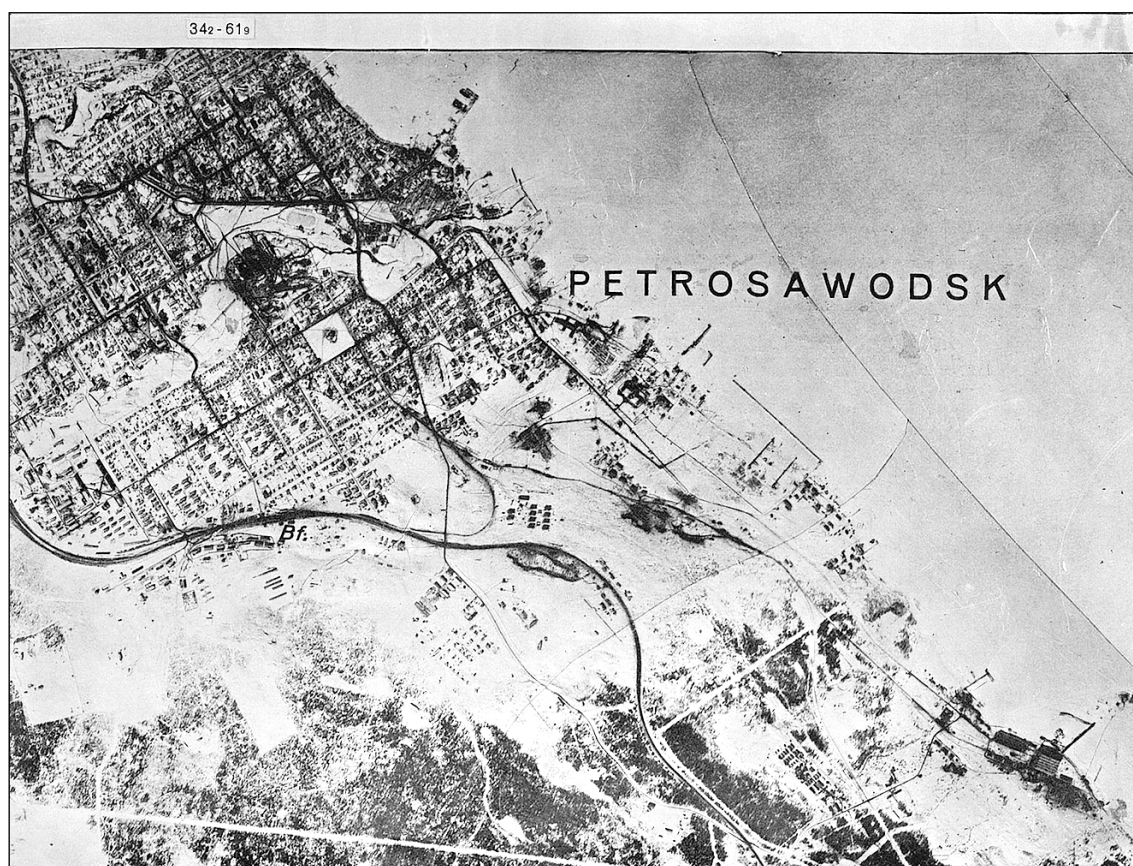
kista saksalaisten tälle alueelle tehdyistä lennoista lähetettiin aina vedokset suomalaisille. Osa oli alustavasti tutkittuja, mutta suurin osa oli tarkoitettu suomalaisten jatkoselvitetäviksi.

III Armeijakunnan tykistö-osasto sai vuonna 1941 muun muassa seuraavien saksalaiskuvausten tulokset käyttöönsä, useimmat pitkinä kuvakoonoksina ja eräät osin tulkittuina: 1.7.1941, 6.7.1941, 2.9.1941, 17.9.1941, 21.9.1941, 27.9.1941, 12.10.1941, 17.10.1941 ja 31.12.1941. Siis kymmenen onnistunutta kuvauslentoa verraten vaikeissa sääoloissa. Näiden lisäksi saksalaiset toimittivat runsaasti suppeiden alueiden yksittäiskuvia armeijakuntaan. Kuvaukset jatkuivat luonnollisesti vuoden 1942 aikana aina, kun sää sen suinkin salli. Nyt oli tullut mukaan painotetusti Muurmannin rata. Pisimmät lennot ulottuivat aina Vienan Kemiin ja Sorokkaan. Mainittuna vuonna lennettiin keskimäärin kaksi-kolme lentoa kuukaudessa. Kuvilla olevista merkinöistä päätellen suomalaisten sodanjohto kykeni kohtalaisen hyvin selvittämään venäläisten joukkojen liikkeitä ja asemat.

Suomalaisten omat tiedustelulennot alkoivat osin jo vuonna 1942 III Armeijakunnan johtosuhteen palautuessa suomalaisille. Lentojen painopiste oli edelleen selkeästi Uhtuan-Kuittijärven suunnalla. Kuvauskoneina olivat Blenheim BL-129, jonka tukikohtana oli pääasiassa Äänislinnan kenttä ja DB-13, joka lensi Tiiksijärveltä. Tiedustelukuvia lennettiin suomalaisilla tunnuksilla Uhtuan suuntaan ainakin 16.6.1942, 18.7.1942 ja 7.11.1942. Näiden ohella aloitettiin myös kartoituskuvaukset.

Päätteeksi

Joitain vuosia sitten Topografikunnan varastoista löytyi kahdeksan puulaatikkoa, jotka toimitettiin Sota-arkistoon. Puulaatikoiden sisällä oli rullalle käärittyjä ilmakuvavedoksia ja erä merikarttoja. Allekirjoittanut yhdessä lentokapteeni Aimo E. Juholan kanssa uurasti kolmen kuukautta selvittäen materiaalin ja systematisoiden sen. Kyseessä oli juuri mainittu III Armeijakunnan tykistöosaston kuvat, niin saksalaisten ottamat kuin suomalaisten. Kyseessä oli harvinainen ja merkittävä aineisto Pohjois-Suomen taiste-

Petroskoi, joka kuvattiin Göringin käskyn mukaisesti ennen sodan syttymistä.

luista ja tilanteista. Tietävästi ei Saksassakaan ole säilynyt mm. Muurmannin radan ja Kiestingin suunnan ilmakuvia näin paljon. Mutta jotain ongelmaa-kin oli. Vuosikymmenien kuluessa valokuvarullat olivat kä-

pristyneet ja olivat siten kuin parhaita teräsousia, niiden oikaiseminen edellyttää tekniikkaa, joka maksaa. Kenties siihen joskus on mahdollisuus.

Lähteet:
Kirjoittajan kokoelmat
Aimo E. Juholan kokoelmat
Kondrad Knabe: Lapin lentotiedustelijat, Jyväskylä 1983
Sota-arkisto

Jyri Paulaharju

HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

HELSINKI

Hammaslääkäri Hannu Cederberg

Vuosaaren pohjoinen ostoskeskus
Mustalahdentie 10, 00960 Helsinki
puh. 09-321 8388

IISALMI

Hammaslääkäri Juha Sirviö

Kirkkopuistonkatu 15 A, 74100 Iisalmi
puh. 017-825 002

KUOPIO

EHT Esa-Matti Koponen

Puijonkatu 26 B 23, 3 krs., 70110 Kuopio
Puh. 017-261 3370

NURMIJÄRVI

Uudenmaan Hammaspalvelu

Keskustie 5, 01900 Nurmijärvi
Lepsämäntie 1, 01800 Klaukkala
Puh. 0207 411 420

ROVANIEMI

oma
HAMMASLÄÄKÄRISI

Ajanvaraus 010 273 8120
www.omahammaslaakarisi.fi

(Aiemmin Napapiirin
Hammaslääkärikeskus Oy)

Veteraaneille KELA-suorakorvaus myös
proteettisesta hoidosta.

OMA HAMMASLÄÄKÄRISI ROVANIEMI Valtakatu 16, 96200 Rovaniemi

SALO

Salon Hammaslääkärikeskus Oy

Turuntie 8, 24100 Salo
Puh. 02-727 6600

TAMPERE

KOSKIPUISTON
HAMMASLÄÄKÄRI
PÄIVI VIRTANEN

Puh. 03-214 8648, e-mail. paivi.virtanen@gmail.com
Hämeenkatu 14 C, 3. krs, Tampere

TAMPERE

HAKEUDU HOITOON ENNEN KUIN
HAMPAASI IRTOAVAT!

lensairauksien ja hampaiden tukikudossairauksien
erikoishoitoa ja ennaltaehkäisyä.

Myöskin muuta hammashoitoa

Erikoishammaslääkäri HLT, FK HILKKA HELOVUO

Tullintorilla, Hammareninkatu 2 A, Tampere
Puh: (03) 212 7129

TURKU

Puutarhakatu 12, 4 krs.
20100 Turku
Puh. 02-2333 222

VAASA

Hietasaarenkatu 24, Sandögatan 24
65100 VAASA-VAASA
Puh. 06-320 2700

SOTAHISTORIA

Lauri Törni - onnensoturi?

Lauri Törni on ollut julkisuudessa varsin paljon esillä aivan viime aikoinakin. Hänestä on myös kirjoitettu paljon, tutkimuksia. Minä en aio maalata hänestä koko elämänsä kattavaa kuvaa, vaan esittää havaintoja hänestä suomalaisen sotajermuysikön päällikkönä nimenomaan jatkosodassamme. Hän oli onnensoturi, ja kirjoitukseni perustuukin saamaani käsitykseen Lauri Törnistä, kun olin mukana laatimassa teosta ”Törnin jääkärit” yhdessä Törnin sodanaikaisen esimiehen, everstiluutnantti Lars Rönnqvistin kanssa.

Lauri Törni lieene kansainvälisesti eräs tunnetuimmista suomalaisista sotilaista. Hän oli ammattisotilas. Hän palveli uransa aikana kolmen eri lipun alla, Suomen, Saksan ja Yhdysvaltain. Hänen sotaseikkailunsa ovat edelleen vailla vertaa, vaikka hänet julistettiin kaatuneeksi vuosikymmeniä sitten.

Siviilistä sotilaaksi...

Lauri Törni taisteli uransa Viipurista Vietnamiin. Hän oli ehkä seikkailija, hän oli toimisaaan rämäpää, hän oli tyypillinen palkkasotilas. Hän oli jo nuorena poikana innokas suojeluskuntapoika, mutta pysyi visusti erossa politiikasta. Hän oli kerran kihloissakin, mutta pysyi poikamiehenä koko elämänsä, jonka hän taas omisti kommunismin vastaiselle taistelulle. Asevelvollisuutensa Törni suoritti Kiviniemessä Jääkäripataljoona 4:ssä, yleni alikersantiksi ja joutui suoraan varusmiespalveluksesta Ylimääräisiin harjoituksiin ja myöhemmin talvisotaan.

Talvisodassa 1939-1940 Törni taisteli Laatokan koillispuolen mottitaisteluissa ensin partiojohtajana ja myöhemmin JP 4:lle alistetun ruotsinkielisen komppanian (1./Er.P 18) väliaikaisena päällikkönä. Törni suoritti reserviupseerikurssin sodan aikana, joten talvisodan lopputaisteluihin hän ei enää osallistunut. Hänet siirrettiin kurssin jälkeen Jalkaväkirykmentti 12:sta ja ylennettiin vänrikiksi.

Toukokuussa 1941 Lauri Törni lähti Saksaan niin kutsutun panttipataljoonan riveihin. Kun joukossa - 1200 miestä - oli huomattava määrä upseereita, hän ei saanut upseerin vakanssia pataljoonassa, vaan joutui tavallaan pataljoonan reserviin. Suomen jouduttua jatkosotaan

Neuvostoliittoa vastaan Törni oli valmis palaamaan Suomeen 15 muun saman tien valinneen upseerin kanssa. Muistoksi Saksan matkasta Törnille myönnettiin 2.luokan rautaristi.

Ura jatkui Vienen Karjalassa ja päättyi Saksassa...

Suomessa Lauri Törni sai johdettavakseen konekiväärijoukkueen, josta muodostettiin elokuun puolivälissä 1941 1.Divisioonan panssariautojoukkue Kevyt osasto 8:aan ja ratsumestari Rönnqvistin komento. Kev.Os. 8:n mukana Törni hyökkäsi Petroskoihin, Kämpäselkään ja aina Karhumäkeen asti. Sodan rauhoituttua asemasodaksi toimelias Törni teki useita partiomatkoja haavoittuen keväällä 1942 astuttuaan vahingossa pimeässä yössä partioetkeltä palatessaan omaan putkimiinaan. Hänet siirrettiin Sotasairaala 27:ään Seinäjoelle 1, jossa hän oli aina juhannukseen asti päästen sitten 10 vuorokauden toipumislomalle, jolta ei palannut sairaalaan. Hänestä tehtiin katoamisilmoitus joukko-osastoonsa JR 58:aan. Rykmentin komentaja everstiluutnantti Matti Aarnio - Moti-Matti - vastasi kyselyyn ilmoittaen, että ”Törni oli ollut etulinjan taisteluissa jo jonkin aikaa”. Törni oli nimittäin karannut toipumislomaltaan rintamalle. Tapausta naurettiin rykmentissä ja vähän laajemmaltikin. Näihin aikoihin Törni ylennettiin ansioistaan luutnantiksi.

Everstiluutnantti Aarnio, joka tunsikin Törnin jo talvisodan ajalta, sijoitti Törnin tehtäviin, joihin tällä oli parhaat edellytykset eli partio- ja sissitoimintatehtäviin. Keväällä 1943 Törni muodosti partio toimintaan erikoistuneen 1.D:n desantintorjuntaosaston, josta marraskuussa muodostettiin divisioonan erillinen jääkärikomppania, johon miehet valittiin vapaaehtoisuuden perusteella, mm. Mauno Koivisto hakeutui Törnin komppaniaan. Yksikkö oli divisioonan komentajan nyrkki, jota komentaja kenraalimajuri Uno Fagernäs käytti silloin, kun muut eivät tehtävään jostain syystä pystyneet. Fagernäs esitti Törnille Mannerheim-ristiä, jonka Törni sai heinäkuussa 1944 (No 144). Kuukautta myöhemmin Törni ylennettiin kapteeniksi.

Osasto Törni toimi sodan päättymiseen asti. Kun osasto

elokuussa 1944 lähti viimeiseen vastaiskuunsa Kuolismaalla Ilo-mantsin itäpuolella, miehiä oli yksikössä enää 55. Törni kotiutettiin joulukuussa, koska hän ei päässyt anomuksistaan huolimatta enää Lapin sotaan. Tällöin alkoi Lauri Törnin varsinainen odysseia.

”Törnijahti” alkaa...

Toimeton Törni oli valmis vaikka mihin. Kun hän tapasi Vaasassa erään toverinsa, joka värväsi hänet uudelleen Saksaan, hän oli valmis. Sukellusvene vei hänet Saksaan ”Sonderkommando Nordiin”, joka valmisti suurisuuntaista vastarintaa, vakoilu- ja sabotaasitoimintaa lähinnä Suomessa, jos Neuvostoliitto miehittää maan. Törni kuitenkin kieltäytyi toimeenpanemasta tuhotöitä isänmaasaan, jolloin hänet lähetettiin itärintamalle. Erinäisten vaiheiden jälkeen Törni pienine joukkoineen antautui amerikkalaisille toukokuun alussa 1945. Hän tarjoutui tuolloin liittoutuneiden palvelukseen, mutta turhaan, sillä Suomi ja Iso-Britannia olivat vielä sodassa keskenään. Niinpä Törni erään toverinsa kanssa karkasi leiriltä ja palasi Suomeen. Se osoittautui virheeksi.

Lauri Törni elätti aluksi itseään sähkömiehenä. Hän osallistui Osasto Törnin ensimmäiseen asevelitapaamiseen Tampereella, josta tapahtumasta punainen Valpo sai kavaltajan kautta tiedon. Törni pidätettiin Helsingissä ja määrättiin turvasäilytöön kesäkuussa 1946. Turun hovioikeus käsitteli tapaus Törniä ja antoi tammikuussa 1947 tuomionsa: maanpetoksesta 6 vuotta 4 kuukautta kuritushuonetta ja kansalaisluottamuksen menetys lisäksi 4 vuoden ajaksi rangaistuksen päätyttyä. Korkein oikeus vahvisti tuomion toukokuussa 1947. Törni passitettiin Kakolaan, josta hän karkasi pari kuukautta myöhemmin ilmeisesti tutun vartijan avustuksella, mutta jäi jälleen kiinni nyt Oulussa. Karkaamisesta Korkein oikeus lymäytti Törnille 6 kuukautta lisää vankeutta ja hänet siirrettiin Riihimäen keskusvankilaan. Törni yritti pakoa Riihimäeltä ainakin kaksi kertaa turhaan, sillä vartiointi oli tehokkaampaa ja vartijat luotettavia valpolaisia.

Presidentti Paasikivi armahati Törnin vuoden 1948 lopussa ehdonalaiseen vapauteen, jolloin hän sai takaisin myös kansalaisluottamuksensa. Eräiden

Lauri Törni antamassa käskyä tulevaa vastaiskuja varten Haukilahdessa 27.7.1944.

sotilasjohtajien esityksestä Paasikivi ”tukisti” Törniä uudelleen ja hänen nimensä poistettiin Suomen upseeriluettelosta sotilasarvonsa menettäneenä. Näinhän tuohon aikaan meneteltiin kaikkien muidenkin kuritushuoneeseen tuomittujen kohdalla. Törnin osalle tuolankesi lokakuussa 1950. Hänen kunniamerkkejään ei kuitenkaan peruutettu. Mannerheim-ristin ohella Törnille oli myönnetty 3. ja 4.luokan Vapaudenristit sekä 1. ja 2.luokan Vapaudenmitalit. Nyt oli Törni saanut Suomesta tarpeekseen. Hän poistui jälleen maasta päätyen varsin seikkailurikkaan matkan jälkeen Venezuelaan, jossa hän tapasi entisen komentajansa eversti Matti Aarnion, joka vaikutti maassa Sotakorkeakoulun taktiikan opettajana. Varsin pian Törni siirtyi Yhdysvaltoihin, missä hän loi itselleen uuden sotilasuran. Mutta se on jo eri juttu, jota on puitu mediassa varsinkin sen jälkeen, kun uskottiin Törnin jäänteiden löytyneen jostain Kaakkois-Aasian vuorilta. Mutta millainen mies Lauri Törni oli suomalaisien miesten johtajana?

Arvioni Törnistä jermujen johtajana...

Siloitellun kuvan Törnistä antoi kenraalimajuri Fagernäs Mannerheim-ristin ritariesityksessään: ”Luutnantti Törni on luontainen johtajakyky, kylmäverinen ja neuvokas. Talvisodassa ja nykyisessä sodassa hän on monesti osoittanut erityistä urhoollisuutta, taitoa ja neuvokkuutta. Rohkeutensa ja intonsa ansiosta hän on saanut juurrutetuksi koko osastonsa loistavan taisteluhengen ja on siten vaikuttanut henkilökohdaisesti huomattavasti taistelun

edellytyksiin”. Törnin alaiset varmasti allekirjoittavat kenraalin sanat, mutta on mitalilla toinenkin puoli. Monet hänen osastossaan palvelleet olivat panneet merkille sen, miten Törni merkillisellä tavalla pysyi ennakoimaan eri vaihtoehtoja taisteluissa. Jos hänen aavistuksensa toteutuivat tai näyttivät toteutuvan, oli seurauksena Törnin ”kuuluisat tempaukset”. Hänen päätöksensä olivat usein aivan uskomattomia, röyhkeitäkin. Mutta totta oli, ettei Törnin partio koskaan jäänyt venäläisten ansaan eikä neuvottomaksi, saati toimintakyvyttömäksi. Törniä ei tiettävästi koskaan yllätetty, ja tästä johtuivat hänen johtamiensa partioiden yllättävän pienet tappiot. Jos taas oli kyse taistelun kannalta ratkaisevasta vastahyökkäyksestä, silloin hän ei säälinyt itseään eikä alaisiaan.

Luonteeltaan Lauri Törni oli aika oikukas, hänen tuulensa ja käyttäytymisensä vaihtelivat jopa tiheään tahtiin, varsinkin jos oltiin tilaisuudessa nauttia alkoholia. Silloin hän oli riitainen eikä välttänyt tappeluja alistsakaan kansaa jopa niin, että joskus muiden oli erotettava tappelijat, jottei käytettäisi aseita. Presidentti Mauno Koivisto oli kerran lähtenyt muiden Törnin miesten kanssa ”jatkoille”, ja kun turvamiehet kyselivät presidentin lähiajan toimintaa, hän vastasi: ”Ei Törnin porukka ole ennenkään ilmoittanut muille, minne mennään”. Kuvatkoot nämä sanat Osasto Törnin toimintaa ja sen päällikön toimintatapaa sodan melskeissä.

Anssi Vuorenmaa

Lähde: Törnin jääkärit, WSOY 1993

Neuvostoliiton edustajat Salpalinjalla ja valvontakomission tarkastukset

Valvontakomission neuvostoliittolainen etujoukko matkusti välittömästi maahan saavuttuaan tarkastusmatkalle päämajaan Mikkeliin syyskuun 1944 lopulla. Operatiivisella osastolla käyntinsä yhteydessä tarkastajat vaativat myös tietoja Salpalinjasta. Välttyäkseen yksityiskoh-
tien selvittämistä operatiivisen osaston päällikkö eversti Valo Nihtilä kertoi venäläisille, että tarkat tiedot ovat Myllykoskella olevassa linnoitusosastossa. Suomalaisen yllätykseksi tarkastajat matkustivat heti seuraavana päivänä Myllykoskelle. Venäläisten osoittaessa näin suurta mielenkiintoa suomalaisten pääpuolustuslinjaa kohtaan linnoitusosastossa katsottiin aiheelliseksi perehdyttää tarkastajat perinpohjaisesti.

Valvontakomissioon liittyi Suomen linnoituslaitteita tutkimaan toukokuussa 1945 kenraalimajuri Olivetski ja insinöörieversti Borisov. Maalinnoitusosaston edustaja majuri Reino Lukkari kutsuttiin 19.5. hotelli Torniin antamaan lisäselvityksiä Salpalinjasta. Venäläiset saivat myös täydennyksiä asiakirjoihinsa.

Toukokuun 1945 lopulla lähti kaksi komission erikoisryhmää tarkastamaan Suomenlahden- Lappeenrannan välillä Salpalinjan osaa. Kesäkuussa oli liikkeellä kolme ryhmää, jotka tarkastivat yksityiskohtaisesti puolustusaseman muut osat aina Ivaloon saakka.

Vielä kesällä 1946 suomalaiset järjestivät kenraalimajuri

ri Tokareville tarkastusryhmi-
neen kahtena päivänä matkan Salpalinjalle Lappeenrannan ja Savukosken välisellä alueella.

Saamiensa selvitysten ja perusteellisten tarkastuskäyntien seurauksena valvontakomission neuvostoliittolaisella osapuolella oli tarkka kuva Salpalin-
jasta ja sen taisteluarvosta. Moskovassa valmisteltiin kesän 1945 aikana rajalinnoitusten hävittämistä.

Neuvostojoukot tuhosivat Salpalinjaa Kuusamossa

Vajaan kahden divisioonan vahvuiset neuvostojoukot ylittivät valtakuntien rajan saksalaisten joukkojen perässä 23.9.1944 Suomussalmella ja Kuusamossa. Neuvostojoukot perustivat varuskunnan Kuusamon kirkonkylään. He ulottivat partioinnin kymmenien kilometrien päähän Oulun, Rovaniemen ja Sallan suuntiin. Alueen miehitys kesti lähes kaksi kuukautta. Miehittäjä poistui Suomen alueelta 17.11.1944. Suomalaiset oli evakuoitu alueelta jo 12.9. Venäläiset sallivat sadonkorjuuta luvanvaraisesti.

Ennen lähtöään alueelta neuvostojoukot räjäyttivät Salpalinjan rakennelmia ja veivät mennessään teräksisiä tähystyskupuja.

Näistä tapahtumista on kertomuksia mm. Koillissanomissa:

Kaksi telaketjutraktoria veti mäntytykkien päälle raahattuja paksuja, rautaisia tähystyskupuja, jotka ilmeisesti oli otettu Salpalinjan bunkkereita Venäjälle vietäviksi”.

Vähän ennen lähtöään venäläiset räjäyttivät Salpalinjan rakennelmia Tuorilassa ja Vanttajassa. Ainakin yhden vuorokauden ajan oli ryske, sellaisia aimo paukkuja, että Kuoliolla asti ikkunat helisivät”.

On mahdollista, että asemien räjäyttämiset olivat kokeiluja, miten koko Salpalinja saataisiin tuhottua.

Neuvostoliiton ehdotus Salpalinjan tuhoamiseksi

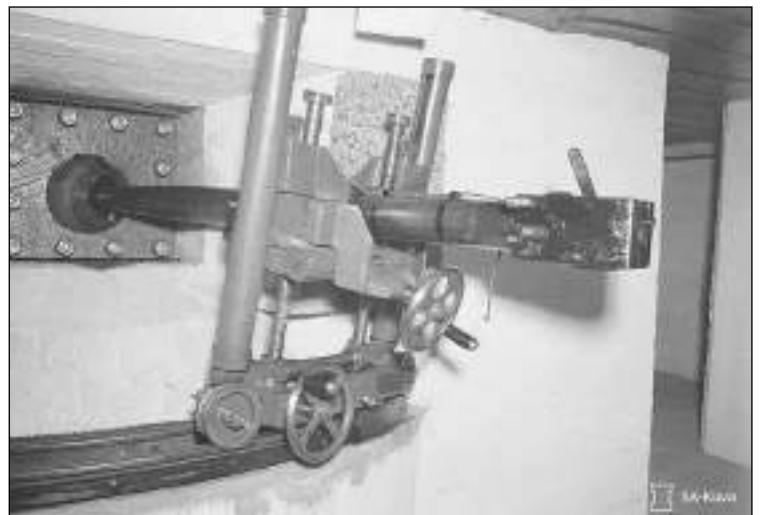
Liittoutuneiden ulkoministerien elokuussa 1945 Lontoossa pidettävää kokousta varten Neuvostoliitto oli valmistellut tiukennuksia Suomen kanssa syksyllä 1944 tekemäänsä välirauhansopimukseen. Venäläiset vaativat, että kaikki Salpalinjan linnoituslaitteet on tuhottava sekä Porkkalan ympärille luotava 60 km:n levyinen demilitarisoitu vyöhyke.

Suurvaltojen välit olivat ulkoministerien kokouksissa alkaneet viilentyä. Niinpä kokous pidättäytyi aiemmin solmittuihin väliaikaisiin rauhanehtoihin ja aseleposopimuksiin. Venäjän esittämät tiukennukset karsittiin pois.

Salpalinja säästyi. Suomalaiset evakuoivat ja varastoivat asemista aseet ja kalustot. Asemien taisteluvälikäyttöä ylläpidettiin vuosikymmeniä.

Lopuksi

Valvontakomission mielenkiinto ja tutkimukset Salpalinjaa kohtaan osoittavat, että Neuvostoliiton sodanjohdanto antoi suuren arvon Suo-

45mm tykki korsussa Virolahden Ravijoella 11.4.1941.

men pääpuolustusaseman torjuntakyvyille. Venäläiset tiesivät, että Salpalinjan tuhoamisyrityksen epäonnistuttua, tuo torjuntakyky on edelleen olemassa. Kenraali Taavetti Laatikaisella olikin hyvät perusteet esitellä lokakuussa 1944 valvontakomissiolle Salpalinjaa:

Tässä näette Salpalinjan, missä me panemme pirusti hanttiin, kun te seuraavan kerran hyökkäätte kimppuumme.

Heikki Koskelo

Kenraaliluutnantti evp.

Salpalinjan perinneyhdistys ry:n ensimmäinen puheenjohtaja

KTA-Yhtiöt Oy
Espoo

DSV

It's all about logistics

Puh. 020 738 8388 • info@fi.dsv.com • www.fi.dsv.com

Läheisyys antaa voimaa

Kymenlaakson Sähkö

www.ksoy.fi

Kuva Salpalinjan miehistökorsusta 1941.

KENTÄLTÄ

Pohjois-Karjalan Aluetoimiston päällikkö vaihtui

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin toimistolla pidettiin 30. marraskuuta kahvitilaisuus, jossa standaarein ja muistoesinein muistettiin eläkkeelle siirtyvää eversti Jouni Mattilaa. Samalla toivotettiin tervetulleeksi uusi päällikkö, kuvassa tällöin everstiluutnantina ollut Asko Valta.

Monissa eri tehtävissä Pohjois-Karjalassa toiminut eversti Jouni Mattila siirtyi vuoden vaihteessa reserviin. Mattila toimi viimeiset vuodet Aluetoimiston päällikkönä.

Jouni Mattila tunnetaan Pohjois-Karjalassa aikaansaavana, kaikkien kanssa hyvin toimeen tulevana sotilaana. Hän on ollut ja on edelleen kaikkien maakunnan alueelle toimivien maanpuolustusjärjestöjen ja myös muiden yhdistysten tuki. Jouni ei ole ollut ainoastaan virka-aikana käytettävissä ollut sotilas, vaan hän on uhrannut myös paljon vapaa-aikaansa, kysyttiinpä sitten luennoitsijaa, puhujaa tai yhteyshenkilöä puolustusvoimien suuntaa. On kyllä pienoinen ihme, mihin kaikkeen asialleen vihkiytynyt eversti on ehtinyt.

Kuvassa vas. majuri Kimmo Alesmaa, Joensuun Sotaveteraanien puheenjohtaja Paavo Saviaro, piirin kunniapuheenjohtaja Olavi Löönen, naisveteraanien aktiivitoimija Anja Tikkala, everstiluutnantti Asko Valta, toiminnanjohtaja Seija Karttunen, eversti Jouni Mattila ja Erkki Hartikainen Joensuun Sotaveteraaneista.

Veteraaneja en unohda

Jouni Mattila on maakunnassa perinnetyön yhdyshenkilö ja aktiivinen toimija. Hän on mukana omalla tärkeällä panoksellaan aikanaan perinneaikakauden siirtymisen valmistelussa. Tämä työ jatkuu hänen johdolla hyvässä yhteishengessä.

Vuoden 2016 Mattila sanoo ottavansa hieman löysemmin kuin tähän asti. Joka tilaisuudessa hän on kuitenkin toden-

nut, että veteraaniemme hyväksi tehtävää työtä hän ei missään tapauksessa lopeta, vaan tekee sitä edelleen suurella sydämellä.

Jouni Mattilan seuraajaksi 1.1.2016 on nimitetty everstiksi ylennetty Asko Valta. Maakunnan väki uskoo, että yhteistyö eversti Vallan kanssa tulee myös sujumaan erinomaisesti.

Teksti ja kuva:
Jorma Mikkonen

Ilmajoella juhlittiin musiikkipainotteisesti

Korkeatasoinen musiikki viritti vieraat juhlatunnelmaan.

Yli 100-henkinen joukko juhli Ilmajoen Sotaveteraanit ry 50-vuotista taivalta 23.1.2016 Ilmajoen Seurakuntakeskuksessa. Tilaisuus alkoi reserviläisistä muodostettujen

seppelipartioiden lähettämisellä edesmenneiden puheenjohtajien Veikko Pirilän, Aake Yli-Laurusen ja Pentti Aron haudoille. Kun kerran oopperakunnassa oltiin, niin tilaisuus-

den musiikillinen anti oli sen mukainen.

Ilmajoen soittokunta esitti puhallinmusiikkia Seppo Gomanin johdolla. Lausuntaa esitti Hilikka Vaismaa.

Juhlapuheessaan Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Seppä muisteli aluksi mieleenpainunutta kohtaamistaan Veikko Pirilän kanssa yli 20 vuotta sitten. Hän käsitteli veteraaniemme ja yhdistysten nykytilaa sekä kuntoutuksen määrärahatilannetta. Puheenpainopiste oli selvästi tulevaisuudessa ja sotiemme 39–45 perinnevaiheeseen siirtymisessä ja sen toteutuksessa.

Liisa Kupiaisen vaikuttavia viuluesityksiä säesti pianolla ja harmonilla Maija Väänänen.

Korsuveljet-kuoro esiintyi Reino Yrjänäisen johdolla. Kuoro on saanut riveihinsä nuorempia laulajia ja se kuului esityksissä. Kunnanjohtaja Seppo Pirttikoski välitti kunnan tervehdyksen ja pastori Asko Kantola seurakunnan. Asko Kantola piti myös juhlan loppuhartauden.

Teksti: Pertti Korttesniemi
Kuva: Esko Petäjä

Raappanan ritari – kirja ilmestyy

Rukajärven suunnan historiayhdistys on julkaissut Perttulin veteraanihaastateluista 384-sivuisen teoksen ”Raappanan ritari, Pentti Perttuli Rukajärven suunnan taisteluissa”, sekä samannimisen 29 tuntia käsittävän alkuperäisen, autenttisen äänitteen. Lisätietoa teoksista nettisivuilla: www.rukajarvensuunnanhistoriayhdistys.fi ja www.rukajarvikeskus.fi

Maanviljelysneuvos Pentti Perttuli toimi Rukajärvellä sodan alussa joukkueenjohtajana ja myöhemmin siirryttyään

Rajajääkäripataljoona 6:een, sen kolmannen komppanian päällikkönä. Reservin majuri Perttuli on tullut tutuksi laajasta kirjallisesta tuotannosta. Rukajärven tie -elokuva perustuu hänen johtamansa, kahden joukkueen vahvuisen osaston tekemään tiedusteluretkeen Repolan Lieksajärven ympäri heti sodan ensimmäisinä päivinä heinäkuussa 1941.

Aila Elo ja Antero Huttunen

Raine Narvan esitelmä

Yllätyshyökkäys Muurmannin radalle

Raine Narvan pitämän audiovisuaalisen esityksen isänsä, TK-mies, sotakirjeenvaihtaja Toivo V. Narvan matkasta Os.Majewskin mukana Muurmannin radalle on kuullut jo yli tuhatkolmesataa henkilöä. 14.1.1942 alkaneen partioiretken, 74-vuotispäivänä järjestettiin luentotilaisuus Säkylässä Pentti Perttulin kotipaikkakunnalla. Perttuli toimi tiedustelujoukko-osaston johtajana.

Pentti Perttuli täyttää 100 vuotta 13.3.2016.

Säkylän tilaisuudessa oli mu-

kana partioiretkelle joukkueensa kanssa osallistunut sotaveteraani, professori Ilmari Koppinen (98), joka käytti mielenkiintoisen puheenvuoron.

Tilaisuuden järjestelyistä vastasi Pentti Perttulin poika Tapio Perttuli ja juontajana toimi Erika Perttuli-Borobio.

Seuraavat esitykset kevään kuluessa ovat Loimaalla, Porvoossa ja Turussa. Rauman ja Helsingin seuduille tilaisuuksia on suunnitteilla.

Raine Narvan esitelmätilaisuudet järjestää Rukajärven suunnan historiayhdistys yhdessä paikallisten sotaveteraanijärjestöjen kanssa.

Muurmannin retken ikiveteraanit

Retken kolme veteraania. Mukana tilaisuuksissa Ilmari Koppinen Säkylässä 14.1.2016 ja Tikkanen Kiuruvedellä 23.1.2016

HARTMAN

1862

KONGSBERG

Sotaveteraanien juhlaa Haapajärvellä

Juhlissa palkittujen joukko koostui järjestöaktiiveista.

Haapajärven Sotaveteraanit ry:n toiminnan 50-vuotisjuhlassa 17.1. muisteltiin mennyttä ja korostettiin perinteen tärkeyttä.

- Ajan väijäämätön riento vie

meitä kohti veteraanikauden perinnetulevaisuutta. Sota-aika ja Suomen jälleenrakentaminen ovat jättäneet arvokkaan selviytymisperinnön, jonka arvoja ja sisältöä on syytä vaalia su-

kupolvesta toiseen, totesi Tammenlehvän Perinneliitto ry:n puheenjohtaja **Eino Siuruainen**.

Juhlan tervehdyssanoissaan puheenjohtaja **Maija-Liisa Vetteläinen** lupasi yhdistyksensä, vuonna 2000 aloitetun veteraanien ja puolisoitten kotipalvelun jatkuvan niin kauan, kuin sitä tarvitaan. Siivousapua saa vielä 29 veteraanitaloutta, myös muuta palvelua rahoitetaan keräystuotoilla.

- Tämä on Haapajärven Sotaveteraanit ry:n viimeinen suuri juhla, nauttikaamme tästä ja sen ohjelmasta, kehotti puheenjohtaja.

Haapajärven sotaveteraanien alkuvuosien toiminnassa suunnattiin kaikki kerätyt

varat veteraaniveljien ja heidän perheidensä auttamiseen. Oman lipun yhdistys sai naisjaoston lahjana 1972. Sotaveteraanijärjestöjen hanke, veteraanitalo valmistui 1973, kertoo toimittaja **Pasi Jaakonahon** yhdistyksen myyntiin kokooma kuvapainotteinen 50-vuotishistoriikki. Oma veteraanien lauluryhmä, Tammenlehväkuoro aloitti 1988 ja toimii nuoremmilla laulajilla edelleen.

Jalkaväkikoulutuskeskus 13. harjoitusmaastoon 1986 veteraanien rakentama museokorso ja vuonna 1980 paljastettu Talvisotaan lähdön muistomerkki sekä 2003 paljastettu Veteraanipuiston muistomerkki tykineen ovat kaupungin näyt-

tävimmät kohteet veteraanien perinnetyöstä. Esineellistä perinnettä kerää ja esittelee sotilaspoikien perustama perinnehuone Suojalukko.

Musiikkiosuudessa kuultiin mm. Veteraanin iltahuuto **Riikka** ja **Tero Sikalan** perheen esittämänä sekä haapajärvisen Karttu Lampelan laulu Isän muisto Haapajärven lukion pojilta. Sotaveteraani **Eino Syrjäniemi** (97) yllätti yleisön lapsena oppimallaan koulurullalla Vuosileikki. Päättösanat lausui sunnuntain jumalanpalveluksen toimittanut kappalainen **Mika Katajamäki**.

Teksti ja kuva:
Pasi Jaakonaho

Valkeakosken-Sääksmäen sotaveteraanit 50-vuotias

Juhla järjestettiin Päivölän Kansanopistolla 5.11. ja läsnä oli 60 henkilöä. Tervehdyksen juhlassa esittivät Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Pasi Alho**, Valkeakosken kaupunginjohtaja **Jukka Varonen**, Sääksmäen seurakunnan kirkkoherra **Markku Antola** ja Puolustusvoimien Pirkanmaan Alue toimiston päällikkö, komentaja **Matti Eskola**.

Kuunneltavaa esittivät duettona **Terhi Saarinen** ja **Pertti Kokkonen**. Heitä säesti **Tuija Peltokoski**. Usein erilaisissa veteraani- ja reserviläistapahtumissa esiintyvä pälkäneläinen **Aimo Kokkola** otti jälleen yleisönsä.

Veteraanien perintö turvattu Valkeakoskella

Puheenjohtaja **Aulis Saarinen** loi katsauksen veteraanijär-

jestöjen perustamisvaiheisiin. Suurimmillaan yhdistyksen jäsenmäärä oli 635 jäsentä vuonna 1971. Tästä jäsenmäärä on tasaisesti laskenut vuosien saatossa ja nyt veteraanitunnuksen omaavia jäseniä on 74, joista naisia 23. Kannattajajäsenien hankintaan on jatkossa kiinnitettävä huomiota painopisteen siirtyessä perinnetyön puolelle, totesi Saarinen. Valkeakoskella perinnetyö on pääosin siirretty nuorempiin käsiin.

Maanpuolustustahto edelleenkin tärkeintä

Pirkanmaan Alue toimiston päällikkö komentaja **Matti Eskola** totesi turvallisuusympäristössä tapahtuneen viime vuosina huomattavia muutoksia. Tämä tarkoittaa puolustusvoimille huomattavasti lisää koskemattomuuden valvontaan ja

Juhlimme 50-vuotiaista yhdistystämme.

turvaamiseen liittyviä tehtäviä. Eskola kiitti veteraaneja näiden osallistumisista kutsuntoihin. Alue toimisto on järjestelyvastuussa ensi vuonna kesäkuussa Valkeakoskella veteraaneille järjestettävästä valtakunnallisesta Rosvopaisti-tapahtumasta.

Yhteistyökumppanien tuki ratkaisevaa

Yhdistyksen toiminnanjohtaja **Seppo Satamo** esitti huomionosoitusten saajien puolesta lämpimät kiitokset näiden saamista tunnustuksista. Veteraanien arvostus on viime vuosina kasva-

nut. Tämä on osoitus kansallisen itsetunnon vahvistumisesta ja henkisestä vapautumisesta. Yhdistyksessä tehtävä vapaaehtoinen työ kattaa vain pienen osan tarvittavasta avusta. Kaupungin, seurakunnan, puolustusvoimien ja yritysten tuki on ollut ja tulee myös vastaisuudessa olemaan ratkaisevassa asemassa, totesi Satamo.

Huomionosoitukset

Sotaveteraanien Kultainen ansioristi Seppo Satamo, Sotaveteraanien ansioristi Mauri Mattila ja Veikko Merisalo ja Sotaveteraanien kultainen ansiomerkki Asko Aulanko. Lisäksi luovutettiin yhdistyksen standaareja 11 kpl.

Teksti ja kuva: Juha Räsänen

Erikoishammasteknikko valmistaa suoraan asiakkaille kokohammasproteesit ja huoltaa ne. Erikoishammasteknikkoliiton jäsen on järjestäytynyt terveystalvelujen tuottaja. KELA korvaa hammashuollon kustannuksia Veteraaneille ja Miinanraivaajille edelleen.

Erikoishammasteknikkoliiton jäsenet palveluksessasi:

HAAPAVESI

EHT Vesa Kuusirati

Urheilutie 49, 86600 Haapavesi
puh. 08-451 075

HÄMEENLINNA

EHT P. Kari-Koskinen

Linnanniemenkatu 8, 13100 Hämeenlinna
puh. 03-616 9777, GSM 0500-486 831

SODANKYLÄ

EHT Erkki Melamies

Jäämerentie 14, 99600 Sodankylä
puh. 016-612 280
gsm. 0400-396 662

SUONENJOKI

EHT Harri Ikävalko Harrin Hammas

Asemakatu 11, 77600 Suonenjoki
Puh. 017-513 652

TURKU

EHT Jaakko Laine

Kauppiaskatu 10 C, 20100 Turku
puh. 02-233 6018

KENTÄLTÄ

Alahärmän tuplajuhlat

Alahärmän Sotaveteraaniyhdistys juhli tasakymmeniä 24.1., melkein päivälleen 50 vuotta perustamisen jälkeen.

Perustamisvuonna yhdistykseen liittyi 400 jäsentä ja kolme vuotta myöhemmin oli jäseniä jo 538. Nyt juhlavuonna on veteraaneja 12, veteraanien leskiä 40 ja kannattajajäseniä 65.

Naisjaosto perustettiin 10 vuotta myöhemmin. Maija Nukalan johdossa jaoston naiset ovat korvaamaton apu yhdistyksen toiminnassa.

Alahärmän kirkossa pidetyn messun toimitti rovasti **Heikki Väkiparta**. Juhlapuheessaan Etelä-Pohjanmaan piirin puheenjohtaja **Esko Petäjä** toi esiin, että kotiin tuotu kuntoutus, sekä ruokapalvelu-, siivous- ja kotiapu palvelevat veteraaneja parhaiten. Moni veteraani ei enää jaksa lähteä kuntoutukseen. On paljon yksinäisiä, jotka kaipaavat juttuseuraa. Siinä meillä jokaisella olisi auttamisen mahdollisuus.

Alahärmän Sotaveteraani-kuoro esiintyi tilaisuudessa. Armeijan käynyt **Niina Kojonen** valotti mielenkiintoisella tavalla nuorten näkökulmaa veteraaniasiaan.

Yhdistyksen puheenjohtajan **Heino Rämäkö**n mukaan Härmänmaan kaikki viisi yhdis-

tystä toimivat vielä itsenäisinä, mutta suunnitelmissa on, että alueella olisi yksi yhdistys, jonka jaostoina toimisivat nykyiset yhdistykset.

Puheenjohtaja kertoi sotaveteraani Matti Peltolan sanoneen 100-vuotishaastattelussaan, että tietoa Suomen käymistä sodista itsenäisyyden säilyttämiseksi pitäisi antaa nuorisolle, mutta sotaa ei saa ihannoida. Alahärmän yhdistys on toteuttanut tällaista perinteen tallentamista kutsumalla lukion 7. luokan oppilaat tutustumaan omaan sotaperinteen museoon. Yhdistys jatkaa toimintaa sotaveteraanikeräyksiä järjestämällä sekä kuntoutus- ja varsinkin kotiaputoimintaa tehositamalla.

Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin myöntämän kultaisen ansiomerkin ansiokkaasta toiminnasta sotaveteraanien hyväksi saivat Marja-Liisa Ojanperä, Hillevi Tyni, Maija Alakumpula ja Pentti Rantala. Hopeisen ansiomerkin saivat Tuulikki Ikola, Marja-Liisa Katajamäki ja Markku Peltola. Lisäksi yhdistys jakoi oman viirinsä yhdeksälle yhdistystä toiminnallaan tukeneelle henkilölle tai yhteisölle.

Teksti: Heino Rämäkö

Mäntyvaaran taistelun muistoa vaalitaan

Talvisodan aikaisen Mäntyvaaran taistelun muistoa on vaalittu 1980-luvulta asti. Muistojuhlan järjesti 20. joulukuuta Kemijärven Lions-klubi. Tilaisuuksissa on muodostunut Mäntyvaaran henki. Ohjelmal-

lisissa muistopäivän tilaisuuksissa Kemijärven Palvelutalolla on sen voinut kokea lauluineen ja muisteluksineen. Talvisodan tapahtumat palautuvat ihmisiin vuosittain hartaalla ja liikuttavalla tavalla muistopäi-

vän seppeleenlaskun ja tilaisuuden myötä tuoden mukanaan muistoja jokaiselle läsnäolijalle.

Lumen peittämän männikön siimeksessä muistomerkille asetettu kunniavartio ja hiljainen, harras ihmisjoukko luovat liikuttavan tunnelman. Koruton ja harras hetki seppeleenlaskuineen päättyy virteen *Jumala ompe linnamme*.

Timo Käkilehto

Kemijärven veteraanijärjestöjen seppeleen Mäntyvaaran taistelun muistomerkille laskivat Kemijärven Sotaveteraanien puheenjohtaja **Erkki Kiviniemi** (vas.), Kemijärven Rintaveteraanien puheenjohtaja **Artturi Niemelä** ja Kemijärven Sotainvalidien puheenjohtaja **Eero Törmänen**.

Mäntyvaaran taistelu Kemijärven itäpuolella oli 20.12.1939 yksi Talvisodan ratkaisutaisteluista. Pimeässä ja käsikähmässä käyty rankka sotatoimi ratkaisi koko Pohjois-Suomen ja ehkä samalla koko kotimaamme kohtalon niin, ettei vihollinen päässyt etenemään Joutsijärveä pidemmälle kohti Rovaniemeä ja Ruotsia. Taistelussa kaatui 17 suomalaista ja yli 300 venäläistä sotilasta.

Sotiemme Veteraanit -keräyspäälliköt koolla Helsingissä

Keräyspäälliköt yhteiskuvassa VR:n pääkonttorissa 28.1.2016.

Keräyspäälliköt kokoontuivat VR:n Pääkonttorissa Helsingissä tammikuun lopulla. Kokoontumisessa luotiin katsaus menneeseen keräysvuoteen 2015 ja suunniteltiin tulevan vuoden varusmieskeräystä ja muita keräystempauksia. Samalla kuultiin alustavat keräykseen liittyvät tulostiedot. Valtakunnan tasolla keräys tuotti yhteensä 2,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 keräystuotto ylsi lähes samaan vuoden takaisen bruttotuoton kanssa.

Keräyspiirit ennätystulokseen vuonna 2015

Sotiemme Veteraanit -keräyspiireistä lähes puolet eli 11 nosti keräystuottoa menneenä vuonna. Valtakunnallisesta keräys- tuotosta kerätään piirien alu-

eella lähes kolme neljäsosaa. Vuonna 2015 veteraanipiirien keräyspönnistelyt toivat tuottoa yhteensä 1,7 miljoonaa euroa. Kun tästä summasta vähennetään kulut, niin suoraan paikakunnille jäävää keräystuottoa kertyi menneenä vuonna yhteensä yli 1,6 miljoonaa euroa. Keräyspäälliköt ympäri Suomen ovat tehneet jälleen erittäin arvokasta ja ahkeraa työtä.

Varusmieskeräykset käynnistyvät jälleen maaliskuussa 2016

Varusmiehet lähtevät jälleen lippaiden ja keräyslistojen kanssa liikkeelle koko Suomessa maaliskuun alkupuolella. Varusmiehinä aloitti 4. tammikuuta yhteensä 12 000 ja he kaikki osallistuvat jossakin koulutuksensa vaiheessa myös Sotiem-

me Veteraanit -keräykseen varusmieskeräijinä. Puolustusvoimien uudistuksesta kuultiin tilaisuudessa apulaisosastopäällikkö eversti **Heikki Pohjan** kertomana ja varusmieskeräyksen valtakunnallisen toteutuksen mahdollisuuksista kertoivat everstiluutnantti **Ilpo Karvinen** sekä majuri **Mika Rautio**. Suomen Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja **Markku Seppä** oli laatinut kokonaisnäkemyksen siitä, miten varusmieskeräystä tulee tulevina vuosina ohjata erityisesti sinne, missä on veteraanejakin.

Keräystoimia kehitetään edelleen

Valtakunnallinen Sotiemme Veteraanit -keräys jatkuu ja kehitystarpeitakin löytyy etenkin verkon ja sosiaalisen median puolelta. ”Perinteistä kirje-keräystä ei kuitenkaan unohdeta, sillä lahjoittajamme haluavat saada postia omaan kotiin”, kertoo varainhankinnan päällikkö **Pia Mikkonen**. Keräystoimissa valmistaudutaan jo nyt Suomen 100-vuotis juhluvuoteen, jolloin toiveena on, että mahdollisimman moni voisi kiittää itsenäisyydestä oikeita henkilöitä, sotiemme veteraaneja, jotka turvasivat maamme itsenäisyyden.

Teksti: Pia Mikkonen
Kuva: Matti Liuhto

TEKNIKAN AKATEEMISET 120 vuotta

JOUSITEOS
Jousia joustavasti.

SURE FIRE
SUOMEN REHTORIT RY FINLANDS REKTORER RF

Lyhdyt muistuttavat

Uudet kynttilälyhdyt valaisevat Kaavin sankarihauta-aluetta.

Viime itsenäisyyspäivänä sytytettiin Kaavin sankarihautausmaalla kynttilälyhty jokaisen sieltä viimeisen leposijansa saaneen 234:n sankarivainajan haudalla.

Näky oli useimmille mukana olleille unohtumaton ja mieleen painuva suurten kuusien levittäessä lumiset oksansa hautojen ylle, kuin suojellakseen näitä kansamme olemassaolon puolesta henkensä antaneita ja heidän muistoaan.

Jouluaattona sytytettiin lyhtyihin uudet kynttilät valaisemaan tätä harrastunnelmaista paikkaa, jossa on aikoinaan sijainnut Kaavin ensimmäinen kirkko.

Yhdeksän kaavilaista sankarivainajaa on haudattu Kaaville sukuhautoihin. Heidän

omaisillaan on halutessaan ollut mahdollisuus saada samanlainen lyhty kynttilöineen pystytettäväksi sukuhaudalle. Seurakunta hoitaa näiden lyhtyjen luovutuksen.

Tavalliset hautakynttilät tahottavat sammua herkästi ja ne painuvat palaessaan lumen sisään. Lyhdyissä ne palavat huonollakin ilmalla ja näkyvät kauniisti haudoilla.

Kaavin Sotaveteraanit ry päätti tehdä asian hyväksi jotain ja käynnisti suunnitelman lyhtyhankkeen toteuttamiseksi. Puheenjohtaja Eero Valkosen selvitystyössä todettiin, että yhdistys ei yksin hankkeesta selviäisi, vaan se tarvitsi yhteistyökumppaneita ja kuluihin rahaa 5000 €.

Kaavin pitäjäseura ryhtyi hankkeen isäntäseuraksi. Muut

yhdistykset ovat: Kaavin yrittäjäyhdistys, Koillis-Savon reserviupseerit, Juankosken reserviläiset, Kaavin Lionsklubi ja Kaavin Hevosystäväinseura. Kolmisenkymmentä yksityistä henkilöä tuki hanketta rahallisesti.

Keräys tuotti rahaa yli 5000€ ja sillä saatiin 250 lyhtyä, ripustuskoukut lyhdyille, materiaalit lyhtyjen säilytyslaatikoille ja jäljelle jääneillä rahoilla viiden vuoden kynttilät.

Mukana olevat yhdistykset hoitavat vuorovuosin lyhdyt ja kynttilät paikoilleen ja pois.

Monet ihmiset seisahtuivat sankarihautausmaan kohdalla katselemaan valomerta, jossa jokainen lyhty muistutti heitä sen alla lepäävästä kaatuneesta kaavilaisesta sotilaasta.

Ehkä tämä lyhtyjen sanoa asetti asioita oikeaan mitataavaan ja toi heille uskoa tulevaisuuteen ja siihen, että jos pysymme yhtenäisenä toisemme huomiovana kansana, voitamme suuretkin vaikeudet. Tämä olisi kaikkien suomalaisten, myös niiden joille on paljon suotu, syytä muistaa.

Teksti: Heikki Savolainen

Kuva: Marjaleena Valkonen

Suomalaiset lähettivät veteraaneille 15 000 kiitoskorttia

Posti järjesti marraskuussa kampanjan, jolla kannustettiin lähettämään kiitostervehdys Suomen sotiin osallistuneille veteraaneille. Korttikampanja innosti suomalaisia ja Posti välitti itsenäisyyspäivään mennessä veteraaneille 15 000 tervehdystä.

Kampanja tehtiin yhteistyössä Suomen Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton kanssa. Posti sai liitoilta veteraanien osoitetiedot, joihin tervehdykset jaettiin.

”Monelle viestin lähettäjälle oli tärkeää kiittää veteraaneja henkilökohtaisesti, mikä onnistuu aidosti käsinkirjoitetulla kortilla tai kirjeellä”, kertoo kampanjan suunnittelusta vastannut **Laura Luoma** Postista.

Veteraaneille lähetetyissä postikorteissa ja kirjeissä kiitettiin itsenäisyydestä ja toivottiin hyvää joulua. Mukana oli sekä lyhyitä tervehdyksiä että hyvinkin pitkiä kirjeitä. Kampanjaan tulleet ruotsinkieliset tervehdykset välitettiin ruotsia äidinkielenään puhuville veteraaneille.

Veteraaneille lähetettiin Luoman mukaan myös paljon itse askarreltuja kortteja, jois-

ta moniin oli tehty Suomen lippu. Useisiin kortteihin ja kirjeisiin oli valittu myös lähetykseen sopiva Suomen lippua esittävä postimerkki.

Yhteistyökampanja veteraaniliittojen ja Postin kanssa

jatkuu tänä vuonna, sillä suomalaisilla on aito halu ja tarve kertoa veteraaneille kiitollisuudesta juuri itsenäisyyspäivän aikaan.

Pia Mikkonen

Halavatun Papat vierailivat Iisalmessa

Iisalmesta lähtöisin olevat Halavatun Papat esiintyivät veteraanien pikkujouluissa ja luovuttivat samalla veteraaneille lahjashekit.

vuttivat samalla veteraaneille lahjashekit.

Veteraani Veikko Penttinen myhäilee istuen, Halavatun Pappojen esiintyjiä on taustalla. Etualalla on Iisalmen sotaveteraaneista pj. Risto Pehkonen ja siht. Veijo Matkaniemi sekä Rintamaveteraaneista pj. Kyösti Kauppinen ja siht. Eero Juntunen.

Itsenäinen Isänmaa – Yhteinen asiamme

Saarijärven Sotaveteraanit r.y. juhli 6.2.2016 toimintansa 50-vuotistaivalta ”Itsenäinen Isänmaa -Yhteinen asiamme” -tunnuksen alla.

Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja Finn-Göran Wennström totesi juhlapuheessaan edessä olevan muutoksen olevan suurin sitten Sotaveteraaniliiton, -piirien ja -yhdistysten kiihkeiden perustamisvuosien. Järjestön rahat käytetään viimeistä senttiä myöten sotaveteraanien auttamiseen ja kuntouttamiseen.

Ilmavoimien soittokunta ja

Saarijärven Veteraanilaulajien perinnekouoro Saarijärven Laulumiehet tarjosivat juhlayleisölle upean musiikkinautinnon.

Juhlissa julkistettiin yhdistyksen historiakirja ”Itsenäinen Isänmaa – Yhteinen asiamme, Saarijärven Sotaveteraanit r.y. 50 vuotta 1966-2016, Aktiivitoiminnasta perinneaikakauteen”.

Yhdistyksessä on 274 jäsentä, joista tunnuksen omaavia miehiä 38 ja naisia 11.

Teksti: Hannu Luotola

Kuva: Anneli Myllylä/Sampo-lehti

Pirkko-Liisa Luotola, Saarijärven Sotaveteraanien puheenjohtaja ja Finn-Göran Wennström, Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja.

**KUOPION
AUTOKAUPPA.fi**

Kallantie 11, vaihde 017 364 2211.
Avoinna: ma-pe klo 8-17, la klo 10-14.

Hertz®

**Hertz Autovuokraamo.
Sotaväen sopimustoimittaja.**

Tiedustelut ja varaukset:
Hertz Varauspalvelu ☎ 0200 11 22 33

KENTÄLTÄ

Nurmijärven reserviläiset sotiemme veteraanien tukijoukko

Nurmijärven reserviläiset ovat vuodesta 1970 toimineet yhtenäisenä joukkona. Reserviläisten ydinjoukkoon kuuluu 450 reservin upseeria, aliupseeria ja miehistön jäsentä. Reserviläiset ovat muodostaneet kuoron, joka järjestää konsertteja ja aseveli-iltoja. Tilaisuuksien lipputuloilla tuetaan paikallisia sotiemme veteraaneja ja sotainvalideja.

Perinnetyö ydintehtävä

Nurmijärven Sotaveteraanit ry täytti 50 vuotta 28.1.2016, jolloin kiinnitettiin perustamisen muistolaatta Nurmijärven kirkonkylässä olevan liiketalon seinään. Reserviläisten kunniajoukkue lippupartioineen ja kunniaavartioin juhlisti tilaisuutta. Vuosijuhla messuineen pidettiin Nurmijärven kirkossa 31.1.2016. Reserviläiset avusti-

vat liikuntarajoitteisten juhla-vieraitten siirtymistä paikasta toiseen. Kenraali Antti Simolan mielestä reserviläistoiminta Nurmijärvellä on oikealla tolalla myös perinnetyössä.

Mikä motivoi?

Nurmijärven kirkonmäki sankarihautoineen on vahva motivaation lähde. Sankarivainajamme olivat vähän alle ja yli 20-vuotiaita. He joutuivat uhraamaan elämänsä isänmaan vapauden puolesta. Isä taisteli viisi vuotta, äiti oli lottia. Tässä on meille riittävä syy osallistua kaikkiin sotiemme veteraanien muistoksi vietettyjen muistopäivien juhlallisuuksiin. Kaatuneitten muistopäivän tilaisuus on meillä poikkeuksellisen juhla-

Veljeä ei jätetä eikä unohdeta

Sotiemme veteraanit ovat yli 90-vuotiaita. Reserviläisten yhteys veteraaneihin on usein henkilökohtaisella tasolla. Yksi veteraani soittaa kysyen, minne mennään tänään syömään tai

toinen, vietkö minut huomena sairaalaan kokeisiin. Olen tilannut kuorman puita, tuletteko pinoamaan ne liiteriin. Katolta pitäisi lumet pudottaa ja pihatiet avata. Veteraaniapu on reserviläisten tapa toteuttaa sitä vetoomusta, ettei veteraaneja jätetä eikä veteraanien työtä koskaan unohdeta. Veteraanimajalla Sääksijärven rannalla reserviläiset osallistuvat siivoustalkoisiin ja toimittavat puut rantasaunaan.

Veteraanityö vaatii resursseja

Nurmijärvellä ei ole varuskuntaa eikä varusmiehiä, joten reserviläiset keräävät rahaa Veteraanivastuulle Kansallisen veteraanipäivän ja itsenäisyyspäivän aikoihin. Rahaa kertyi vuonna 2015 edellisvuosia runsaammin, tästä kiitos kuntalaisille.

Teksti ja kuvat: Juhani Kallio

Reserviläiset kiinnittävät Nurmijärven Sotaveteraanit ry:n perustamisen muistolaatan entisen Osuuspankin seinään. Talon kerho-huoneessa pidettiin yhdistyksen perustava kokous.

Reserviläiskuoro lauloi kaksi isänmaallista laulua yhdistyksen 50-vuotisjuhlassa.

Jouluaaton perinteinen lippuvartio Tukholmassa

Tukholman Suomalaiset Sotaveteraanit-yhdistyksen perinteinen jouluaaton lippuvartio Tukholman Suomalaisen kirkon seinustalla olevilla muistolaatoilla alkoi kirkossa olleen Jouluhartauden jälkeen. Soittokunnan säestyksellä saa-

puivat Ruotsin puolustusvoimien edustajat kenraaliluutnantti Dennis Gyllensporren johdolla kunnianosoitukselle sotiemme veteraanien muistolaatoille ja lippuvartiolle.

Teksti ja kuva: Kirsti Pekari

Lippuvartiossa ovat vuorossa lottia Lahja Johansson ja hänen tyttärensä Arvid Forsberg.

Tukholman suomalaiset sotaveteraanit-yhdistys päätti toimintansa

Yhdistyksen päätösjuhlaa vietettiin joulukuun alussa Eesti-majan ravintolassa Tukholmassa. Juhlaan osallistui 40 veteraania ja veteraanityössä mukana olevaa.

Tervehdyssanat lausui pitkäaikainen johtokunnan jäsen ja varapuheenjohtaja Eila Swahn kertoen yhdistyksen historiasta ja yli 40-vuotisesta toiminnasta.

Oopperalaulaja Mikko Pulkkinen esiintyi Lasse Zilliacuksen säestämänä.

Sosiaalineuvoja Pirkko Sinkkonen luki aikaisemman johtokunnan jäsenen Harry Permanon veteraanitovereille lähettämän tervehdyksen, jossa hän muisteli monenlaisia tapahtumia korsulla, joka oli yhdistyksen jäsenten monivuotinen kokoontumispaikka Tukholman keskustassa.

Pirkko Sinkkonen välitti myös Ruotsin piirin puheenjohtajan Jouni Knuuttilan viestin, jossa hän kiitti yhdistyksen joh-

Veteraanin iltahuuto kajahti Tukholman suomalaisen sotaveteraanit-yhdistyksen päättäjäisjuhlassa Eestimajalla 11. joulukuuta. Kuvassa Lasse Zilliacus ja Mikko Pulkkinen. Kuva: Ari Setälä

Tunnelmallisessa tilaisuudessa jaettiin yhdessä mukavia muistoja yhdistyksen 40-vuotisen taipaleen varrelta. Kuva: Sakari Hukari

tokuntaa hyvästä työstä veteraanien hyväksi ja toivotti kaikki jäsenet tervetulleiksi Ruotsin piirin jäseniksi vuoden 2016 alusta.

Teksti: Pirkko Sinkkonen

Oy Puhois Ab

Pensi Rescue Oy Sastamala	Jataku Oy Siilinjärvi	Pajuniemi Oy Sipoo www.pajuniemi.fi
www.tunturiauto.fi Sodankylä, Kemijärvi	Kiitos Sotaveteraaneille Somerolta! nro:50 	Maansiirtoliike Matti Knaapi Oy Tammela
Kiitos Sotaveteraaneille Tammisaaresta! nro:167. 	Honkoliini Professional Oy Tampere	Tampereen Messut Oy Tampere
AV-Palvelut Tykkimies Oy Tampere	Mepco Oy Tampere	Kiitos Sotaveteraaneille Tampereelta! nro:169.
Etelä-Suomen Takuueristys Oy Lempäälä, www.takuueristys.fi	Profinntec Oy Tampere	Arkkitehtitoimisto Lasse Kosunen Oy Tampere
TEVELLA www.tevella.fi	Arkkitehtistudio Kuja & Kolehmainen Oy Tampere	Turtolan Kaivin Oy Tampere
Migmen Oy Tampere www.migmen.fi	Nomet Oy Tampere	WSK-Sähkö Oy Tampere
Piharakentajat Juha Moijanen Ky Tampere	Insinööritoimisto Comatec www.comatec.fi	Lakiasiantomisto Jarmo Talkkari Ky Tampere, puh.040-508 3161
Kiitos Sotaveteraaneille Tervakoskelta! nro:171. 	Kilsa Tools Oy Toijala	Kake Container Oy Tornio www.kakeoy.fi
Vesijohtoliike Järviset Oy Turenki	Insinööritoimisto Arcus Oy Turku	Kiitos Sotaveteraaneille Turusta! nro:170.
www.yrityskaupat.net	Kiitos Sotaveteraaneille Turusta! nro:184. 	Kuljetus Kervinen Oy Tuusula
Louhintaurakointi Noopila Oy Tuusula	Soraliike Erik Winqvist Ky Tuusula	Geomachine Oy Tuusula
Seepsula-Yhtiöt Tuusula	TNT Teerimaa Oy Uusikaupunki	Rakennusliike Harry Autio Oy Uusikaupunki
Oy Kontaktor Ab Vaasa	Rema TipTop Oy Vantaa	www.valovirta.fi
 masino www.masino.fi	Vantaan Luonnonkivi Oy Vantaa	Powernet Oy Vantaa

KENTÄLTÄ

Laulukirjalahjoitus sotiemme veteraaneille

Kustannusyhtiö Tammi lahjoitti sotiemme veteraaneille järjestöjensä kautta jaettavaksi 100 kappaletta *Ikivihreää soivaa laulukirjaa*. Luovutustilaisuus järjestettiin joulun alla Kaunialan sairaalassa yhteislaulutilaisuuden merkeissä, josta vastasi musiikki- ja kulttuurikeskus VERSO. Sama yhteisö on ollut tekemässä soivaa laulukirjaa, joka sisältää 50 laulua sekä säestykset niihin. Tämä mahdollistaa sen, että lauluja voi laulaa yhdessä sekä yksin.

Tilaisuudessa musiikkipedagogi **Sari Kallioranta** johdatti laulua ja ilahdutti Kaunialan väkeä elävällä esiintymisellä sekä muistelemalla laulujen sanoja asukkaiden kanssa. Ihmiset innostuivat paitsi laulamaan, myös tanssimaan mukana.

Henkilö ei välttämättä ole enää puhekunnossa mutta laulut ja laulujen sanat ovat säilyneet mielessä. Laulaen pääsemme heidän kanssaan samalle

Sotaveteraaniliitto luovuttaa laulukirjoja yhteisöjen käyttöön. Tiedustelut: Marja Riukka, puh. 09 6126 2016.

Ikivihreässä soivassa laulukirjassa on sanat sekä säestys tuttuihin kappaleisiin.

aaltopituudelle ja moni liikuttuu kyyneliin asti, musiikkipedagogi Sari Kallioranta sanoo.

Ei vain laulua

Yhteislaulutilaisuuksissa pyritään ottamaan myös fyysistä kontaktia esimerkiksi pitämällä kädestä kiinni. Tämän on myös huomattu toimivan.

Ihmiset nauttivat siitä, kun tuntevat välittämisen kehoissaan. Liikkeillä voi saada aikaan myös mielikuvan tanssimisesta ja se voi lisätä vuorovaikutusta, Kallioranta kertoo.

Musiikki- ja kulttuurikeskus VERSO on tuottanut korkealaatuisia musiikkipalveluja erityisesti vanhusten palvelukeskuksissa jo yli 10 vuoden ajan ja kokemus näkyy heidän esiintymisessään. Tilaisuudessa esiintyi myös sotiemme veteraanien kokoontumisissa usein nähty **Vieno Kekkonen** harmonikataiteilija **Pekka Pentikäisen** johdolla.

Teksti ja kuvat:
Marja Kivilompolo

Tutut laulut tempasivat ihmiset mukaansa.

Berner Oy
Helsinki

KÄRCHER

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri kiitti vuoden lopussa isoa joukkoa yhteistyökumppaneitaan. Mukana jouluisella lounaalla olivat muun muassa (vas.) Antti Jahkonen, Antti Heiskanen, Esko Paakkala ja Veikko Silosuo - kaikki tunnuksenomaavia veteraaneja. Taustalla toisessa pöydässä näkyy muun muassa piirin pappi Juhani Muilu.

Lyhyissä puheenvuoroissaan totesivat piirin puheenjohtaja Esko Aaltonen ja Panssariprikaatin komentaja eversti Pekka Järvi työn veteraanien kanssa ja hyväksi jatkuvan viimeiseen mieheen: "Veljeä ei jätetä".

Suomen-poikien perinne elää

Vuodesta 1992 alkanut Suomenlahden yli ulottuva itsenäisyyspäivän tervehdysperinne sai jatkoa, kun Suomen Sotaveteraaniliiton hallituksen varapuheenjohtaja, lehdistöneuvos **Erkki Heikkinen** ja virolaisten Suomen-poikien yhdistyksen kunniajäsen, dokumenttitoimittaja **Juha-Matti Martikainen** tapasivat 3.12.2015 Tallinnassa Suomenpoikien kunniapuheenjohtaja Raul Kuutman.

Tapaamisen yhteydessä pирteä 92-vuotias virolaisveteraani

ni edelleenlahjoitti Juha-Matti Martikaiselle henkilökohtaisena viestikapulana Suomesta 85-vuotispäivänään lahjaksi saamansa SUOMI-konepistoolin muistuttamaan myös tulevaisuudessa suomalaisia kaikista siitä, mitä he, - lähes 3500 virolaista nuorukaista - olivat valmiit uhraamaan silloin, kun Suomen kohtalosta heitettiin arpaa.

Teksti ja kuva:
Erkki Heikkinen

Raul Kuutma luovutti saamansa Suomi-konepistoolin Juha-Matti Martikaiselle.

BW HOTELLI APOLLO

Asemakatu 31-33, 90100 Oulu
Puh. (08) 522 11
www.hotelapollo.fi

Hyvinvointia, kuntoutusta ja hoivaa

Alina®
HOIVATIIMI
www.alinahoivatiimi.fi

Kotityöpalvelut
• Kotisiivous • Ikkunanpesu • Asiointipuu • Ruuanlaitto • Tekstiilihuolto

Hoivapalvelut
• Kylvytys • Ulkoilu- ja virkistyspalvelu • Lääkärissä käyttö • Omaishoitajien lomitus

Kotisairaanhoidopalvelut
• Lääkehuolto • Haavahoidot • Saattohoidot • Verenpaineen ja verensokerin seuranta

Alina-lääkäripalvelut
• Lääkärin videovastaanotto asiakkaan kotona

Katso lähin Alinasi:
www.alinahoivatiimi.fi

Olemme hyväksytyjä palvelusetelituottajia!

Tai ota yhteyttä!
P.044 355 5418

Helsinki, Espoo, Vantaa, Kirkkonummi, Järvenpää, Turku, Salo, Lohja, Hämeenlinna, Lahti, Pori, Tampere, Pirkkala, Orivesi, Savonlinna, Jyväskylä, Vaasa, Kuopio, Joensuu, Iisalmi, Oulu, Il, Pudasjärvi, Kemi, Rovaniemi...

Alina-palveluista on mahdollista saada kotitalousvähennystä

Tilaa ilmainen kartoituskäynti!

LOTTA SVÄRD SÄÄTIÖ

LOTTAMUSEO

KUNTOUTUSTA

VUOKRA-ASUNTOJA

AVUSTUSTOIMINTAA

Elää tätä päivää,
ajan hengessä.

www.lottasaatio.fi

www.lottamuseo.fi

TERVETULOA ASUMAAN TAI KUNTOUTUKSEEN LAITILAN!

Meillä Laitilan Terveyskodissa on
panostettu maistuvaan ruokaan,
hyvään oloon ja ystävälliseen hoitoon
jo 30 vuotta.

LAITILAN
TERVEYSKOTI

www.terveyskoti.fi

KUTSU

Oma koti, huippupalvelut ja hyvää seuraa.

Avoimet ovet uudessa Saga Käpylinnassa
to 17.3. klo 15-17 ja la 19.3. klo 12-14.

Lämpimästi tervetuloa tutustumaan asuntoihin uuteen upeaan palvelutaloomme Myrskyläntielle Helsinkiin. Vietetään yhdessä mukavat avoimet ovet, hyvässä seurassa ja lämminkisessä tunnelmassa. Tarjoamme turvallista, viihtyisää ja laadukasta vuokra-asumista palveluiden kera ikäihmisille.

Jos et pääse osallistumaan, voit hyvin sopia yksityisen näytön!

Varaa näyttö, kysy lisää tai tilaa esitteitä.
Saga Käpylinna | Myrskyläntie 18, 00650 Helsinki
Laura Isohanni | laura@sagacare.fi
puh. 050 413 42 23 | www.sagacare.fi

Saga Care on osa Esperi Care -konsernia

SAGA CARE

Kirjat

Miten sotapropagandaa ja valtiotiedottamista tehtiin sodan jälkeen?

Virpi Kivioja, Olli Kleemola ja Louis Clerc (toim.): Sota-propagandasta brändäämiseen. Miten Suomi-kuvaa on rakennettu. Poliittisen historian julkaisuja 5. Turun yliopisto. Docendo Oy. Bookwell Oy 2015.

Turun yliopistossa vuonna 2014 pidetyn luontosarjan ”Propagandasta ’nation brandingiin’” pohjalta laaditussa kokoomateoksessa kerrotaan Suomi-kuvan edistämiseksi tehdystä työstä itsenäisyyden aikana. Kirjan ensimmäisessä osassa tarkastellaan propaganda-toiminnan historiallista kehitystä, ja toisessa kuvaillaan nykypäivän tietoista ja päämäärähakuista julkisuuteen vaikuttamista, uusista ja mielenkiintoisista näkökulmistakin. Kirjoittajat ovat niin tieteen kuin käytännön työn piiristä.

Historiasta nykypäivään

Historia-osassa käsitellään sota-ajan propagandatoimintaa sekä sen merkitystä sotaponnisteluille ja vaikutusta mielialoihin. Eräinä erityisnäkökulmina nousevat esiin valokuvapropaganda Lapin tuhoutujen kirkkojen katselmuksena ja oppikirjojen välittämä mielikuva sodasta.

Maakuvan eli Suomi-kuvan rakentamisen alku yhdistetään tiedottaja-ammattikunnan muodostumiseen. Sota pakotti tarttumaan toimeen. Tarina jatkuu kylmän sodan suomettuneeseen Suomeen. Kiinnostavaa ovat kuvaukset ulkoministeriön ponnisteluista ”oikean” näkemyksen tarjoamisesta ulkomaisille tark-

kailijoille. Tehtävä oli vaikea, ja lähtökohdiltaan väärä – vaikka tekijät eivät asiaa näin suoraan ilmaise. Mielikuvaa ei rakenneta sanoilla vaan teoilla.

Nykyajan näkökulmaa valottavat vuoden 1999 Suomen EU-puheenjohtajuuskauden ponnistelut Suomi-kuvan kiillottamiseksi. Lukijat tutustuvat uusiin käsitteisiin kuten julkisuusdiplomatia ja hieman vieraampaan maabrändi-termiin.

Mutta mikä on maakuva ja sen poliittinen ”paradigma kansainvälisissä suhteissa”? Kirjassa esitetään, että ”kussakin neljästä paradigmasta tulkitaan itseään esittelevän maan suhde kohdeyleisöön eri tavalla: yleisöt toimivat joko diplomaattisina neuvottelukumppaneina, markkina-alueina, kulttuuri-kumppaneina tai vastustajina.”

Sotapropagandaa tarkastellaan nykypäivän kokemuksen oppien avulla myös takautuvasti ja sitä, mitä suomalainen sotapropagandan tutkiminen on. Onko se kyberturvallisuutta, mistä myös kirjassa kerrotaan?

Sota-ajan tiedotustoiminta

Yksityisin voimin aloitettiin tiedotustoiminta, tai PR-toiminta, Suomessa 1930-luvulla. Eräs tähtäin oli vuoden 1940 Helsingin olympialaiset. Propagandamiesten joukko oli pieni ja se koostui aina mainos- ja kulttuurimiehistä upseereihin.

Komiteat olivat asiaa pohjineet, mutta poliittiset päättäjät eivät asialle syntyneet. In-

non propagandaan sytytti talvisota. Ei ole hämmästyttävää, että Helsingin ensimmäisten talvisodan pommitusten keskelä silloinen pääministeri Cajander käskytti ulkoasianministeriön lehdistöosaston virkamiestä, Heikki Brotherusta, että tämän tuli mennä hotelli Kämppiin ja valjastaa maailman mielipide Suomen puolustamiseen. Olisiko Kämpin ulkomaisella lehtimiesjoukolla siihen ollut riittäviä mahdollisuuksia?

Suomi sai talvisodassa ”maailman myötätuntoa” runsain mitoin. Pääasiallisesti se johtui enemmän hyvästä sattumasta, maailmansodan pysähtymisestä, kuin suomalaistiedottajien taidoista.

Talvisodan Valtio tiedotuskeskus vaihtui jatkosodan tiedotuslaitokseksi – keskuksessa ”veteläksi”. Yksityiset organisaatiot, kuten asevelijärjestöjen SAT ja VIA, toimivat mielialojen tiedustelijoina ja varjelijoina omilla tahoillaan. Määräävä ote oli sodan johdolla.

Kotirintamapropagandassa ensisijainen tehtävä oli hengen ylläpitäminen. Kielenkäyttö oli vahvaa, mutta viimeistään vuoden 1944 alkupuolelta ”ryssittely” sai osakseen suitset. Propagandaa tehtiin tiedon ja viihteen varjolla – sensuurin rajoissa. Sodan propaganda onnistui kotirintaman suuntaan niin hyvin, että sekä talvi- että jatkosodan rauhat olivat kansalaisille hieman yllätyksellisiä.

Suomi koki olevansa lännen etuvartion. Sen suhde Saksaan

oli erityinen. Propagandassa viihollisen tuhotyöt dramatisoitiin ja omat saavutukset, myös henkiset arvot, nostettiin jalustalle. Jatkosodassa ei talvisodan aikainen sympatioiden kerääminen enää ollut samassa mitassa mahdollista.

Kansainvälisesti – itää vastaan

Suomi-kuvan rakentamisessa kylmän sodan kaudella ongelmaksi muodostui termi Finlandisierung, erityisesti 1970-luvulla. Siinä Suomi oli kuin täi tervassa.

Suomi levitti tiedotusorganisaatioitaan maailmalle. Perustettiin lehdistösihteerien virat lähetystöihin ja Suomi-instituuttien verkostoa vahvistettiin. Ulkomaankauppaorganisaatiolla oli merkittävä osa, myös Finnfacts-toimistolla.

Maakuvan muokkaamisesa kulttuuri oli oiva väline. Sibelius puri. Myös urheilijat juoksivat Suomea maailmankartalle. Suomen jäsenyydet sekä tehtävät kansainvälisissä järjestöissä loivat kuvaa ulkopoliittisesti aktiivisesta, puolueettomasta Suomesta. Se tukevoitti selkänojaa idän uhkaa vastaan.

Perustaa modernille valtiolliselle tiedotustoiminnalle loi Max Jakobson 1960-luvun alussa. Haasteena oli käsitys Suomen ulkopoliittisesta asemasta: suhde Neuvostoliittoon vei riippumattomuudelta pohjaa lännen silmissä. Oli toimittava, kuten propagandisti toimii: suomalaisen kertoessa ulkomaalaiselle liturgisen tilannearvion Suomen ulkopoli-

tiikasta ja suhteesta Neuvostoliittoon, tiesi kumpikin asian oikean laidan olevan toisin.

Kotimaassa ongelmallista oli 1970-luvun alun vasemmistoradikalismi. Yhteiskuntajärjestyksen vakauden puolustamiseksi perustivat teollisuus ja eräät etujärjestöt Elinkeinoelämän valtuuskunnan. Vaarassa oli myös koulutusjärjestelmä eri tasoilla. DDR:n koulutusmallia pidettiin edistyksellisenä – ehkä liian pitkällekin. Ihanne-esimerkkejä olivat mies ja ääni-periaate yliopistojen hallinnossa.

Uudet tuulet

Berliinin muuri murtui ja tiedottamisen menetelmät muuttuivat. Tavoitteeksi asetettiin kokonaisvaltaisuus, joka 2000-luvun alussa sai nimen julkisuusdiplomatia. Sisällöllä oli merkityksensä. Uudet menetelmät veivät kulttuurihankkeista maabrändivaltuuskuntiin.

Uusi ilmiö globaalissa maailmassa on internet, verkkotiedonvälitys, totuus ja ”trollit”. Totuus on saanut uuden, venyvemmän käsitteen ja lopuksi onkin kysyttävä totuuden asemaa, olemassaoloa. Sodan, propagandan, ensimmäinen uhri onkin totuus.

Kirja kertoo olennaisesti sen, miten ja millä voimin mielikuvia Suomesta on itsenäisyyden aikana muokattu näyttäytymään muun maailman silmissä parhain päin. Jatkeeksi toinen kokoomateos varmaankin kertonee sen, mihin mielikuvien syntyminen perustuu.

Erkki Teräväinen

Poimintoja Suomen Sotaveteraani 1/1966 lehdestä

Pääkirjoitus

Sotaveteraaniasiaa on vietävä eteenpäin
Otto Valle

”Kun Suomen Sotaveteraaniliitto pyrkii mahdollisimman tehokkaasti tarjoamaan apuaan juuri puuteenalaisille rintamamiehille, ei se suurilla jäsenmaksuilla rasita jäsenistöään, vaan pyrkii päinvastoin toimimaan antavana eikä ottavana puolena. Liiton harjoittama sotaveteraanitoiminta perustuu siihen asetoimeruuteen ja lähimmäisen auttamishaluun, mikä on taistelukentillä syntynyt.”

Sotaveteraanipiirien neuvottelukokous Helsingissä
pidettiin 20.2.1966 Kauppakorkeakoulussa, johon osallistui edustajia kaikista piireistä, Lappia myöten. Liittoon kuului 119 jäsenyhdistystä ja kymmeniä yhdistyksiä on perusteilla. Tilaisuudessa johti puhetta liiton hallituksen puheenjohtaja, eversti Viljo Turunen. Liiton ja sen jäsenyhdistysten toiminnan ja tehtävien jatkuvasti lisääntyessä todettiin neuvottelutalaisyksien tarpeellisuus ja hyödyllisyys

Sotaveteraanien sosiaalinen asema

Varatuomari Aarne Kesänen

”Käsitykseni mukaan valtiovallalla on kaikki mahdollisuudet hoitaa tämä asia tyydyttävästi, sillä viime aikoina on voinut todeta julkisen sana palstoilla, että meille Suomen asukkaille vähemmänkin tärkeitä asioita hoidetaan ja jopa avustetaan muissa maissa hätää kärsiviä, vaikka omatkaan asiat eivät vielä ole kunnossa”.

Hallitussihteeri Leevi Juneksen juhlapuheen pää-

tössanat Seinäjoen sotaveteraanijuhlissa;

”Tehtävämme on vaativa, mutta samalla kunniakas. Olen varma, että koko kansa: ne, jotka itse elivät viime sotien raskaat ajat, että ne, joille nuo ajat ovat historiaa, rientävät ojentamaan auttavan kätensä”.

Sotaveteraanien toiminnasta

Kärsämäellä

Kirjoittajaa ei ole mainittu
”Veljesillassa vallitsi leppoisa yhteenkuuluvaisuuden henki. Oli liikuttavaa seurata erästäkin keskustelemaa veteraaniryhmää. He seisoivat pienessä ryhmässä kädet toistensa olkapäillä. Pöytien ääressä istui vanhe-nevia harmaantuneita miehiä, vuosikymmenet olivat uurtaneet syviä vakoja kasvoilleen...Tuli siinä sellainenkin ajatus – montako meistä on viettämässä veljesiltaa, kun kymmenen vuotta vierähtää eteenpäin”? **Lauri Kangaskokko** piti veljesillassa lyhyen puheen naisille toivoen heidän apuaan vastaisuudessa järjestettävälle veljesilloille”.

Eduskunta hyväksyi äänin 149–36 sotaveteraanien ja heidän leskiensä ja alaikäisten lasten ylimääräisiä eläkkeitä varten 100 000 markkaa joulukuussa 1965.

Anni Grundström

Yhdeksän kuukautta kestänyt taival

Kimmo Sorko: Kovan onnen osasto. Kevyt Osasto 6 1941-1942, ISBN 978-952-93-6580-7, Saarijärvi 2015, 275 s.

Jatkosodan alkaessa kaikkiin kenttäarmeijan divisiooniin perustettiin nopeaan toimintaan tarkoitettua, polkupyörin liikkuvat kevyet osastot. Tuottelias sotahistorioitsija Kimmo Sorko kertoo uusimmassa kirjassaan yhden tällaisen yksikön, keskisuomalaisista Petäjäveden ja Uuraisten reserviläisistä perustetun Kevyt Osasto 6:n vaiheista.

Jatkosodan alkuvaiheen taisteluihin Kevyt Osasto 6 osallistui Itä-Savon Sotilasläänin perustamalle 2. Divisioonalle alistettuna Laatokan luoteispuolella. Raskaat taistelut vaativat raskaan veron. Kahden ensimmäisen sotakuukauden runsaan 320 miehen tappioista lähes puolet kärsittiin kahden ensimmäisen sotaviikon aikana. Viimeistään täällä karisivat niiden reserviläisten haaveet, jotka kevyeen osastoon sijoit-

tettuina arvelivat päässeensä keveisiin tehtäviin. Viimeiset taistelunsa osasto kävi tällä suunnalla elokuun alkuviikkoina, kun Rautalahden ”vesiperämöttä” yritettiin turhaan laukaista.

Kun Laatokan rannat lopulta elokuun puolivälin jälkeen oli saavutettu, suunnattiin 2. Divisioon ja Kevyt Osasto 6 sen mukana Kannakselle. Alkoi uusi hyökkäysvaihe, joka johti Vuosalmen-Äyräpään alueelta Muolaan ja Kivennavan kautta etelään vanhalle rajalle, mihin osasto saapui syyskuun alkupäivinä Jalkaväkirykmentti 7:lle alistettuna. Rajan ylitys Termolassa ei sujunut ongelmitta. Lähes 70 aliupseeria ja miestä kieltäytyi rajan ylittämisestä. Sama ilmiö koettiin useissa muissakin joukoissa.

Asemasodan alkuvaiheen Kevyt Osasto 6 sai enimmäkseen olla reservissä ja levossa. Lokakuussa 1941 osasto alistettiin ”omalle” Pohjois-Hämeestä kootulle 18. Divisioonalle ja siirrettiin Kivennavan

Ikolaan. Tammikuussa 1942 osasto määrättiin rintamavastuuseen ja rannikonvarmistukseen Rajajoen lohkolle Suomenlahden rannalle.

Kenttäarmeijan uudelleen järjestelyt alkoivat pian hyökkäysvaiheen päätyttyä. Kevyt Osasto 6:n lakkauttamiseen johtaneet reserviläisten kotiuttamiset ja siirrot muihin joukkoihin alkoivat maaliskuun puolivälissä. Lopullisesti osaston yhdeksän kuukautta kestänyt taival päättyi 28. päivä maaliskuuta, kun viimeisetkin reserviläiset olivat Petäjävedellä ja Uuraisissa kotiutettu ja asianmukaiset ilmoitukset oli lähetetty ylempiin esikuntiin.

Kimmo Sorko on Kevyt Osasto 6:n historiaa kirjoittaessaan tehnyt perusteellista työtä. Osaston toiminta asetuu hyvin laajempiin puitteisiin, mutta samalla mukana on myös paljon värikkäitä yksityiskohtia sotilaiden elämästä rintamaolosuhteissa.

Pertti Suominen

Kaksi veteraanimatrikkeliä

Heinävedeltä SOTATIELLE 1939 – 1945

Toimituskunta: Reijo Toivanen, Martti Törhönen, Anna-Mari Tyyrilä, Petri Eränen, Seppo Smolander, Henry Taipale, Martti Issakainen, Matti Piironen
ISBN 978 – 952 -93 – 6390 – 2, Bookwell Oy, Porvoo 2015, 640 s.

Toimituskunnan lähes kuusi vuotta kestänyt mittava työ saatiin päätökseen loppuvuodesta 2015, kun ”Heinävedeltä Sotatielle”-veteraanimatrikkeli julkaistiin. Matrikkeli kertoo nimensä mukaisesti Heinäveden miesten sotataipaleesta yli viiden sotavuoden aikana sotapäiväkirjoittein, lainauksin kirjeistä sekä henkilöhaastatteluina. Matrikkeli on arvokas osa Heinäveden historiaa sodan vuosien ajalta, jolloin miehet olivat ”siellä jossakin” linjoilla Isänmaan ja kotiseudun vapautta puolustamassa ja kotirintamalla selviytyminen oli pääasiassa naisten ja nuorten vastuulla.

Kirja on hieno kunnianosoitus Heinäveden veteraanisukupolvelle ja kaikille sotien vuodet kokeneille.

Nakkilalaiset sodissa 1939 – 1945

Toimikunta: Hannu Hiljanen, Simo Jaakkola, Pekka Rikala, Matti Unkuri
ISBN 978 – 952 – 93 – 5836 – 6, Eura Print Oy, Eura 2015, 581 s.

Nakkilassa 27.3.2012 pidetyssä neuvottelutilaisuudessa, johon oli kutsuttu eri yhteisöjen edustajia, päätettiin tehdä matrikkeli sotiin 1939-1945 osallistuneista nakkilalaisista miehistä ja naisista. Hyvän päätöksen ja huolellisen työn tuloksena syntynyt matrikkeliteos ”Nakkilalaiset sodissa 1939-1945 on arvokas lähdeos kaikille omista perheenjäsenistään ja sukulaisistaan kiinnostuneille nuoremmille sukupolville. Haastattelut kertovat elävällä tavalla sotavuosista ja niiden jälkeisestä ajasta. Matrikkeli on oiva lisä Nakkilan kotiseutuhistoriaan sen ankarimmilta vuosilta.

Laulun sanoja lainaten ”Himmetä ei muistot koskaan saa.”

Kiitos molemmille toimitus- ja toimikunnille arvokkaasta työstä sotaveteraaniperinteen tallentamisessa.

Finn-Göran Wennström

Sotaveteraanipiirien myyntituotteet

Iisakki-puukko
hinta 60 euroa
Syntymäpäiväkynttilä
hinta 15 euroa

Tilaukset:
Puh. 0400 757 195, 050 517 6396,
ep.sotaveteraanipiiri@netikka.fi

Liiton tunnukseella varustettu solmio,
hinta 15 euroa.

Kylpypyyhkeet (Finlayson)

Pyyhkeen koko 70x150, neljä väriaihtoehtoa,
hinta 22 euroa/kpl.

Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelenkillä varustettu kävelykeppi. Sotaveteraanien perinneyhdistyksen jäsenten käsityönä valmistama. Tilatessasi ilmoita pituutesi.

Hinta 60 euroa

Tilaukset:

Loimaan Seudun Sotaveteraanien Perinneyhdistys r.y., Risto Jaakkola, Loimaankatu 8 C 5, 32200 Loimaa, puh. 050 566 0456, risto.jaakkola@saunalahti.fi Toimitus postiennakolla.

Kaulaliina

Laadukas, vuorillinen kaulaliina.
Hinta 23 euroa

Veteraanivyö

Laadukas kotimainen kääntövyö, nahkaa väri musta/viininpunainen. Soljessa liiton tunnus, solkea saatavana myös hopeanvärinenä.
Hinta 25 euroa

Henkselit

Kotimaiset, veteraanitunnukseella. Saatavana on viininpunaista, tummansinistä ja mustaa.
Hinta 23 euroa

Tilaukset: Solveig Hyöty, (09) 612 7003, sodrafinlands.kvd@sotaveteraaniliitto.fi Toimisto on avoinna klo 10.00-14.00.

Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli vuodelta 1918. Korkeus 77 mm. Varustettu liiton tunnukseella. Hopeaa.
Hinta 150 euroa

Tilaukset:

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry, Suomenkasarmi rak. 15, 13130 Hämeenlinna tai puh. (03) 675 6839 (ma-to klo 9.00-12.00), kanta-hameen.svp@sotaveteraaniliitto.fi. Toimitus postiennakolla.

Kaikki tuotteet on varustettu Sotaveteraaniliiton logolla.

Sota-ajan kirjeistä syntyi elokuva ja nettipalvelu

Elokuvaohjaaja Ari Matikainen aloitti 2012 jatkosodan kirjeenvaihtojen tutkimisen. Hän löysi monia ja osin julkaisemattomia, tunteikkaita tarinoita tavallisten suomalaisten vaiheista ja kokemuksista tuolta ajalta. Niiden pohjalta syntyi kaunis ja puhutteleva dokumenttielokuva Sota ja mielenrauha.

Elokuvan johtavaksi teemaksi valikoitui yksittäisen sotilaan henkinen selviytyminen sodasta ja sen jälkeen. Kaikki sodassa taistelleet henkilöt eivät räjäytelleet tankkeja Rokan lail-

la, mutta kävivät läpi hirmuisen henkisen myllerryksen, jonka jälkeen kotiin palanneiden täytyi vielä rakentaa maa uudelleen.

Matikainen tuo yleisölle ja erityisesti sotien jälkipolville uuden lähestymistavan ja näkökulman miten sodat ovat vaikuttaneet suomalaisiin.

Uuden polven historiantutkijat Ville Kivimäki, Jenni Kirves, Tuomas Tepora, Juha Mälkki ja Markku Jokisipilä auttavat ymmärtämään materiaaleja ja niistä piirtyvää sodankuvaa uudella tavalla. Elokuva koskettaa

kaikkia, joiden perheet ovat olleet osallisena sodissamme.

Elokuva tehdessään Matikainen ja tuottaja Liisa Juntunen tajusivat valtavan kirjemäärän keskellä, kuinka paljon tarinoita ja kokemuksia on kätkeytyneinä ullakoille ja kotiarkeihin. Tämän innoittamana he kehittivät nettipalvelun Sotapolku.fi, jonne jokainen suomalainen voi tulevaisuudessa lisätä oman sodassa palvelleen sukulaisensa tietoja, valokuvia ja otteita rintamakirjeistä. Sivuston tarkoituksena on luoda yhteinen, kollektiivinen säh-

köinen ”matrikkeli”, jonne tallennetaan mahdollisimman monen sodassa palvelleen tiedot. Lisäksi palvelu rohkaisee suomalaisia tutkimaan ja säilöämään kotiarkistojaan digitaaliseen muotoon, kun se vielä on mahdollista. Sivuston täyttämistä voi pitää kansallisina talkoina, joiden tarkoitus on kerätä tulevia polvia sekä tutkijoita varten mahdollisimman kattava lista sodassa palvelleista ja siihen osallistuneista ihmisistä. Sotapolkupalvelu avataan Internetissä huhtikuussa 2016 osoitteessa www.sotapolku.fi

Ari Matikainen on ohjannut elokuvan Sota ja mielenrauha. Se saa valtakunnallisen ensi-iltansa elokuvateattereissa 11.3.

Kiitos Sotaveteraaneille
Vantaalta! nro:180.

BP Asennus Oy
Varkaus

Beisa Oy
Varkaus

**VVL-
Talotekniikka Oy**
Nummela

Kalevi Seppälä
Virrat

Rautapohja Oy
Ylivieska

E.T.Listat Oy
Ylivieska

Islantilainen menestystuote
nyt Suomen markkinoilla!

ONGELMANA YLIAKTIIVINEN RAKKO? VAIVAANKO VIRTSAKARKAILU?

Väinönputkea on käytetty yli tuhat vuotta Islannissa tehokkaana ja luotettavana terveysyrttinä

- **URILOCK** sisältää islantilaisen väinönputken lehtiutetta, minkä on osoitettu tehokkaasti vähentävän yliaktiivisen rakon ja laajen tuneen eturauhasen aiheuttamia yöllisiä WC-käyntejä sekä virtsan karkailua

- **URILOCK** vaikuttaa nopeasti ja tulokset ovat helposti havaittavissa

Sisältö / 2 tablettia 200 mg

Lehtiute islantilaisesta väinönputkesta (Angelica archangelica)200 mg *

Kliinisesti tutkittu.

Suositeltu annos
1-2 tablettia päivässä.

Urilock on saatavissa terveystuotteista ja apteekeista. Tuotetta voi myös tilata rahtivapaasti numerosta **06-3436506** tai osoitteesta **www.elexironline.fi** Toimitus postipaketina 2- 3 työpäivässä.

Hinta 27 euroa/30 tablettia

NYKYAIKAISIA RAVINTOLISIA NYKYAIKAISILLE IHMISILLE

Iskmovägen 114 B Iskmo - info@elexirpharma.fi - 06-3436 506 - www.elexironline.fi

www.forcit.fi

Sanakilpa

Vuoden ensimmäisessä lehdessä on syytä palauttaa mieleen sanakilvan säännöt.

Sääntöjen mukaan hyväksyttäviä sanoja ovat suomen kieleen vakiintuneet **substantiivit** (nimis sanat) perussijansa yksikössä (esim. koti, sukka), ellei sana ole monikollinen (sakset). Emme hyväksy erisnimiä, emmekä asemo-, luku-, laatu-, teon- tai apusanoja. Myöskään yhdyssanoja ei hyväksytä. Sanassa on oltava vähintään neljä (4) kirjainta. Vastaajat palkitaan arpomalla.

Lehdessä 6.2015 kilpailusanamme oli ”Täysikuu”. Hyväksytyjä sanoja löytyi 26 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

- Ikäys, isku, iskä, itku, (4)
- Kasi, kisu, kuitu, kusi, kuti, kutsu, kutu, kuusi, käsi, kätsy, (10)
- Suku, suti, sysi, sätky, (4)
- Tisu, tiuku, tuisku, tuki, täky, täysi, (6)
- Uksi, (1)
- Yskä, (1)

Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme kirjaa ”Veteraanien perintönä itsenäinen Suomi”.

Palkinnon saavat **Ilma Heino**, Jämsänkoski, **Martti Ojala**, Helsinki ja **Helena Piippo**, Sukeva. Seuraava kilpailusanamme on ”LUMIKIDE”. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 18.3. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”Sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme Sotaveteraanin laulukirjaa.

T:mi Rautakoski Joonas

Ylivieska

Arkkitehtitoimisto

Raudasoja Oy

Ylöjärvi

Helmikuun krypto

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24

www.sanaris.fi
Erkki Vuokila

19	9	23	9	22	1	1	23	9	3	9	8	22	1	7	13					
12	3	21	21	10	10	9	13	13	8	2	5	6	13							
23	4	19	2	12	4	5	1	8	4	10	6	13	12	17						
3	12	8	2	5	14	4	5	3	11	13	8	4	11	9						
19	12	4	4	1	4	14	14	4	9	3	4	23	13	1	9	10				
9	23	22	24	15	22	19	9	3	9	12	13	14	4	13	10	21				
16	13	23	4	16	4	13	12	4	10	13	13	1	9	3	21					
1	9	12	20	9	4	13	21	23	9	12	4	21	1	2	15	12	4	3	12	12
16	5	14	24	8	24	10	9	10	16	17	19	4	16	2	3					
20	13	8	8	2	14	23	12	5	20	9	12	7	13	7	9	3	2	17	13	
17	18	4	17	9	3	22	1	5	22	2	3	13	12	9	7	10				
2	2	19	5	10	3	13	3	13	12	8	3	2	8	5	1					
15	2	17	2	1	13	4	8	4	17	13	3	19	13	9	1					
3	2	R	4	1	3	4	3	1	13	8	3	10	21	3	3	4				
3	9	12	4	24	5	19	13	14	4	19	4	10	13	3	6					
2	10	9	3	19	4	10	18	5	21	1	4	6	13							
15	15	18	4	10	13	13	8	4	15	13	19	19	2	13	13					
12	22	3	17	4	9	23	13	19	4	5	4	8	4	18	9					
2	4	18	4	10	10	4	19	8	5	6	2	13	18	13						
3	13	13	23	4	21	5	8	13	23	4	21	13	6	13	3					

Lukijoilta-palstalle lähetettyjen kirjoitusten enimmäispituus n. 2 500 merkkiä.

Lukijoilta

Jossain on jotain mätää - Terveisiä kuntoutuksesta

Olin kymmenen päivää veteraanikuntoutuksessa Oulunkylän kuntoutussairaalaissa. Meitä oli rollaattoriveljien ja -siskojen ohella myös omin jaloin kulkevia. Hoito ja kaikinpuolinen huolehtiminen oli kiitettävää, henkilökunta ystävällistä ja palveluultista. Kuntosalissa oli runsaasti erilaisia laitteita, jotka houkuttelivat vapaa-aikoinakin puuhailemaan niissä opastettuna ja ilman.

Aterioilla tapasi pöytäkaverina erilaisia kohtaloita kokeneita veljiä, invalideja sekä meitä ohiammuttuja. Siinä avautui näkymiä kuntoutuspalvelujen saamiseen Helsingissä ja muualla.

Itselläni on takana talvi- ja jatkosodassa yhteensä kolmen vuoden ja kahdeksan kuukauden palvelu, josta rintamapalvelua talvisodassa kaksi viikkoa ja jatkosodassa kaksi ja puoli vuotta. Vertailimme saamiamme kuntoutusajkoja. Monet nuoremmat ja lyhyempiä aikoja palvelleet olivat saaneet joka vuosi kaksi viikkoa laitospalvelua. Helsingissä se oli supistunut kymmeneen vuorokauden joka vuosi tai usein vain joka toinen vuosi. Kuntoutuksesta annetun informaation mukaan tulisi silloin, jos laitospalveluun pääsee vain joka toinen vuosi, saada välivuosina avokuntoutusta. Olin matkani aikana jäänyt kahdesti ilman sitäkin, kun ”rahat eivät ole riittäneet”. Kun jäin viime vuonna kokonaan ilman, kuntoutuslääkärit kiirehtivät hyvitykseksi tarjoamaan tämän vuoden kun-

toutuksen heti tammikuussa. Jos satun elämään, seuraava laitospalvelu on luvassa 2018. Saattaa olla, etten silloin enää tarvitse sitä.

Edellä oleva on johdattelua seuraavaan kysymykseen: Miksi kuntoutuspalvelut ovat saman tasavallan eri osissa ja saman Helsingin kaupungin eri kaupunginosissakin näin erilaiset? Pöytäkumppaneinamme oli mm. helsinkiläinen ”ohi ammuttu” pariskunta, joka on ollut laitospalveluun 14 vrk joka vuosi. Me laitospalvelusta joka toinen vuosi 10 vrk saaneet ja joinakin välivuosina ilman avokuntoutustakin jääneet onnittelimme heitä. Toivon tähän pääkaupungin kuntoutusviranomaisen vastausta. Tapaukseen kuntoutus kaikkialla samoilla valtion varoilla.

Helsingissä eivät terveyskeskusten lääkäritkään tunnu olevan selvillä näistä palveluista. Menimme vaimoni kanssa yhtenä keväänä terveyskeskukseemme saamaan lähetettävä laitospalveluun. Lyhyt puheinen naislääkäri kysyi, milloin aiomme mennä. Toivoimme pääsevämme alkusyksyllä. Silloin tohtori suorastaan torui, että miksi te jo näin varhain pyydätte lähetettävä. Antoi kuitenkin. Syksyllä meille ilmoitettiin, että vuoden määrärahat ovat jo lopussa. Jäimme kuin nallit kalliolle.

Jossain on jotain mätää, sanoo Mäkelän pappa, kun paistetaan puhkaija.

Antti Henttonen m/22

Muutos Marssilaulun sanoihin

Edellisessä Sotaveteraani-lehden numerossa kerrottiin, että jalkaväen kunniamarssiksi tulee Sillanpään marssilaulu. Onnittelut! Ehdotan, että laulun toisen säkeistön sanat:

”Tapa tuttu jo taattojen, nyt on hoidossa poikasten”, muutetaan

muotoon ”...on hoidossa poikien...”

Poikaset, aikoinaan siellä josakin pilkkasivat laulun tätä kohtaa, joten muutos on asiallinen talvisodan sotilaiden muistolle. Virsien ja maakuntalaulujenkin sanoja korjaillaan jäl-

kikäteen, joten mitään pyhään häväistystä ei tapahdu. Poikasen ja pojan eron sanoina voi katsoa vaikka kulttuurin tietokirjasta.

Arvo Heininen
jatkosodan veteraani
Tampere

Hammashoidon korvaukset veteraanille

Alkutilanne:

Veteraani meni ensin Kelaan kysymään, miten hän toimii tulevan hammashoidon ja siitä aiheutuvien kustannusten kanssa.

Vastaus oli: Sinun ei tarvitse tehdä mitään, otat vain laskun ja me hoidamme asian.

Hammashoito aloitettiin 23.6.2014

29.9.2014 tuli lasku. Loppusumma oli 1494,04 euroa, josta Kela oli eri toimenpiteistä korvannut 232,00. Limakalvokantoisen kokoproteesin 850,00 hinnasta ei mitään.

Asiasta tehtiin valitus Kelaan.

29.10.2014 tuli vastaus, että korvaushakemus on hylätty.

Perustelut: Hammashoidon kustannuksista ei makseta korvausta, koska olette jo saaneet niistä sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen. Korvaus koskee käyntejä, jotka on tehty 23.6.2014–26.09.2014

Paula Peltola lähetti sähköpostiviestin tarkentaakseen asiaa asiattuntijahammaslääkäriltä, joka vastasi, että veteraanin protetiikka korvataan edelleen.

Tämän perusteella teimme toisen valituksen, sekä kävim-

me monet keskustelut hammaslääkärin kotona erilaisista koo-

11.12.2014 tuli Kelalta pyyntö, että se tarvitsee vielä lääkärin tai hoitopaikan antaman hoitoselvityksen hammaslääkärin antamasta hoidosta ja peritystä palkkiosta.

23.3.2015 tuli Kelan lausunto: Halutessanne voitte tehdä valituksen Sosiaaliturvan muutoshakulautakunnalle.

31.3.2015. tehtiin valitus Sosiaaliturvan muutoshakulautakunnalle.

Käsittely tuntui kestävän ja asiaa tiedusteltiin 18.5.2015. Vastaus oli: Asia on notaarilla ja Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan käsittely kestää noin 7 kuukautta, siis vielä ehkä noin 4 kuukautta!

5.11.2015 tehtiin uusi tiedustelu. Vastaus oli, että asia oli esittelijällä. Hän vie asian istuntoon 8.12. ja silloin tulee päätös. Tarvittavien jälkitöiden sekä noin kahden viikon varaus postitukseen, jonka jälkeen saatte asiasta tiedon.

21.12.2015 tuli päätös: Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta kumoaa valituksenalaisen päätöksen ja palauttaa asian

Kansaneläkelaitokselle uudelleen käsiteltäväksi.

12.1.2016 pyydettyjen selvitysten kanssa veteraani, hammaslääkäri ja Paula Peltola kävivät Kelan toimistossa. Virkailija soitti jollekin henkilölle, jonka jälkeen sovittiin, että tämä toinen henkilö soittaa hammaslääkärille ja he selvittävät kaikki tarvittavat koodit ja niiden käytön. Tämän selvityksen jälkeen taas lisää papereita hammaslääkäriltä, jotka toimitettiin Kelaan.

Oletimme, että veteraani saa 850,00 euroa!

26.1.2016 Kansaneläkelaitokselta tuli päätös, että 850,00 eurosta korvataan 286,00 euroa.

Alkuperäinen lasku oli 1494,04, josta Kela siis korvasi ensin 232,00 ja nyt sitten 286,00 eli veteraanin maksettavaksi jäi 976,00 euroa.

Veteraani haluaa, ettei hänen nimeään mainita. Veteraanin puolesta asiaa on hoitanut Paula Peltola, joka on Liedon Sotaveteraanien yhteyshenkilö ja tukena on ollut Anni Grundström.

TUHANSA
TYTYVÄISIÄ
KÄYTTÄJIÄ!

THERA-FIT PLUS – AKTIIVISEEN
JA PASSIIVISEEN HARJOITTELUUN

Liikkuvuuden ja lihasvoiman ylläpitoon.

Helposti liikuteltava moottoroitu harjoituslaite kotiin ja ammattilaisille.

Vakiovarusteena jalkapolkimet, käsikahvat ja kaukosäädin.

fysioline
live well.

Fysioline Oy
Arvionkatu 2
33840 Tampere

puh. 03-2350 700
info@fysioline.fi

www.fysioline.fi

Kokoonnutaan

Hyvät VSOL:n internaattiveljet avec

Kokoonnumme torstaina 21.4.2016 klo 12.00 Suomalaisella Klubilla. Tule muistelemaan ja tapaamaan koulukavereitasi ja nauttimaan hyvästä ruoasta ja yhdessäolosta. Lounaan hinta on 35€/henkilö. Ilmoittautumiset 21.3.2016 mennessä Erkki Merikalliolle p. 050 572 7943, (09) 505 0082 tai erkki.merikallio@kolumbus.fi

VSOL Perinnetoimikunnan tilinumero on FI35 1808 3500 0014 62.

Tervetuloa!

VSOL:n perinnetoimikunta

Pentti Heinjoki, Erkki Merikallio

Haetaan yhteyttä

Haluaisin tietoa Heimopataljoona 3:ssa palvelleesta **Manu Kotilehto** -nimisestä henkilöstä, s. 29.6.1920 Tunkua (Vienan Karjala). Liittyi HeimoP 3:een 8.5.1944 ja haavoittui 11.6.1944 Uudessakylässä Karjalan kannaksella. Ollut Sotasairaala 21:ssä Iisalmissa ja sieltä siirretty Sotasairaala 20:een 4.11.1944 ja edelleen 4.11. Naarajärvelle, mutta asiakirjojen mukaan karannut junasta. Asiakirjoissa esiintyy myös sukunimellä Kondratjev tai Prokopjev. Tieto- ja kaipaa Iisalmen sotasairaala-aikaisen Kotilehdon ystävän Kauko Antikaisen poika Tapio Antikainen, Antipuisto 3 as 24, 78250 Varkaus, tapio.antikainen@windowslive.com, puh. 045 347 6309.

Krypton ratkaisu

Vuosikokouskutsu

21. Prikaatin Perinneyhdistys ry:n vuosikokous pidetään Joensuu, Itä-Suomen yliopiston Aurora II rakennuksessa perjantaina 4.3.2016 alkaen kokoontumisella ja kahvitarjoilulla klo 12.00.

Ilmoittautumiset **26.2.2016** mennessä ja lisätietoja: Raimo Riikonen 040 835 2907, rairiikonen@gmail.com tai Pasi Tuunainen 050 523 5513, pasi.tuunainen@uef.fi. Puolisot ja lähiomaiset tervetulleita. Hallitus

Julkaisija

Suomen Sotaveteraaniliitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi
tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraaniliitto.fi

Osoitteenmuutokset ja lehden peruutukset

Sotaveteraaniliiton jäsenet ilmoittavat osoitteenmuutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraaniliittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 / Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irtonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Kari Mänty
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Raili Leino,
Göran Lindgren, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Aarno Strömmer,
Eeva Tammi, Finn-Göran Wennström, sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2016

1/16: 24. helmikuuta • 4/16: 14. syyskuuta
2/16: 20. huhtikuuta • 5/16: 2. marraskuuta
3/16: 22. kesäkuuta • 6/16: 21. joulukuuta

Ilmoitushinnat

1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä

Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraaniliiton myyntitoimistosta: PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Ilmoitusmyynti

Yes We Can Oy
Isoharjantie 4 C rak. 3
71800 Siilinjärvi
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
Vehkalahdentie 12 A
00950 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka

SLY-Lehtipainot Oy
ISSN 0782-8543

APUVÄLINEET SUJUVAAN ARKEEN

PYYDÄ ILMAINEN POSTIMYYNTIKUVASTO

FENNO MEDICAL OY ☎ 09 276 360 asiakaspalvelu@fennomedical.fi fennokauppa.fi

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Toimisto avoinna ma-pe 8.30-16.00

Soita Riinalle (09) 6126 2015 tai Marjalle (09) 6126 2016

Sähköposti: riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi • marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

8 Liiton virallinen hautakivimerkki
Halkaisija 60 mm.
Myös uurnamerkinä.
Hinta 15 euroa

9 Tammenlehvä-hautakivimerkki
Korkeus 90 mm
Hinta 20 euroa

1 Sotaveteraanimitali
Myös kannattajajäsenille
Hinta 15 euroa

2 Jäsenmerkki
Myös kannattajajäsenille
Hinta 15 euroa

4 Liiton standaari
Hinta 35 euroa

6 Suomen lippu
Hinta 30 euroa

12 juhla-DVD
Sotaveteraani- ja perinnekuorot Helsingin Jäähallissa 14.3.2010.
Arvokas DVD Talvisodan muistojuhlalta.
Hinta 25 euroa

43 Sama kaiku on askelten -CD
Kymmenen sotaveteraanikuoron ja Haminassa sotaveteraanien konsertissa taltioituista äänitteistä on koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD.
Hinta 20 euroa

35 Sotaveteraanikalenteri vuodelle 2016
Kalenteri on tarpeellinen ja hyvä tietopaketti jokaisen jäsenen taskuun.
Saatavana vielä pieni erä kalentereita.
Hinta 6 euroa

31 Yrjö Jylhä: Kiirastuli
Runokokoelma
Talvisodan runoutta vuodelta 1941. Kuvitettu.
Hinta 25 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellosillan pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 HELSINKI

Nimi (tekstinen):

Lähiosoite:

Postinumero ja -toimipaikka:

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Täytä ja postita oheinen tilauskuponki tai tilaa puhelimitse.